

3. számú melléklet: Értelmileg akadályozott tanulók helyi tanterve 1-4. évfolyam

Értelmileg akadályozott tanulók fejlesztési területek (tantárgyak) struktúrája és óraszámok 1-4. évfolyam

A nevelés – oktatás – fejlesztés területei	Tantárgy	1. évf.	2. évf.	3. évf.	4. évf.
Anyanyelv és kommunikáció	Kommunikáció	4	4	4	4
	Olvasás-írás	2+1	2+1	3+1	3+1
Társadalmi környezet	Számolás-mérés	2+1	2+1	2+1	2+2
	Játékra nevelés	2	2	2	2
	Társadalmi ismeretek				
Életvitel gyakorlat	Önkiszolgálás	2+1	2+1	+1	
	Életvitel és gyakorlat			2	2+1
Természeti környezet	Környezetismeret				
Művészetek	Ének-zene	2	2	2	2
	Ábrázolás-alkotás	3	3	2	2
Informatika	Információs eszközök használata				
Testi nevelés	Mozgásnevelés	5	5	5	5
	Testnevelés				
Összesen		25	25	25	26

Intézményünk nevelőtestülete úgy határozott, hogy a helyi tantervben **nem ír elő további tananyagot** és választható tantárgyakat sem épít be a képzésébe, hanem az egyes tematikai egységek között osztja el a rendelkezésre álló időkeretet az alkalmazható tudás megszerzése vagy a képességek fejlesztése céljából.

Értelmileg akadályozott tanulóink helyi tantervében a szabadon tervezhető órakeretet a számolás-mérés valamint az olvasás-írás tantárgyak tananyagának elmélyítésére, valamint a praktikus ismereteket nyújtó életvitel és gyakorlat kompetencia területekhez használjuk fel a tananyag elmélyítésére, gyakorlására.

KOMMUNIKÁCIÓ

A tantárgy legfontosabb célja, hogy fejlesztő, ingergazdag környezetben váljon igénnyé és lehetőséggé a sérült gyermek számára a verbális és nem verbális kommunikáció alapelemeinek elsajátítása, a magatartás, viselkedés olyan mértékű szabályozása, amely a társas kommunikáció felismerésén és megértésén keresztül segíti az elfogadott viszonyulási formákat. A pedagógusoknak törekedniük kell a helyes, tiszta beszéd elsajátíttatására, kívánságok kifejezésének, kérdésekre adekvát válasz adásának kialakítására, fókuszálva a beszéd alaki és tartalmi része fejlesztésére, tisztább hanglejtésre, a helyes hangképzésre, a verbális kommunikáció kiépítésére, a tanult versek és mondókák képességeknek megfelelő előadására. A fejlesztés során minden alternatív kommunikációs lehetőség támogatását igénybe kell venni.

1–2. évfolyam

A tantárgy különösen fontos szerepet játszik az erkölcsi nevelésben az egyszerű szabályok, utasítások megismerésének, megértésének, betartásának megalapozásával, a társas érintkezési, viselkedési formák alkalmazásának kialakításával, a közösségi lét elfogadásának fejlesztésével és az alkalmazkodás képességének kialakításával a csoportos tevékenységekhez, a fejlesztési helyzet elfogadásához.

A nemzeti azonosságtudat, hazafias nevelés területén fontos szerepet tölt be az alapvető téri relációk megismerésében, a tájékozódási képesség megalapozásában, a közvetlen környezet megfigyelésében, a szűkebb közösség szokásrendszerének, a környezetben előforduló, megtapasztalható népi hagyományoknak a megismerésében, valamint a nemzeti ünnepek jelképeinek és az ünnepeken szokásos viselkedés és külsőségek megfigyelésében.

Az önismeretet és a társas kultúra fejlesztését a tanuló saját testéről, személyiségéről, külső és belső tulajdonságairól szerzett tapasztalatokkal, a családi és iskolai szerepek megismerésével és megfigyelésével, a közösségi élethez, iskolai életformához szükséges alkalmazkodóképesség, türelem, aktivitás kialakításával segíti.

A testi és lelki egészségre nevelést az alapvető tisztálkodási szokások megismertetésével, megnevezésével, utánzásával, az egészség és testi épség megóvását az évszaknak és időjárásnak megfelelő öltözék kiválasztásának segítségével, néhány fontos közlekedési szabály megismertetésével, a közlekedésben szükséges alapvető óvatosság kialakításával, a szervezet belső érzéseinek, komfortjának megfigyeltetésével és a tanuló kommunikációjának megalapozásával segíti.

A családi életre nevelést a családtagok szerepeinek megismerése, a családi munkamegosztás megfigyelése, a családi ünnepek szokásainak, jellemzőinek megismerése, megnevezése, megkülönböztetése segíti.

A fenntarthatóság, környezettudatosság területet a különböző szempontok alapján végzett környezeti megfigyelések, a természeti környezet szépségeinek észrevétele, az érzékszervek érzékelésének megfigyelése, az időjárás, az állatok, a növények és a természeti környezet szemléltetése, megfigyelése támogatja.

Az anyanyelvi kommunikáció fejlesztéséhez hozzájárul a tanuló környezetével, korosztályának megfelelő módon történő kommunikációs kapcsolat igényének kialakítása, az egyszerű kommunikációs jelek, utasítások, kérések értelmezése, és mondókák, versek utánmondással történő megismerése.

A szociális és állampolgári kompetencia fejlesztését segíti az alapvető viselkedési normák betartására irányuló törekvés kialakítása, a közösségi viselkedés megalapozása, feladatok vállalása, társak számára egyszerű segítség nyújtása és a tevékenységek társas együttléthez történő igazítása.

A tantárgy tanítása az esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség fejlődését az egyszerű versek, mondókák megértésének megalapozásával és azokat mozgástechnikai elemekkel kísérve éri el.

A hatékony, önálló tanulást a képességeknek és az érdeklődésnek megfelelő mennyiségű és nehézségű feladatok elvégzése segíti.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	1. Beszédfejlesztés, anyanyelv		Órakeret 50 óra
Előzetes tudás	A tanuló érzékeli és megfigyeli a környezetéből érkező ingereket.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési célja	Artikulációs gyakorlatok végzése során a mozgások pontos követése.		
Fejlesztési feladat	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok	
<ul style="list-style-type: none"> – Száját csücsöríteni fűvásban. – Erős levegőfűvás rövid ideig. – Megnevezett tárgyat megfogni, letenni. – Figyelmét rövid ideig fenntartani. – Megérteni a gesztusok jelentését. – Figyelmét 5-10 percig a tanár mozgásaira összpontosítani. – Pontos követni a mozgásokat. – Fújni-szívni, nyelvét emelni, magánhangzókat tisztán ejteni. – Hangokat eszközökhöz 	<p><i>Ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Légző-, fújó-, szívógyakorlatok. – Ajak-, nyelv-, rágógyakorlatok. – Hallási figyelem fejlesztése. – Hangejtés – magánhangzók ejtése. – Szájállások utánzása. – Hangadásra készítő játékos utánzógyakorlatok (állathang utánzása), növekvő szótagszámmal ciklizálás. – Tárgyak megnevezése utánmondással. – Főnevek többes száma. 	<p><i>Ének-zene:</i> ritmus- és hallásfejlesztés.</p> <p><i>Mozgásnevelés:</i> légzőgyakorlatok, alapmozgások.</p> <p><i>Játékra nevelés:</i> gyakorló játék.</p>	

<p>rendelni.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Melléknevek kapcsolása tárgyakkhoz. – Szókincsfejlesztés, alapszókincs növelése (aktív, passzív). – Tárgyak megnevezése, egyeztetése. – Analóg mondatalkotások (főnévhez cselekvések kapcsolása, és fordítva). – Tőmondatok, egyszerű bővített mondatok alkotása. – Legfontosabb gesztusjelek elsajátítása. – Vizuális emlékezetfejlesztő gyakorlatok képekkel, képsorokkal. – Egyszerű képolvasás. <p><i>Tevékenység</i></p> <p>Gesztusok szóbeli megnevezése, együttes alkalmazása.</p> <p>Kooperációs képesség kialakítása: testi és szemkontaktus létesítése.</p> <p>Zörejek, hangszerek hangjának felismerése, hangkeltés.</p> <p>Előmutatás alapján artikulációs mozgások lekövetése.</p> <p>Orron át belégzés, levegő tudatos visszatartása, szájon át kilégzés, hasi légzés gyakorlása.</p> <p>Irányított fújás, hangadással kísért fújás.</p> <p>Rágóizmok erősítése utánzógyakorlatokkal, a helyes nyelés technikája.</p> <p>Zörejek, hangok felismerése.</p> <p>Alap zöngé próbálgatása, érzékelése háton, arcon, gégen.</p> <p>Szájállások utánzásával a hangok felismerése, megkülönböztetése, leolvasása szájról.</p> <p>Hívóképek alapján hangutánzások.</p> <p>Tárgy–kép-egyeztetés rámutatás, megnevezés alapján.</p> <p>Válaszadás szófajokhoz tartozó</p>	
------------------	---	--

	<p>kérdésekre (Ki ez? Mi ez? Mit csinál? Milyen?).</p> <p>Egymástól jól megkülönböztethető hangok differenciálása (p-m, v-l, f-h, c-f), hangok időtartama.</p> <p>Mondókák játékos utánzómozgásokkal, ritmizálás, tapsolás.</p> <p>Versek mondása közösen.</p> <p>Mi hiányzik? Mi változott?</p> <p>Memóriajáték.</p> <p>Az olvasás haladási irányának követése (megtanulása).</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	<p>A közvetlen környezet tárgyainak megnevezése (passzív szókincs).</p> <p>Gyertya, láng, hangos – halk, bent, belül, érintés, tapintás, szájtér, fent, lent, kívül, kerekítés, résesítés, zöngé.</p>	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	2. Társadalmi érintkezési formák		Órakeret 48 óra
Előzetes tudás	Nevére reagál, jelét felismeri a tanuló.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési célja	Szemkontaktus felvétele, egyszerű gesztusok megértése.		
Fejlesztési feladat	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok	
<ul style="list-style-type: none"> – Udvariassági szokásokat elsajátítani. – Eligazodni a verbális és nonverbális (képi és gesztus) utasítások között. – Elsajátítani és betartani a csoport közösen használt gesztusait, szokásainak rendjét. – Elsajátítani a képekkel végzendő tevékenységeket. – Néhány egyszerű szimbólumot megismerni (buszmegálló, átkelő, lift, bejárat, lépcső). – Ismerni teljes nevét, tanárát, társait nevéen nevezni, velük elemi szinten kommunikálni. 	<p><i>Ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Társadalmi érintkezés. – A környezet kommunikatív és metakommunikációs jeleinek jobb megértése. – Irányítás elfogadása, cselekvések követése szemkontaktussal. – Mozdulatok szabályozása adott jelre. – Testkontaktus a félelem oldására. – Kéz gesztusjelei. – Fej gesztusjelei. – Kép mint szimbólum. – Vizuális jelzések, utasítások, képek. 	<p><i>Mozgásnevelés:</i> alapmozgások, rendgyakorlatok.</p> <p><i>Ének-zene:</i> ritmus- és hallásfejlesztés.</p> <p><i>Játékra nevelés:</i> gyakorló játék.</p>	

<ul style="list-style-type: none"> – Érzelmeket felismerni másokon, reakciókat, illetve érzelmi megnyilvánulásokat vállalni. – Megmutatni fényképen szüleit, testvéreit. – Szituációhoz kötni apját, anyját, testvéreit. – Kerülni az erőszakot. – Fegyelmezetten viselkedni az iskolán kívüli programokon is. 	<ul style="list-style-type: none"> – Iskolai környezet. – Saját név. Társak neve. Nevelő neve. – Saját jel. Társak jele. – Köszönési formák. – Hétköznapi teendőkkel kapcsolatos gesztusok kiépítése (étkezés, öltözés, mosakodás). – Érzelmi megnyilvánulások. – A környezet hangjainak felismerése, reakció. – Családi kapcsolatok. Anya neve. Apa neve. Testvérek. Nagyszülők. – Egymás megismerése. – A megköszönés gyakorlása. – Konfliktuskerülő viselkedés. – Étkezések alkalmával használatos szabályok gyakorlása. – Az utcai közlekedés során a közösen elfogadott szabályok betartása. – Az érzelmek hangjainak felismerése, irányítása hangmagasság, hangsín szerint. <p><i>Tevékenység</i> Üdvözlés, belépés kopogás után, lábtörés, köszönés, bemutatkozás. Szem irányítása tárgyakra, mozgás követése szemmel. A kéz gesztusjeleinek bővítése. Gesztusok felismerése képekről. Öröm, fájdalom, sírás, ijedtség stb. Ütem, intenzitás, időtartam változtatása. Testmozgások, figyelmet felhívó mozgások: taps, simogatás, kézszorítás. Gyere ide! Nem szabad! Pszt! Nono! Nem! Tessék. Gyere az</p>	
---	--	--

	<p>ölembe! Fejrázás, bólogatás. Érzelmi megnyilvánulások megismerése, felismerése és megjelenítése (érzelmek felismerése, megnevezése képekről, szerepjáték: vidám vagyok, szomorú, gyakorlás tükör előtt).</p> <p>A konvencionális viselkedés elemeinek gyakorlása a tanult gesztusok, mimika és kézjel alkalmazásával.</p> <p>Bemutakozás gyakorlása, nevére történő reagálás. Társak és tanár néven szólítása.</p> <p>Köszönés különböző formáinak gyakorlása.</p> <p>Szituációs játékokban a tanultak alkalmazása, képek és cselekvések alapján, megnevezéssel.</p> <p>Ismerős emberek, állatok, eszközök hangjai, intenzitás, hangerő, ütem változásai.</p> <p>Fényképen megmutatja a tanuló apját, anyját, testvéreit.</p> <p>Analógiás gyakorlattal képekről az anya-gyerek, apa-gyerek kapcsolat megmutatása.</p> <p>Bizalom-játék.</p> <p>Hangfelvételtől a környezet „kitalálása”: erdőben, sportversenyen, iskolai szünetben.</p> <p>Köszönés formáinak megtanulása és gyakorlása (szerepjáték).</p> <p>Tulajdonságok felismerése, azonosítás hang, ruha, tapintás útján (kitalálás, bekötött szemmel).</p> <p>Hangforrás keresése bekötött szemmel, hangforrás felismerése.</p> <p>Képolvasás, képkirakás balról jobbra: név, jel, nap, napos jele stb.</p> <p>Napirend, fontosabb állandó események jelzése.</p> <p>A tanulás során használatos képek</p>	
--	---	--

	alkalmazása, használatuk módja (válogatás, rendszerezés). Szimbólumok keresése és megfejtése utcán, buszon, épületeken, épületekben. Kép mint jelzés. Kép és idő. Kép mint információs eszköz.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Bemutatkozás, név, osztálytárs, jel-jelzés, tanár-nevelő, <i>üdvözlés</i> , köszönés, a használt jelzések. Gesztusok és gesztusjelek, alkalmazási módjuk. A használt gesztusok megnevezése. Az érzelmek megnevezése. Magas, kisebb, alacsonyabb, felnőtt – gyerek, én, <i>enyém</i> , várj, <i>majd</i> , <i>nemsokára</i> , <i>választás</i> , <i>sorra kerül</i> , tessék, kérem, Ne toladodj! Pakolj el magad után! Sorakozó!	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	3. Testünk és személyes teendőink		Órakeret 40 óra
Előzetes tudás	Testrészeit, ruhadarabjait, kedvenc ételeit felismeri a tanuló.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési célja	Az enyém – nem az enyém viszonyok elkülönítése.		
Fejlesztési feladat	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok	
<ul style="list-style-type: none"> – Megnevezni, megmutatni testrészeit. – Megérteni a sor eleje, sor vége kifejezéseket. – Megérteni és követni a le, fel utasítást. – A megfelelő érzékszervhez kapcsolni a hall, lát, szagol, érint igéket. – A mosdói higiéniét betartani. – Tisztálkodási szokásait konzekvensen végrehajtani. Kezét, fogát megmosni, haját megigazítani. – Egyre önállóbban kabátot, sapkát fel- és levenni, helyére tenni. – Egyre önállóbban cipőt húzni, kötést, kapcsolást próbálgatni, megoldani. – Saját holmiját felismerni. – Saját kabátját, sapkáját, sálját 	<p><i>Ismeretek</i></p> <p><i>Testünk</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Testrészek megmutatása együttműködéssel (fej, törzs, végtagok). – Érzékszervekkel végzett gyakorlatok. – Téri tájékozódás. – Kézmosás. Zsebkendő- és WC-használat gyakorlása. – Tisztálkodás, fésülködés segítséggel. <p><i>Öltözködés</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Ruhadarabok megismerése, felismerése, megmutatása, megnevezése együttműködéssel. – Cipő, váltócipő, tornazsák személyhez rendelése. – Saját ruhadarab felismerése segítséggel. 	<p><i>Önkiszolgálás:</i> öltözködés, tisztálkodás, étkezés.</p> <p><i>Játékra nevelés:</i> gyakorlójáték, szerepjáték.</p>	

<p>megismerni, helyére tenni.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Önállóan fel- és levenni felsőruháit. – Megnevezni (megmutatni) felszólításra 8-10 ruhadarabot. – Társai kabátját tudja személyhez rendelni. – Eligazodni a jelek és fogasok között segítséggel. – Illedelmesen kérni, megköszönni, helyet foglalni, az ételeket megnevezni, megmutatni. – Étkezéshez a megfelelő evőeszközt kiválasztani (terítési kellékek). – Ismerni az alapvető higiénés étkezési szokásokat. – Főfogalom alá rendelni az ételeket, képek alapján. 	<ul style="list-style-type: none"> – Társak ruháinak megkülönböztetése, személyhez rendelése. <p><i>Étkezés</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Néhány étel felismerése, megnevezése segítséggel. – Alapízek megismerése, megnevezése, édes, sós, savanyú. – Alapillatok (szagok) érzékelése, megnevezése. – Edények, evőeszközök megismerése, csoportosítása. – Szokásos ételeink. Kulturált étkezés. – Ünnepi ételeink. Alkalmi terítés. <p><i>Tevékenység</i></p> <p>Mozgásos gyakorlatok keretében a test megtapasztalása.</p> <p>Testét tükörben szemlélve a tanuló mutasson rá fejére, törzsére, végtagjaira.</p> <p>Kezeit, lábait mozgásos gyakorlatok során érintse.</p> <p>Jobb-bal oldala differenciálása segítséggel. Térben történő eligazodás.</p> <p>A WC higiénés használata. A kézmosás pontos menete.</p> <p>Fésülködés (saját fésűvel).</p> <p>Fürdőmozgások játékos utánpótlása.</p> <p>Babán a tisztálkodási mozgások bemutatása.</p> <p>Öltözködés, vetkőzés gyakorlása.</p> <p>Ruhadarabok megismerése, megmutatása képen is. Macit, babát öltöztet segítséggel.</p> <p>Saját fogas (jel), kabát, nadrág, tornazsák, cipő helye. Társak jelének megismerése.</p> <p>Nap mint nap elmondja a tanuló, mit vett fel reggel, mit vesz le, mire cseréli.</p> <p>Fogasát és saját ruháit rendezi,</p>	
--	--	--

	<p>megnevezi. Mások ruháit kiválogatja. Kabát, sapka, sál önálló felvétele. Ruhadarabokon gomb, cipzár, gallér felismerése. Gombolás gyakorlása. A reggeli ételek megnevezése, azonosítása. Az ebéd fogásainak ismétlése, illetve önálló megnevezése. Szívó-rágó gyakorlatok. Terítéshez használt eszközök elhelyezése. Képekről is az ételek, italok felismerése, megmutatása. Játék közben babája etetése. Illatos, büdös (szaglási gyakorlatok) kiválasztása. Napi étkezések alkalmával a megfelelő étkezési szokások gyakorlása. Tányér, pohár, bögre, csésze megkülönböztetése. Egymás kínálása, a „kérem szépen” kérés gyakori ismétlése. Ételek csoportosítása játékos formában. Étél-evőeszköz egymáshoz rendelése. Édességek, levesek, főzelékek megnevezése, húsok válogatása.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Öltözködés, ruhadarab, étkezés, evőeszköz.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	4. Tájékozódás térben		Órakeret 38 óra
Előzetes tudás	Saját tantermében és a folyosón tájékozódik a tanuló.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési célja	A közel – távol fogalmának elkülönítése.		
Fejlesztési feladat	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok	
<ul style="list-style-type: none"> – Nevére reagálni. – Jelét mondani (ha képes rá). 	<p><i>Ismeretek</i> <i>Iskola</i> – Berendezési tárgyak, játékok,</p>	<p><i>Játékra nevelés:</i> gyakorlójáték, szerepjáték.</p>	

<ul style="list-style-type: none"> – Felismerni személyes tárgyait. – Használt jeleket a tanuló társakhoz rendelni. – Tanárát nevén szólítani. – Otthonosan mozogni a tantermi berendezések között. Megmondani (vagy mutatni), melyik helyiségben mit csinálunk? – Segítséggel tárgyakat hozni, vinni, igazítani, nyitni, csukni, megnevezni, megmutatni. – Tájékozódni az iskola helyiségei között. – Köszönni. – A megfelelő személyhez kötni az iskolában történő eseményeket, cselekvéseket. – Tájékozódni otthonában a helyiségek között, azok megnevezését következetesen használni, megnevezésekor azonosítani. – Ismerni az alapvető illetve a közlekedési eszközökön. – Megfelelően viselkedni az utcán. – Szabályokat betartani gyalogos közlekedés, illetve járművön történő utazás alkalmával. – Ismerni a lámpa jelzéseit. – Az utazás közbeni alapvető viselkedési szabályokat megismerni, kialakítani. 	<p>eszközök felismerése, megmutatása segítséggel.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Az iskola helyiségei, az ott folyó tevékenységek megismerése. Berendezési és használati tárgyak, játékok, eszközök megnevezése, egyeztetése. – Az iskola helyiségei, az ott dolgozók és az általuk végzett tevékenységek megnevezése, megértése. <p><i>Lakás</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – A konyha, szoba berendezési tárgyai. – Használati tárgyak felismerése, megnevezése. – Tárgyak helye a lakásban. – Tárgy – kép egyeztetése. – A lakás egyéb helyiségei és tartozékai. – Ház – lakás. <p><i>Utca, közlekedés</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Közlekedési eszközök felismerése együttműködéssel. – Az utca részei: járda, úttest. – A helyes, balesetmentes közlekedés legfontosabb szabályai. – Megfigyelések az utcán. – Közlekedési eszközök felismerése együttműködéssel. – Gyalogátkelő, jelzőlámpák felismerése, alapvető gyalogos közlekedési szabályok. – Utazás járművel. <p><i>Vásárlás</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Kirakatok nézegetése. Piac. Közös vásárlás. <p><i>Tájékozódás saját test körül (két</i></p>	<p><i>Mozgásnevelés:</i> rendgyakorlatok: sorakozás, járás, megállás, vezényszó megértése.</p> <p><i>Számolás-mérés:</i> tájékozódás: irányok, viszonyítások, helymeghatározás.</p>
---	---	---

	<p><i>oldalón).</i></p> <p><i>Tevékenység</i></p> <p>Az osztály berendezési tárgyainak rámutató megnevezése.</p> <p>Az iskola helyiségeinek többszöri bejárása, funkcióinak megnevezése, az ott folyó cselekvések lejátszása.</p> <p>Környezetének bejárása, a tárgyak nevének használata, illetve a megnevezés alapján azok megmutatása. A konyhai dolgozók nevét és munkáját ismerje, a karbantartót, az adminisztrátorokat köszöntse a tanuló.</p> <p>Maketten egy ház, illetve lakás helyiségeinek tárgyainak megmutatása, megnevezése, megfigyelése.</p> <p>A helyiségek berendezési tárgyainak főfogalom alá rendezése.</p> <p>Cselekvések helyiségekhez rendelése.</p> <p>Cselekvések személyekhez történő rendelése eseményképek alapján.</p> <p>Saját, vagy tanulótárs, tanár lakásának megtekintése kis vendéglátással.</p> <p>Tankonyhában, illetve szobában ismerkedés a bútorokkal, rámutatás, megtapintás.</p> <p>A tanuló terítőt terít az asztalra. Az ajtókat nyitja, csukja. Edények rendezése, helyük a lakásban.</p> <p>Képeken megmutatja (megnevezi) az említett bútorokat, eszközöket.</p> <p>Szoba, konyha, fürdőszoba, berendezési tárgyai, hozzájuk kapcsolódó cselekvések megnevezése, vagy gesztusokkal történő megmutatása.</p> <p>Séta alkalmával a tanuló megnevezi, megmutatja a</p>	
--	--	--

	<p>villamost, autóbuszt, autót, kerékpárt.</p> <p>Hangutánzás.</p> <p>Képen felismeri, játéktárgyon megmutatja (megnevezi) a tanuló a közlekedési eszközöket: repülő, vonat, hajó stb.</p> <p>A járdán közlekedik, úttestre figyelemmel lép le.</p> <p>Zebrán történő áthaladás gyakorlása, lámpánál a jelzésnek megfelelő viselkedés.</p> <p>Utazáskor játékos formában a járművek nevének tanulása, hangutánzó gyakorlatokkal és hallás utáni azonosításuk.</p> <p>Udvaron játékos formában a közlekedési szabályok betartásának gyakorlása (indulás, megállás, várakozás).</p> <p>Szerepjáték: utazás – utas, ellenőr, járművezető.</p> <p>Csoportban történő utcai séta: kirakatok előtti beszélgetés, az árak megnevezése.</p> <p>Piacon: nézelődés, áruk megnevezése, megmutatása.</p> <p>Köszönés, kérés, megköszönés gyakorlása.</p> <p>A konvencionális beszédformák alkalmazásának kialakítása.</p> <p>Tárgyak téri helyzeteinek egymáshoz viszonyítása.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	<p><i>Elöttem – mögöttem, „bele” és „rá”, jobb – bal, járművek, úttest, járda, hangos, gyors, játék járművek, igazi járművek, séta, utazás, közlekedés, zebra, jelzőlámpa, lassú, csendes, udvariasság, nagy-kicsi, tömeg, zsúfoltság, várakozás, indulás, megállás.</i></p>	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	5. Tájékozódás időben	Órakeret 16 óra
Előzetes tudás	Részvétel a napi tevékenységek ritmusában.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési célja	A várakozás fogalmának és kifejezéseinek felismerése.	

Fejlesztési feladat	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A nap ritmusát jelző kép- és hangjelzéseket figyelembe venni. – A téli-nyári időjárási elemeket megkülönböztetni. – Képről felismerni két ellentétes évszakot. – Ruhái közül kiválasztani a télit és a nyárit. – Összefüggést találni az évszakok és jellemző jegyeik között. – Tájékozódni a napszakokról. – Nagyobb különbségeket észrevenni. – A tanult fogalmakat megérteni, azoknak megfelelő képet felmutatni. 	<p><i>Ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Tanítási nap – munkanap – pihenőnap. – Tanóra – óraközi szünet – csendes pihenő. – Évszakok. Időjárással kapcsolatos megfigyelések aktív együttműködéssel. – Napszakok: reggel, dél, este jellegzetességei és a hozzájuk kapcsolódó cselekvések megfigyeltetése. – Időjárási jelenségek felismerése segítséggel. – Időtartam megismerése (sokáig tart, rövidebb), differenciálása. – Végzett cselekvések időtartama. <p><i>Tevékenység</i></p> <p>A nevezett időszakok terjedelmének összehasonlítása, a kapcsolódó jelzések megismerése, figyelembevétele (tanítás kezdetét jelző hangjelzés stb.).</p> <p>Séták alkalmával az évszak tudatosítása, összehasonlítása egyéb évszakokkal.</p> <p>Hideg-meleg idő közötti különbség kiemelése, érzékeltetése az öltözködés segítségével.</p> <p>Játékokban a jellemző tulajdonságok kiemelése.</p> <p>A napszakokhoz köthető cselekvések eljátszása.</p> <p>Ki van jelen a tanítási órákon? Ki hiányzik? Milyen az időjárás?</p> <p>Baba öltöztetése (lefekvéshez, kiránduláshoz, ünnepélyre stb.) évszaknak, napszaknak, alkalomnak megfelelően.</p> <p>Időjárásnak, napszaknak, tevékenységnek (pl. naposnak</p>	<p><i>Önkiszolgálás:</i> öltözködés.</p> <p><i>Játékra nevelés:</i> gyakorlójáték, szerepjáték.</p> <p><i>Ének-zene:</i> dalok a tárgyalt témákkal kapcsolatban, mondókák utánzó mozgással.</p>

	<p>kötény stb.) megfelelő saját ruha kiválasztása, megnevezése.</p> <p>Szituációs játékokban a tanultak gyakorlása.</p> <p>Nap mint nap az időjárási viszonyok ismételése. A hideg, meleg, eső jelzése. Képekről az időjárási elemek felismerése.</p> <p>Az időjárás és az öltözködés összefüggéseinek megfogalmazása, megmutatása.</p> <p>Időtartam észlelése mozgással, illetve finommimikai jelekkel (hosszan fújok, röviden mondom).</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	<p>Tanóra, szünet, munkanap, pihenőnap, majd, hamarosan, soká, <i>napszak</i>, reggel – este, nappal – éjszaka, pontosság, késés, naptár, óra, évszak, tavasz, nyár, ősz, tél, eső, szél, havazás, hideg, meleg, világos, sötét, időjárás, napsütés, borús ég.</p>	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	6. Élőlények		Órakeret 38 óra
Előzetes tudás	A tanuló észleli környezetét, és a bekövetkező változásokat.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési célja	Az állatokkal és növényekkel kapcsolatban megfelelő magatartás kialakítása, félelem leküzdése.		
Fejlesztési feladat	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok	
<ul style="list-style-type: none"> – Környezetében lévő élőlényeket érdeklődéssel figyelni. – Rendszeres feladatot ellátni (locsolás). – Felismerni és csoportosítani a tanult növényeket, gyümölcsöket, zöldségeket. – Utánzó mozdulatokkal játékosan kertészkedni. – Élőben és képen (báb) felismerni a háziállatokat. Aktívan részt venni a megfigyelő, válogató, keresgélő munkában. 	<p><i>Ismeretek</i></p> <p><i>Növények</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Környezetünkben lévő virágok, növények. – Cserepes virág, udvari dísznövények. Élő virágok. – Legjellemzőbb gyümölcsök, zöldségek, megnevezési gyakorlatok segítségével. – Mese a növényekről. – A témával kapcsolatos énekek, versek tanulása. <p><i>Állatok</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Háziállatok jellemző 	<p><i>Ábrázolás-alakítás:</i> növény- és állatábrázolás, színezés, formázás, rajzolás, festés.</p> <p><i>Ének-zene:</i> dalok a felmerülő témával kapcsolatban.</p> <p><i>Játékra nevelés:</i> gyakorló játék, szerepjáték, didaktikus játék.</p>	

<ul style="list-style-type: none"> – Az állatok hangját utánozni rövid ciklizálással is. – Érdeklődést tanúsítani a megfigyelések során, felidézni a tanultakat. – A táplálékokat a megfelelő állatokhoz rendelni, hangutánzással az állathangot utánozni. 	<ul style="list-style-type: none"> – jegyeinek felismerése, hangutánzási gyakorlatok. – Hangutánzó gyakorlatok. – Állatmesék. – Ló, disznó, nyúl, kacsa látható tulajdonságai. – Állatok tápláléka, „lakóhelye”. <p><i>Tevékenység</i></p> <p>Gyümölcsök, zöldségek megnevezése.</p> <p>A virágok, növények tulajdonságait érzékelése, tapintása, szaglása, megnevezése.</p> <p>Képekkel, játékkal növények, gyümölcsök csoportosítása, rendezése.</p> <p>Virág, növény ültetése, magok elvetése, a növények fejlődésének figyelemmel kísérése, gondozásuk segítségével.</p> <p>Évszaknak megfelelő gyümölcsök, zöldségek felismerése, megnevezése.</p> <p>Játékos kertészkedés, szituációs gyakorlatok.</p> <p>Mesék növényekről (Répamese).</p> <p>Élő állatok megfigyelése állatkertben, háziállatok falusi udvarban.</p> <p>Háziállatok és vadállatok felismerése képről, megnevezésük, megmutatásuk.</p> <p>Háziállatok tápláléka.</p> <p>Mesében szereplő állatok kiválogatása.</p> <p>Szerepjátékok hangutánzással.</p> <p>Bábozás – állatfigurákkal.</p> <p>Szituációs játékok. Szerepjátékok.</p> <p>Képeken, mesékben állatfigurák kikeresése, sorba rendezése.</p> <p>Játékos helyzetben bábokkal vagy szerepjátékkal gondozás, etetés.</p> <p>Állatmesék (A brémai muzsikások, Kismalac és a</p>	
---	---	--

	farkasok).	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Növények, virágok, illat, <i>érzés, élővilág, íz, zamat, szín</i> (alapszínek), <i>gondozás, locsolás, ültetés, napfény, növekedés, elszárad, elpusztul, kibújik, édes, savanyú, finom, ízes</i> , <i>élő, háziállat, vadállat, élelem, táplálkozás, ól, istálló, búvóhely, gondozó, gondozás, baromfiudvar, alom, széna, kukorica, szőr, toll, szelíd.</i>	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	7. Előkészület a felnőtt életre		Órakeret 15 óra
Előzetes tudás	A tanuló szerepjátékot játszik.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési célja	Vásárlás, beszélgetés során a várakozás képességének kialakítása.		
Fejlesztési feladat	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok	
<ul style="list-style-type: none"> – Illedelmesen köszönni, ha üzletbe lép. – Kívánságait elmondani, vagy gesztusaival jelezni. – Képen megmutatni az eladót, pénztárost, árut és a vásárlót. – Megmutatni a mindennapos bevásárlás kellékeit, kosarat, pénztárcát. – Kapcsolatot teremteni a környezetében dolgozó szakemberekkel, kérdezni, kérni. 	<p><i>Ismeretek</i></p> <p><i>Üzletek – vásárlás</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Élelmiszerbolt látogatása, vásárlás együttműködéssel. – Az eladók, pénztárosok, munkájuk, megfigyelésük. <p><i>Munkahelyek – foglalkozások</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – A tanuló szűkebb környezetében előforduló foglalkozások szereplői, munkájuk, eszközeik bemutatása, megfigyelése. <p><i>Tevékenység</i></p> <p>Élelmiszerbolt pultjainál a különböző árucikkek megfigyelése.</p> <p>Szaglás, tapintás, ízlelés.</p> <p>Eladó köszöntése, kérdezgetés, kérdés, megköszönés gyakorlása.</p> <p>Pultok, polcok, árak, csomagolóanyagok megfigyelése.</p> <p>Pénztáros, pénztárgép, pénz megfigyelése.</p> <p>Vásárlás (szerepjáték). Köszönés-elköszönés gyakorlása.</p> <p>Vásárlási szokások, vásárlási</p>	<p><i>Mozgásnevelés:</i> alapmozgások, rendgyakorlatok.</p> <p><i>Játékra nevelés:</i> gyakorló játék, szerepjáték.</p>	

	<p>kellékek (pénz, szatyor stb.). Tanulmányi séta: ismerkedés a zöldséggel, hentessel, cukrásszal, asztalossal, gépkocsivezetővel, rendőrrel stb. Szerepjátékokkal a megismert foglalkozások megjelenítése az eszközök, tárgyak megfelelő szakmához rendelésével. Élethelyzetekben is és képekről is a mesterségek és a hozzájuk tartozó eszközök felismerése.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	<p><i>Élelmiszer, édesség, konzerváru, húsáru, eladó, pultos, pénztáros, vásárló, fizetés, kiszolgálás, udvariasság, kérés, megköszönés, jelzés, gyalulás, fűrés, ismerkedés, köszöntés, búcsúzás, kérem, tessék, nem kérem, bocsánatkérés a társaktól.</i></p>	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	9. Ünnepek		Órakeret 15 óra
Előzetes tudás	A tanuló türelmesen viselkedik az iskolai és csoport-ünnepélyeken.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési célja	Együttműködés az ünnepi készülődések során.		
Fejlesztési feladat	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok	
<ul style="list-style-type: none"> – Szívesen és érdeklődéssel részt venni az ünnepi készülődésben, megfelelő magatartással alkalmazkodni az eseményekhez. – Ismerni néhány mondókát, verset, amivel részt tud vállalni az ünnepek műsoraiban. – Felismerni, megnevezni és megmutatni képekről az említett ünnepeket. 	<p><i>Ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Hagyományos ünnepek. – Mikulás. Karácsony. Farsang. Húsvét. Anyák napja. – Az ünnepekhez kapcsolódó események életszerű és játékos tanulása, megismerése. – Családi ünnepek. – Ünnepi készülődés, zenehallgatás, versek, mondókák együttmondással. – Nemzeti ünnep: Március 15. A magyar zászló színei. – Iskolai ünnepek. <p><i>Tevékenység</i> Karácsonyi díszek készítése (segítséggel). A tárgyak</p>	<p><i>Mozgásnevelés:</i> rendgyakorlatok.</p> <p><i>Játékra nevelés:</i> gyakorló játék, szerepjáték.</p> <p><i>Ábrázolás-alkítás:</i> ajándék és dekoráció készítése az adott ünnepre.</p> <p><i>Ének-zene:</i> dalok az aktuális ünnepkel kapcsolatban.</p> <p><i>Önkiszolgálás:</i> öltözködés.</p>	

	<p>megnevezése, megmutatása. Húsvéti tojás készítése segítségével. Versek, dalok tanulása, előadása anyák napjára. Ünnepi készülődés: ajándékkészítés, színezés, ragasztás, vágás segítségével. Társak, szülők köszöntése megfelelő gesztusokkal, szavakkal. Ünnepi díszítés gyakorlása. Ünnepi asztal terítése. Az ünnep játékos megjelenítése. Történetek, rövid mesék elmondása képek segítségével különböző ünnepekről. Részvétel az ünnepeken megfelelő viselkedéssel. Készülés (segítséggel) valamilyen jelképpel: pl. zászló, kokárda készítése.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	<p>Névnap, <i>születésnap</i>, köszöntés-<i>gratuláció</i>, ajándék, kedvesség, öröm, édesség, köszönet, <i>várakozás, hamarosan, nemsokára, ünnep, zászló, hangulat, felvonulás</i>, ünnepi öltözet, ajándékozás, gyertya, díszek, locsolás, szép, <i>kellemes, díszes, ritmus</i>.</p>	

A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén	<p>A tanuló képes</p> <ul style="list-style-type: none"> – az artikulációs mozgások akaratlagos utánzására. – köszönni szóval vagy gesztusokkal tanárainak, társainak. <p>Aktív szókincese legalább 20–30 szó (ha nem képes beszélni, beszédmegértése érje el a kívánt szintet).</p> <p>A tanuló képes</p> <ul style="list-style-type: none"> – a felszólításokat, utasításokat megérteni és teljesíteni. – együttműködéssel csoportosítani. – rövid ideig egy játékkal, egy helyen játszani. – együttműködéssel manipulálni különböző tárgyakkal, tulajdonságaikat, jellegzetességeiket megfigyelni. – érzékelni a változásokat, amelyek térben és időben személyéhez kapcsolódnak. – felismerni és megnevezni a mindennapi környezetében előforduló személyeket, tárgyakat. – rövid ideig egy tárggyal, egy helyen foglalkozni.
---	--

	<ul style="list-style-type: none"> – érzékelni és megfigyelni a közvetlen környezetéből érkező ingereket, és beszédállapotának megfelelően reagálni azokra. – figyelemmel kísérni 10-15 perces foglalkozást. – bekapcsolódni néhány mondóka, ének előadásába.
--	--

3–4. évfolyam

A tantárgy segíti az erkölcsi nevelést az egyszerű szabályok, utasítások megismerésének, megértésének, betartásának fejlesztésével, a társas érintkezési, kommunikációs formák, helyzetek megfelelő alkalmazásának gyakorlásával. Az utasítások és elvárások megértésében, betartásában, végrehajtásban erősíti a kitartást.

A nemzeti azonosságtudat és hazafias nevelés a tágabb környezet személyi viszonyainak, kapcsolatainak megismerésében, a tájékozódás kialakításával a téri és időbeli relációkban, a hagyományok és a népszokások megismerésében valósul meg. A környezet szokásainak követése, a nemzeti ünnepek alkalmával az aktív, alkalomhoz illő megjelenés és részvétel segíti a megvalósítást.

Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése megvalósul a lényeges külső és belső tulajdonságok megismerésében, a társakkal és a környezettel való kulturált kapcsolatfelvételben, a kapcsolattartás formáinak fejlesztésében, az együttműködési készség megalapozásában, az alkalmazkodóképesség kialakításában. A tantárgy a motivált, aktív részvételre és a jellegzetes, alapvető emberi külső és belső jegyek megismerésére is kihat a terület fejlesztésében.

A testi és lelki egészségre nevelés az alapvető tisztálkodási szokások megismerésével, megnevezésével, utánzásával, az egészség megóvásával, az évszaknak és időjárásnak megfelelő öltözék kiválasztásának segítségével, néhány fontos közlekedési szabály megismerésével, a közlekedésben szükséges alapvető óvatosság kialakításával, a szervezet belső érzéseinek, komfortjának megfigyelésével és kommunikációjának megalapozásával valósul meg.

A családi életre nevelést segíti a mindennapokról és ünnepnapokról, a családtagok tevékenységéről, a munkamegosztásról, és a foglalkozásokról meglévő fogalmi ismeretek bővítése.

A tantárgy a fenntarthatóság, környezettudatosság fejlesztési területen különösen fontos szerepet játszik a környezet különböző szempontok alapján történő megfigyelésével, a természet jelenségeinek megnevezésével. Az állatok és növények megfigyelése, a tulajdonságok megnevezése mellett hangsúlyosak a szűkebb környezet ápolásának, védelmének alapjai és a környezeti tárgyak épségének megóvására törekvés igényének kialakítása is.

Az anyanyelvi kommunikáció a tanuló környezetével korosztályának megfelelő módon történő kapcsolatteremtéssel, a megszólítások helyes és alkalomhoz illő megválasztásával, az egyszerű kommunikációs és metakommunikációs jelek értelmezésével, a tárgyak, személyek helyes megnevezésével, az utasítások megértésével fejlődik. Ezekhez járul az alapvető fogalmak megértése, adekvát használata, a magyar nyelv szabályainak megfelelő, egyszerű mondatok alkotásának gyakorlása és a környezetről lényeges információk megszerzése, rendszerezése, csoportosítása.

A szociális és állampolgári kompetencia az érzelmek felismerésével, megnevezésével és a kommunikációs helyzetnek megfelelő alkalmazásával fejlődik, a megfelelő érvényesülési törekvésekkel és az önuralom fejlesztésével. A kompetenciaterületet erősíti a mindennapi

élethelyzetekben a társas viselkedési formák automatikussá válása, a csoportok és a környezet által elvárt magatartási normák betartása.

Az esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség terén a tantárgy segít mozgásos és verbális elemekkel előadni egyszerű verseket, mondókákat. Emellett környezetében és megjelenésében kialakul a tanuló igénye az esztétikumra, a harmóniára és a praktikumra.

A hatékony, önálló tanulást a feladattudat megerősítése, a kitartás, az önellenőrzés és a javítás igényének kialakítása segíti.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	1. Beszédfejlesztés, anyanyelv		Órakeret 20 óra
Előzetes tudás	Egyre pontosabban végzi a tanuló az artikulációs gyakorlatokat.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési célja	Analóg mondatok utánmondása, alkotása.		
Fejlesztési feladat	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok	
<ul style="list-style-type: none"> – Feladatokat egyre rutinosabban végezni. – Követni az artikulációs mozgásokat. – Sort alkotni képekről (balról jobbra kirakással). – Megmutatni a megnevezett képet, illetve önállóan megnevezni. – Tárgyat kiválasztani, tárgyak képét azonosítani. – Analóg mondatokat képezni. – Mimikát, gesztusokat jól utánozni. – Jól használni a metakommunikációs jeleket. – Érzékelni a jól és hibásan ejtett hangok közötti eltérést. – Ismerni a gyűjtőfogalmakat. – Mondataiban bővítményt használni. – Képről néhány mondatot mondani. 	<p><i>Ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Légző-, szívó-, fújó-, rágógyakorlatok, ajakizomgyakorlatok, nyelvgyakorlatok. – Hallásfejlesztés, hangleválasztó, hangfejlesztő gyakorlatok. – Tárgyak megnevezése segítséggel. – Fogalmak és cselekvések összekapcsolása. – Személyes névmás használata. – Igeragozás (jelen idő, múlt idő). – Kérdések alkotása (ki, mi, kik, mik, mit csinál, mit csinálnak?). – Gyűjtőfogalmak körének bővítése. – Főnevek toldalékai: helyhatározó és részeshatározó. – Mondatbővítés kérdőszó segítségével, tárgy, melléknév, helyhatározó 	<p><i>Mozgásnevelés:</i> légzőgyakorlatok.</p> <p><i>Ének-zene:</i> hallásfejlesztés.</p> <p><i>Játékra nevelés:</i> szabályjáték.</p> <p><i>Számolás-mérés:</i> tájékozódás, időrend.</p>	

	<p>alkalmazásával.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Tárgyak, személyek tulajdonságai. – Egyes és többes szám differenciálása, megfogalmazása. – Ok-okozati összefüggések. <p><i>Tevékenység</i></p> <p>Bemutató nyomán utánzógyakorlatok, tükör előtt önellenőrzéssel.</p> <p>A tanult gyakorlatok önálló végzése, és újabb, nehezebb feladatok elsajátítása.</p> <p>Egyre kisebb eltérésű hangpárok megkülönböztetése.</p> <p>Artikulációs mozgások utánzása, zöngé hangoztatása, zenei hangokkal játék.</p> <p>Az izoláltan ejtett hangok tökéletesítése, ciklizálása, beépítése szótagba, rövid szavakba.</p> <p>Szó eleji hang leválasztása, a leválasztott hang fejlesztése.</p> <p>Képsorok olvasása balról jobbra haladással.</p> <p>A megnevezett kép kiválasztása.</p> <p>Tárgyak, képek sokaságával soralkotás.</p> <p>Eseményképről rövid mondat alkotása: alany, állítmány.</p> <p>A mondat helyességének vagy hibás megfogalmazásának jelzése.</p> <p>Mondatalkotás képről kérdőszó segítségével.</p> <p>A „-ban, -ben” ragok előfordulása cselekvő helyzetben.</p> <p>Analóg mondatok alkotása segítséggel.</p> <p>Mondatok bővítése hol? kinek, minek? kérdőszavak alapján.</p> <p>Melléknévvel a tárgy vagy kép milyenségének megfigyelése, megnevezése.</p>	
--	---	--

	<p>Jellemző tulajdonságok gyűjtése tárgyról, személyről.</p> <p>Gyakorlás szituatív helyzetben.</p> <p>Cselekvéssorról történet kitalálása helyes nyelvtani megfogalmazással.</p> <p>Egyszerűbb időrendi sorrendek felállítása.</p> <p>Témakörökhöz kapcsolódó szövegek, mondókák, versek tanulása.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	<p>Sor, <i>soralkotás, képsor, azonos (olyan), különböző (más)</i>, eleje (szó), vége (sor), alá, fölé, mellé, ügyes, hibás. Beszédszervek és a kapcsolódó fogalmak ismerete.</p> <p>Tárgy, kép, sor, sok-kevés, <i>figyelem</i>, jó-rossz, kérdés, ruha, étel, gyümölcs, bútor.</p>	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	2. Társadalmi érintkezési formák		Órakeret 30 óra
Előzetes tudás	Egyszerű szimbólumokat megért, használ a tanuló.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési célja	A megismert, alapvető viselkedési szokások alkalmazása iskolai és otthoni környezetben.		
Fejlesztési feladat	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok	
<ul style="list-style-type: none"> – Megnevezni családtagjait. – Gesztusokkal vagy képről megmutatni szülei foglalkozását, tevékenységét. – A „hol?” „mit csinál?” kérdéseket érteni, a maga módján válaszolni azokra. – Feladatot megérteni és aktívan közreműködni a végrehajtásban. – Kapcsolatokat reálisan megítélni. – Megfelelő módon köszönni, felszólítás nélkül. – Saját öltözékére vigyázni, ha hiányosságot tapasztal, jelezni. – Iskolán kívüli alkalmakon az elvárt módon viselkedni. 	<p><i>Ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Közlések gyakorlása tekintettel, gesztikulációval. – Gesztusjelek bővítése az egész test (fej, arc, kéz) területeire, foglalkozások köréből. – Mozdulatok értelmezése, utánzása. – Érzelmek kifejezésének gyakorlása arcjátékkal. – Otthoni és iskolai helyes viselkedési szokások számbavétele szükség szerint. – Szülők neve, testvérek neve, száma (segítséggel), családtagok tevékenysége (munkája). – Nagyszülő megmutatása 	<p><i>Játékra nevelés:</i> szerepjáték, didaktikus játék, szabály-játék.</p>	

<p>– Fegyelmezni magát, sorba állni ruhatárnál, pénztárnál.</p>	<p>fényképről. Képek, diafilmek jelenetei alapján a látható események megfogalmazása.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Cselekvések megnevezése segítséggel. – A válaszok és a valódi események összehasonlítása. – Kívánságok kifejezése, helyes megfogalmazása. Mások kívánságainak meghallgatása, teljesítése. – A segítség kérésének módjai. – Téri tájékozódás, saját élettér helyes ismerete, biztonságos közlekedés benne. – Távolságtartás játék és baráti kapcsolat esetén üzletben, utcán, nyilvános helyen. – Kapcsolat első lépése:– ismerős gyermekkel, felnőttel, – ismeretlen gyermekkel, felnőttel, – újonnan megismert emberekkel. <p><i>Tevékenység</i></p> <p>Cselekvéssorok végrehajtása utasítás, rajz, kép alapján.</p> <p>Adott érzelmek megjelenítése (pl. hívás, büszkeség, győzelem stb.).</p> <p>Illő és illetlen viselkedések megkülönböztetése a helyzetnek megfelelően.</p> <p>A segítség kérésének gyakorlása szituációs játékok segítségével.</p> <p>Élő szituációban apa, anya szólítása, névvel azonosítása.</p> <p>Fényképen anya, apa, testvérek, nagyszülők megmutatása.</p> <p>Mit csinál? Hol van? kérdésre szóval, egyszerű mondattal, gesztusokkal válaszol a tanuló.</p> <p>Bábokkal lejátssza az egyszerűbb helyzeteket.</p> <p>Keresztnevet hallás alapján az illető személyhez köti.</p> <p>A képhez tartozó saját érzések megfogalmazása. A képen</p>	
---	---	--

	<p>felismert érzelmek megnevezése. Szituációs helyzetekben a kívánságok realitásának megítélése. Helyes, helytelen kívánságok, visszautasítás megfogalmazása. A távolságtartás fokozatai barát, családtag, vendég és ismeretlen esetében. Az elkövetett hibák felismerése, javítása legyen természetes. Közös játék során szabályok betartása, a vereség elviselése, öröm társai sikere fölött. Mozi-, cirkusz- és színházlátogatások alkalmával érdeklődés, társak és a többi néző zavarása nélkül. A köszönés formáinak (megtanulása és) gyakorlása. Beszélgetés közben egymás türelmes meghallgatása természetes módon a mindennapi kommunikációban. Kis csoportban részvétel kulturális és sporteseményeken, viselkedés megfelelő módon.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	<p><i>Jó gyerek, boldog, vidám, félős, ijedt, mérges, tanácstalan, szégyenlős, kérem, nem tudom megtenni, elromlott, hibás, javítható, segítség, gondoz, szabadidő, szabály, család, győzelem, vereség, itt-ott, messze-közel, szeret-nem szeret, barát, vendég, ismerős-ismeretlen, csend, figyelem, előadás, szünet, taps, tetszett, érdekes, unalmas, szeretnék kimenni.</i></p>	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	3. Testünk és személyes teendők		Órakeret 40 óra
Előzetes tudás	A tanuló eligazodik a lateralitás területén.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési célja	A személyes teendők egyre biztosabb ellátása.		
Fejlesztési feladat	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok	
– Időhatározókat és mellékneveket használni.	<p><i>Ismeretek</i></p> <p>– Testünk. Testrészek</p>	<p><i>Játékra nevelés:</i> szerepjáték, szabályjáték, didaktikus</p>	

<ul style="list-style-type: none"> – Megmutatni önállóan a megnevezett testrészt, érzékszervet babán és saját magán. – Elvégezni rutinszerűen az iskolában szokássá vált kéz- és fogmosást. – A WC-t, mosdót kevés segítséggel megfelelően használni. – Az ápolt és ápolatlan (haj), tiszta és piszkos (köröm) megkülönböztetése. – Ismerni saját holmiját. – Gondosan, rendesen öltözni, vetkőzni. – Megállapítani, és jelezni szüleinek, tanárainak, ha ruhája gombhiányos. – Megfelelő viselkedést tanúsítani a közös étkezések alkalmával. – Főétkezéseket megnevezni, megmutatni. – Néhány jellemző ételt felsorolni napszakhoz rendelve. – Ismerni az étkezéseket megelőző előkészületek sorrendiségét, kellékeit és azok megfelelő használatát. 	<ul style="list-style-type: none"> – megnevezése, megmutatása. – Kézmosás, fogmosás, WC-használat. – Betegség, egészség. A tisztaság és egészség kapcsolata. – Köröm, haj, szempilla megnevezése, ápolása, az ápoláshoz használt eszközök megnevezése. – Fodrász, kozmetikus, manikűrös műhelyének látogatása, munkájának és eszközeinek megfigyeltetése. – Öltözködés. Az öltözködés sorrendje. – Irányítás mellett a ruhadarabok, ruházat részeinek megnevezése. – Évszakoknak megfelelő öltözködés. – Kopott és új ruhák különbségei és hasonlóságai. – Étkezés. Főétkezések. Terítés. Néhány étel megnevezése. – Az étkezésnél használt eszközök megnevezése segítséggel. – Tízórai, uzsonna napszakhoz rendelése. – Reggel – reggeli, dél – ebéd, este – vacsora. – Ételféleségek, eszközök csoportosítása. – Ünnepi étkezés, ünnepi ételek és meleg ételek. – Nyers és főtt ételek. – A hetes, napos munkája. <p><i>Tevékenység</i></p> <p>Tanórán, szemléltető eszközökön, saját magán, társán a testrészek megmutatása és megnevezése.</p> <p>A testrészeket és azok funkciói egymáshoz rendelése.</p> <p>Érzékszervei megnevezése.</p> <p>A test tisztításának megnevezése,</p>	<p>játékok.</p> <p><i>Életvitel és gyakorlat:</i> személyes szükséglettel kapcsolatos teendők.</p>
---	---	--

	<p> folyamatának bemutatása. Fésülködés, helyes fogmosás, körömápolás gyakorlása. Higiénés szokások gyakorlása. WC-használat helyes sorrendjének megnevezése képek segítségével. Betegség, egészség jellemzőinek megfigyeltetése. Játékos helyzetekben gyakorlás. Tisztasági felelős a tisztség vállalásával tanulótársai haját, körmét naponta megnézi, jelzi, mit tapasztal. Képről a pozitív és negatív tulajdonságok megállapítása. Az öltözködés menetének elmondása, illetve a ruhadarabok megmutatása. Az alsó ruhák, majd a felsők önálló kiválasztásával öltözködés. Cipzárt felhúzása, gombolás. Gallér, zsebek igazítása. Próbálkozás a ruhát összehajtására, helyre rakására. Baba öltöztetése. Öltözés-vetkőzés gyakorlása játékhelyzetekben (verseny). Nap mint nap felsőruházata nevének ismétlése. Annak elmesélése, milyen sorrendben öltözött reggel, az alsó-felső fogalmának tudatos differenciálásával. Babák öltöztetése. Papírbabák ruháinak összeválogatása. Nevezze meg önállóan a ruhák színeinek, egyéb jellemzőinek önálló megfogalmazása. Divatos és régimódi, fiú- és lányruhák válogatása. Nap mint nap közösen és egyenként is, és mint napos, a az étkezéssel kapcsolatos teendők és a kulturált étkezés gyakorlása. Higiénés szokások, a tisztaság, az asztalrend megteremtése, </p>	
--	--	--

	<p>megtartása.</p> <p>Szokásos ételek megnevezése.</p> <p>Étkezési előkészületek gyakorlása, kézmosás.</p> <p>Reggeli, ebéd, uzsonna – szituációs játékok.</p> <p>Segítséggel az étkezéshez szükséges kellékek összegyűjtése és előkészítése, terítés, elpakolás.</p> <p>Az ételeket megnevezése.</p> <p>A hetes, illetve napos teendőinek megnevezése, feladatai bemutatása.</p> <p>Az ünnepi étkezés jellemző kellékeinek kiválogatása képek alapján.</p> <p>A konvencionális beszédformák gyakorlása és tudatos használata:</p> <p>„Jó étvágyat!” „Kérem szépen!”</p> <p>„Köszönöm szépen!”</p> <p>Ünnepi szokások kialakítása.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	<p>Jó étvágyat! Köszönöm! Tízórai, uzsonna, ételek, <i>evőeszközök</i>, hetes, napos, <i>feladat</i>, terítés, <i>leszedés</i>, finom, <i>folyékony</i>, <i>illatos</i>, kemény, puha, éhség, szomjúság, alsóruházat, felsőruházat, méret, <i>kopott</i>, új, <i>divatos</i>, <i>elavult</i>, <i>régimódi</i>, felsőtest, alsótest, felső végtag, alsó végtag, sovány, kövér, szűk, bő, nagy méret, kis méret, <i>körömápolás</i>, <i>arcápolás</i>, <i>hajápolás</i>, tiszta, piszkos, ápolat-<i>ápolatlan</i>, <i>egészséges</i>–<i>beteg</i>, <i>kezelés</i>.</p>	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	4. Tájékozódás térben		Órakeret 40 óra
Előzetes tudás	A tanuló biztonsággal tájékozódik szűkebb környezetében.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési célja	Téri tájékozódás függőleges és vízszintes, előre és hátra irányban.		
Fejlesztési feladat	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok	
<ul style="list-style-type: none"> – Analóg mondatokat alkotni. Hol? Hova? kérdéseket megérteni. – Mondataiban használni a bővítményeket. – Ismerni a gyűjtőfogalmakat. 	<p><i>Ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Tárgy megnevezése téri helyzetben. Tárgykeresés. – Helyhatározószók gyakorlása folyamatosan. – Iskola – otthon, udvar, 	<p><i>Mozgásnevelés:</i> térbeli tájékozódás.</p> <p><i>Számolás-mérés:</i> tájékozódás: helymeghatározás,</p>	

<p>Beszédképességének megfelelően egy-két összefüggő mondatot mondani.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Mellékneveket, határozószókat használni, kérdezni, hangsúlyozni. – Rendet tenni maga körül munkája befejezése után. – Biztonsággal és bátran lépni az iskola különböző helyiségeibe. – Ismerni a villanykapcsolók helyes működését. – Ismerni a játékok, sporteszközök helyét és felhasználási módját. – Az otthon, az iskola és a tanterem rendjét, tisztaságát természetesnek és fontosnak tartani. – Felszólítás nélkül, rutinszerűen betartani a közlekedési szabályokat (lámpa, zebra, körülnézés). – Felismerni könyvből, képről is a valóságban tapasztaltakat. – Megnevezni a közlekedési eszközöket, a villamos, troli, metró, busz utasterét, vezetőfülkéjét. – Ismerni az iskola utcájának nevét. 	<p>játszóter, sportpálya.</p> <ul style="list-style-type: none"> – A játék- és sporteszközök megnevezése segítségével. – Alaposabb tájékozódás a terem tárgyai, tartozékai között. – A „hol van?” és a „hova való?” megértése. – A padlás, pince megismerése, funkciójának megnevezése irányítással. – Falusi padlások, pincék megismerése a valóságban és olvasmányokból. – Képek alapján az ismeretek elmélyítése. – Az iskola környéke. – A lakás további helyiségei, illetve a fő helyiségek alaposabb megfigyelése. – Eszközök és azok funkciói. – Háló, nappali, konyha, gyerekszobák, fürdő, kamra jellemzői. – Mit hol találunk, mit csinálunk vele, milyen tulajdonságai vannak? – Utca – közlekedés. Az utcák jellemzői. – Gyalogos- és járműforgalom. – Jelzőlámpák, jelzőtáblák. Sorompó, fénysorompó. – Közlekedési eszközök ismeretének bővítése. – Közlekedési szabályok, viselkedési normák. – Közlekedési és utazási szabályok betartása. – Balesetek megelőzésének feltételei. – Mentő, tűzoltó, rendőrségi autók jellemzői. <p><i>Tevékenységek</i> Képen látható tárgy téri helyzetének megkeresése.</p>	<p>viszonyítás, fő irányok.</p> <p><i>Olvasás-írás:</i> térorientációs gyakorlatok: téri relációk megnevezése.</p> <p><i>Játékra nevelés:</i> szerepjáték, didaktikus játék.</p>
--	---	--

	<p>Mondatalkotás helyhatározóval és cselekvéssel. Helyviszonyok gyakorlása.</p> <p>Helyhatározó szót tartalmazó utasítások végrehajtása. Mozgás megadott irányba.</p> <p>Tanórákon és tanórán kívül is a tanulónak kedves helyiségekben figyelmes tájékozódás az eszközök, tárgyak között.</p> <p>Kapcsolat keresése más helyiségek különbözőségét, azonosságait illetően.</p> <p>Sporteszközök, játszótéri elemek alaposabb megfigyelése, a tapasztaltak megfogalmazása, helyes, balesetmentes használatuk.</p> <p>Kérésre a kívánt eszközök kiválasztása.</p> <p>Tanári irányítással padlás megtekintése, régi dolgok megfigyelése.</p> <p>Falusi padlás régiségeinek tisztogatása, pince eszközeinek megfigyelése, megnevezése.</p> <p>Képek alapján az emlékek felidézése, megnevezéssel, főfogalom alá rendeléssel.</p> <p>Maketten vagy képeken lakás berendezése, emlékezve, illetve felhasználva saját lakóhelye példáját.</p> <p>A helyiségek berendezési tárgyainak összeválogatása és megfelelő elhelyezése.</p> <p>A konyhai eszközök szétválogatása és megfelelő helyre történő elpakolása.</p> <p>Szituációs játékokban főzés, takarítás megjelenítése, imitálása.</p> <p>Utcai séta alkalmával spontán megfigyelés.</p> <p>Szervezett látogatás formájában mentőállomás, tűzoltóság, rendőrség jellemzőinek megfigyelése.</p> <p>Képek alapján emlékezetből a</p>	
--	--	--

	<p>látottak azonosítása, megnevezése.</p> <p>A tanult eszközök főfogalmak alá rendezése, megnevezése.</p> <p>A tanuló játékos formában alkalmazza, megjeleníti a látottakat.</p> <p>Az utca megfigyeltetése, hangok, zajok megnevezése.</p> <p>Jelzőlámpák utasításának betartása. Zebra használata.</p> <p>Közlekedési eszközök színeinek, méreteinek megfigyelése – összehasonlítása.</p> <p>Rendőrös-közlekedéses játékban maketten vagy tanpályán a tanultak gyakorlása, az iskolába vezető út eljátszása.</p> <p>Az iskolába jutás során igénybe vett járművek megnevezése, utcanevek megemlítésével, segítséggel. Gyalogosan az útvonal utcáit megnevezni.</p> <p>Megkülönböztető jelzések megismerése, felismerése.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	<p>Világos, sötét, kapcsoló, <i>egészséges, egészségtelen, veszélyes, biztonságos</i>, erős, gyenge;</p> <p>padlás, pince, <i>raktár</i>, fönt, lent, piszkos, régi, új, magas, hideg/<i>hűvös, nedves, hordó</i>, kosár, <i>prés</i>.</p> <p>Helyiségek, <i>eszközök, főzőeszközök, evőeszközök</i>, sötétítés, világítás, takarítás, <i>felújítás</i>, pihenés, éjszaka, ágyazás, érkezés, indulás, bejárat, kijárat, helyre tesz, rend, rendetlenség.</p>	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	5. Tájékozódás időben		Órakeret 40 óra
Előzetes tudás	A tanuló a változásokat érzékeli.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési célja	Az idő fogalma és a kapcsolódó cselekvések összekötése.		
Fejlesztési feladat	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok	
– Ismerni a munkanap, pihenőnap fogalmát, a napszakok és étkezések	<p><i>Ismeretek</i></p> <p>– Időfogalmak bővítése.</p> <p>– Napok, napszakok. A hét</p>	<i>Játékra nevelés:</i> szerepjáték, didaktikus játék.	

<p>megnevezését.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Ismerni az évszakok jellemző jegyeit, felsorolni, megnevezni. Összehasonlításokat végezni. – Társára figyelni, vele beszélgetni, segíteni munkáját. – Követni és teljesíteni a pedagógus kéréseit. – Felismerni képekről, bizottsággal az évszakokat, a jellemző képeket kiválasztani, összerendezni. – Automatikusan sorolni a hét napjait, a hétvégi napokat kérdésre kiválasztani. – Érdeklődni, tájékozódni, segítséggel naptárban is. – Használni a ma, tegnap, holnap fogalmát. Mesélni napi élményeiről. – Elhelyezni a napszakokat illetően a különböző cselekvéseket, történéseket. – Beszédében ragokat, határozószavakat, igekötőket használni. 	<p>napjai. Hétvégi napok.</p> <ul style="list-style-type: none"> – A hét napjainak jelölése, az aktuális nap megjelölése, megnevezése. – Napszakok összekapcsolása cselekvésekkel. Napszakok sorrendje, napszakok és tartózkodási hely megjelölése (állandó szimbólumok, megjelölés használata). – Tegnap, ma, holnap fogalmának kialakítása. – Reggel– dél – délután – este, a kapcsolódó rutinszerű tevékenységekkel. – Évszakok, időjárási jelenségek megnevezése segítséggel. – A négy évszak jellemzése. – Nevük megtanítása, képről történő azonosítás. Évszakok változásainak megfigyelése. <p><i>Tevékenységek</i></p> <p>Napi rendszerességgel az aktuális nap bejelölése naptárba, vagy egyéb helyre, a „tegnap ... volt”, „holnap ... lesz” kifejezések használata segítséggel.</p> <p>Napszakok jelölése, megnevezése, képválogatás, cselekvések napszakhoz rendelése (éjjel, nappal, reggel, délelőtt, délben, délután, este), napszakokhoz kapcsolódó étkezések.</p> <p>A napszakoknak megfelelő tevékenységek ismerete.</p> <p>Kérdésre válaszolva a napszakok és a napszakokhoz kapcsolódó események felsorolása.</p> <p>Képes napirend készítése. Képes órarend készítése. Napirend összeállítása.</p> <p>Séták és udvari játék alkalmával az időjárással kapcsolatos ismeretek, megfigyelések</p>	<p><i>Számolás-mérés:</i> tájékozódás: naptárban, napszakok, igeidők, életkor.</p>
---	--	--

	<p>gyűjtése.</p> <p>Télen a téli sportok, nyáron a fürdőzés emlékeit őrizve az iskolában képekről felidézés, kiegészítve egyéb történésekkel.</p> <p>Képek gyűjtése, szortírozása.</p> <p>Téli-nyári ruhák válogatása, közös halmazba helyezve a köztes (is-is) ruhadarabokat vagy képeket.</p> <p>A hét napjainak felsorolása jó sorrendiséggel, saját életének eseményei hozzárendelése.</p> <p>A hétfői napok kiemelése, jelölése jellemző képpel.</p> <p>Heti program összeállítása képes formában, egyszerű jelképekkel.</p> <p>Saját szakköri programjainak naphoz, napszakhoz rendelése.</p> <p>Képről a saját heti elfoglaltság mutatása, elmondása.</p> <p>Évszakok jellemzőinek megfigyelése (a tanév során folyamatosan megfigyelések végzése), képekről az évszakok felismerése, megnevezése. Téli-nyári sportok megnevezése.</p> <p>Beszédében melléknevek, határozószók, igék használata.</p> <p>Mesék (versek, dalok) az évszakokról, napokról, napszakokról.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	<p>Napok neve, napszakok neve, napszakokhoz kötött étkezések neve.</p> <p>Évszakok, <i>időjárás</i>, tél, tavasz, nyár, ősz, hideg, meleg, sportok, napsütés, szél, szeles, <i>viharos</i>, hófehér, jég, fürdőzés, napozás, síelés, szánkózás, havazás, dér, jég, <i>tegnap</i>, ma, holnap, elmúlt, lesz, <i>munkanap</i>, <i>hétfője</i>, <i>pihenőnap</i>, <i>program</i>, nap, <i>felkelő nap</i>, <i>lenyugvó nap</i>.</p>	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	6. Élőlények		Órakeret 30 óra
Előzetes tudás	Állatokhoz, növényekhez érdeklődve közelít.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési célja	A növények és állatok közötti azonosságok, különbözőségek megmutatása, megnevezése.		
Fejlesztési feladat	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok	

<ul style="list-style-type: none"> – Szeretni a természetet. Megnevezni néhány növényt, virágot, zöldséget kép alapján. – Növényeket gondozni. – A tanultak alapján összehasonlítani, megkülönböztetni, főfogalom alá rendezni, emlékezetből felsorolni a látottakat. – Érdeklődéssel szemlélni a körülötte lévő élővilág létezését. – Egyre hosszabban megfigyelni, összpontosítani. – Érteni a rész-egész viszonyát. – Megfogalmazni kérdéseket, kérdésre válaszolni. – Gondolatokat, élményeket mondatokban megfogalmazni. – Szeretni az állatokat, felismerni, megnevezni őket. – Lehetőség szerint háziállatokat otthon, segítséggel gondozni. – Szerepjátékokban egyszerű mozgásokat és hangokat utánozni. – Bővíteni szókincsét a határozószókkal, igéekkel, használni a felkiáltó mondatot. 	<p><i>Ismeretek</i></p> <p><i>Növények:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Virágok felismerése, egyeztetési gyakorlatok segítségével. – Gyümölcsök, zöldségek megfigyelése, megnevezése, csoportosítása. – Pálmaház, fűvészkert, házi kert, liget, erdő, parkok megtekintése. – Növény részeinek bemutatása, megnevezése. – Konyhakert fogalmának kialakítása. Konyhakert növényei, nevük, színük, ízük. – Zöldségfélék. – Kertek, virágok. Virágoskerti illatok, színek, formák. <p><i>Állatok:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Baromfiudvar fogalma. Lakóinak felismerése, megnevezése. Jellemző külső tulajdonságaik megnevezése segítséggel, táplálékuk, lakhelyük megismerése. – Háziállatok és kicsinyeik, megnevezésük. – Gazdasági udvar fogalmának kialakítása. – Néhány erdei állat bemutatása. <p><i>Tevékenységek</i></p> <p>Virágoskert virágainak felismerése, megnevezése.</p> <p>Élő virágok azonosítása a képen láthatókkal.</p> <p>Az osztályban, folyosón, udvaron található virágok, növények megfigyelése.</p> <p>Szín, forma egyeztetése, megnevezése.</p> <p>Hajtások ültetése, növény locsolása. A vázában víz</p>	<p><i>Ábrázolás-alakítás:</i></p> <p>növény- és állatábrázolások, festmény, rajz, színezés, agyag, gyurma.</p> <p><i>Ének-zene:</i></p> <p>dalok a témákkal kapcsolatban.</p> <p><i>Játékra nevelés:</i></p> <p>szerepjáték, didaktikus játék.</p>
---	--	--

	<p>cserélése.</p> <p>Gyümölcsök felsorolása és képekhez rendelése.</p> <p>Zöldségek megnevezése, ízük, illatuk felismerése.</p> <p>Egy-egy növény részeire bontása, a részek megfigyelése, megnevezése.</p> <p>A növénycsoportok megfigyelése, tapintása, szaglása, ízlelése.</p> <p>Tanulmányi séta eltérő évszakokban lehetőség szerint azonos helyszínre, fotó, videofelvétel készítése a látottakról, ezek összehasonlítása, elemzése.</p> <p>Képeken a tanultak megkeresése, felismerése.</p> <p>Csoportosítás főfogalmak alá.</p> <p>Kertészkedés (lehetőség szerint: cserépben, virágládában, kiskertben).</p> <p>Oktatófilmen vagy vidéki látogatáson a baromfiudvar megtekintése.</p> <p>Ismerkedés a haszonállatokkal, szárnyasokkal, emlősökkel.</p> <p>A jellemzőik, hangjuk, mozgásuk stb. megfigyelése.</p> <p>Állatok etetése, táplálékuk megnevezése segítséggel.</p> <p>Állatkerti séta, állatsimogatás.</p> <p>Háziállatok. Vadállatok.</p> <p>Kedvenceink. Beszélgetés, csoportosítás.</p> <p>Élő környezetben a legismertebb állatok jellemzőinek, kicsinyeinek megfigyelése, megnevezése. Összehasonlítás, megkülönböztetés.</p> <p>Tanórán könyvek, képek alapján a látottak felidézése.</p> <p>Tulajdonságaik alapján főfogalom alá rendezés.</p> <p>Állatok mozgásának utánzása, tulajdonságaik megnevezése.</p>	
--	--	--

	Mesék az állatokról. Állatos versek, dalok tanulása. Mesék dramatizálása során állathangok utánzása.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Élő, <i>műanyag</i> , illat, íz, <i>zamatos</i> , ízes, édes-savanyú, nagy-kicsi, gömbölyű, <i>hosszúkás, növekedés, hervadás</i> , elpusztul, <i>kihajt, hajtás</i> , ág, <i>rész – egész</i> , gyökér, szár, levél, virág, termés, konyhakert, zöldségfélék, virágok, szín, forma, íz, <i>illat</i> , ehető – nem ehető, <i>baromfiudvar, gazdasági udvar</i> , háziállatok, <i>hasznos</i> , kölyök, ellés, fialás, <i>vemhesség</i> , nagy-kicsi, szelíd, harapós, karmolás, <i>dorombol</i> , baromfi, szárnyasok, <i>emlősök</i> , lassú-gyors – <i>fürge, veszélyes</i> , vad, erős-gyenge.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	7. Előkészület a felnőtt életre		Órakeret 30 óra
Előzetes tudás	A tanuló türelmesen várakozik, szemlélődik vásárlás során.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési célja	Biztonsággal eligazodás a boltban.		
Fejlesztési feladatok	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok	
<ul style="list-style-type: none"> – Beszédében mellékneveket, határozószavakat, igekötős igéket használni. – Emlékezetből néhány jellemzőt felsorolni a látott termékekből. – Termékeket megvizsgálni tulajdonságaik alapján. – Megnevezni vagy megmutatni, melyik termék hova tartozik. – Ismerni és használni a napszakok szerinti üdvözlési módokat. – Megnevezni, megmutatni a látottakat. – Felismerni a jellemző jegyeket, a megismert tárgyakkal, képekkel csoportosításokat végezni. – Környezetében élő emberek munkáját érdeklődéssel figyelni. – Köszönni, kérdezni. 	<p><i>Ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Üzlet, vásárlás. Közös vásárlás, áruféleségek megnevezése segítséggel. – A környék különböző üzletei. – Ruházati bolt. Papírbolt. Élelmiszerbolt. Pizzériák. Cukrászdák. Virágbolt. – Vásárlás önkiszolgáló boltban, viselkedési szabályok betartása. – Az üzlet különböző pontjainak megfigyelése. – Áruféleségek vásárlása, csoportosítása. – Foglalkozások. A tanuló tágabb környezetében előforduló, különböző foglalkozású emberek munkájának megismertetése, eszközeik bemutatása, csoportosítása. – Iparosok munkájának megismerése, eszközeik 	<p><i>Játékra nevelés:</i> szerepjáték, didaktikus játék.</p>	

<ul style="list-style-type: none"> – Türelemmel figyelni, ha mesterember, munkát végző felnőtt megmutat, vagy magyaráz valamit. – Elemi szinten egymáshoz rendelni a munkaeszközöket és a különböző foglalkozásokat. – Egyeztetni képek alapján a látott mesterségeket, tevékenységeket, szerszámokat. – A látott eszközök közül a legjellemzőbbeket megnevezni, megmutatni. – Szerepjátékban gesztusokkal kifejezni magát. 	<p>csoportosítása.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Asztalos, villanyszerelő, kőműves, vízvezeték-szerelő, rádió-, tv-szerelő, pék, cukrász, fodrász, szabó, orvos, nővér, gyógyszerész. – Iparosok bemutatása élőben és képekről. <p><i>Tevékenységek</i></p> <p>Séta alkalmával a különböző üzletek kirakatainak megfigyelése, az áruféleségek felsorolása.</p> <p>Az áruk nézegetése, megnevezése, megmutatása, csoportosítása, főfogalom alá rendezése.</p> <p>Szervezett közértlátogatás alkalmával önállóan összeválogatott áruk kosárba gyűjtése és a pénztárhoz vitele.</p> <p>Tanár kérésére a tanuló megkeres bizonyos árucikkeket, megnevez, megmutat, tapint, tapasztal.</p> <p>Az emberi érintkezési formák gyakorolása: köszönés, kérés, megköszönés.</p> <p>Szituációs játékokban a tanultak megjelenítése.</p> <p>A fizetés módja (készpénz, bankkártya). Csomagolás (ha lehet, nem műanyag zacskó használatával, inkább kosár, textil).</p> <p>Köszönés az iskola dolgozóinak, érdeklődés munkájuk iránt. A műhelyekben (karbantartó, takarító, konyhai és irodai dolgozók) részfeladatok megtekintése, szerszámok megismerése, megnevezése.</p> <p>A környéken lévő asztalosműhely, cukrászda, varroda, üzletek megtekintése.</p> <p>Egy-egy részfeladat megfigyelése, szerepjátékokkal rögzítése, felidézése.</p>	
--	--	--

	<p>Tanári felügyelettel, illedelmesen, az udvariassági szokásokat betartva a mesteremberek műhelyeinek, eszközeinek, munkamozdulatainak megfigyelése.</p> <p>Megismerkedés a tárgyak tulajdonságaival és néhány munkafolyamat kezdő és végső állapotával (kenyér készítése, hajvágás, ruha varrása).</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	<p>Húsféle, <i>vegyi áru</i>, pékáru, konzervek, <i>papíráru</i>, ital, édesség; <i>iparos, faanyag, kábel, zsinór</i>, áram, <i>veszélyes</i>, forró, éles, hosszú, rövid, nedves, száraz, nehéz, könnyű, <i>megrendel, ráfizet, foglalkozás, szakma, titkárnő, adminisztrátor, gondnok, karbantartó, varrónő, műhely, iroda, feladat.</i></p>	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	9. Ünnepek		Órakeret 30 óra
Előzetes tudás	A tanuló alkalomhoz illő ruházatban jelenik meg az iskolai ünnepélyeken.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési célja	Az adott év ünnepi eseményeinek felidézése emlékezetből.		
Fejlesztési feladatok	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok	
<ul style="list-style-type: none"> – Szívesen és aktívan készülni az ünneplésre. – Rövid, egyszerű dalt, verset az ünnephez kapcsolni. – Közös feladatot pontosan, fegyelmezetten végrehajtani. – Az események szereplőit, kellékeit megfigyelni, azokat visszaidézni, elmesélni, megmutatni. – Az ünnepek hangulatát átérezni. – Egyre aktívabban bekapcsolódni egyénileg is az ünnepi készülődés folyamatába. – Rövid szereplést, feladatot vállalni a műsorból. – Ismerni verset, dalt 	<p><i>Ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Verstanulás. Dalok tanulása. – Szereplés az ünnepeken, alkalomhoz illő ruházat, viselkedés kialakítása, gyakorlása. – Társadalmi, iskolai, családi ünnepek, névnapok további megünneplése. – Közös ajándékkészítés. – Terem dekorációjához díszek készítése. <p><i>Tevékenységek</i></p> <p>Készülődés az ünnepre. Verstanulás, énekek gyakorlása. Önálló feladat végrehajtása (ajándék vagy jelkép készítése, a</p>	<p><i>Ábrázolás-alakítás:</i> dekoráció, ajándék készítése változó technikával.</p> <p>Ének-zene: az ünnepnek megfelelő énekek tanulása, előadása, zenehallgatás az ünnephez kapcsolódóan.</p>	

<p>valamennyi ünnepről.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Társait biztatni, együtt örülni örömeiknek, sikereiknek. – Képekről felismerni, megnevezni az ünnepeket, felsorolni jellemzőiket. 	<p>felhasznált anyagok megnevezése, jellemzése).</p> <p>Tanulótárs, tanár, szülő felköszöntése.</p> <p>Képekről az ünnepek felismerése, azonosítása szóban.</p> <p>Udvariassági szokások gyakorlása.</p> <p>Tanulótársaival közösen és egyénileg is versek, énekek tanulása.</p> <p>Ünnepségen tevékeny részvétel, adekvát viselkedés.</p> <p>Kézimunkával hozzájárulás a kellékek elkészítéséhez.</p> <p>Az ünnepekkel kapcsolatos fogalmak gyakorlása, ismeretei csoportosítása.</p> <p>A különböző ünnepekhez tartozó eseményképek összehasonlítása, megkülönböztetése.</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Ünnep, zászló, <i>felvonulás</i>, köszöntés, öröm, <i>boldogság</i>, <i>ajándékozás</i>, díszítés, csomagolás;</p> <p>ünnepe, névnap, születésnap, <i>fegyelmezett</i>, vidám szomorú, <i>boldog</i>, <i>hatalmas</i>, <i>díszes</i>, ajándék, szeretet.</p>	

<p>A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén</p>	<p>A tanuló képes</p> <ul style="list-style-type: none"> – az egyre tisztább hangképzésre, a pontosabb artikulációra. – a mellékneveket, határozószókat, igéket és egyre gyakrabban a viszonyszavakat és a melléknévfokozást is használni. – bővíteni, és egyre pontosabban használni meglévő szókincsét a témakörök kapcsán. – együttműködéssel végrehajtani a tevékenységeket. – örömmel és figyelemmel megmutatni képen családját, megnevezni családtagjait, ismeri közvetlen családi viszonyait, gesztusokkal vagy képről meg tudja mutatni szülei munkáját. – a közvetlen környezetében található tárgyakat, eszközöket rendeltetésszerűen használni. – összehasonlításokat végezni, tud főfogalmi csoportosításokat végezni tárgyi cselekvéses szinten. – tájékozódni az intézmény területén. – a közvetlen környezetében található tárgyakat, eszközöket rendeltetésszerűen használni. – felsorolni, megnevezni az évszakok jellemző jegyeit, felismerni az
--	--

	<p>évszakok változásait.</p> <ul style="list-style-type: none"> – összekapcsolni a napszakokat és az étkezések megnevezését, az idő múlását napszakok viszonylatában eseményhez kötötten érzékelni, ismeri a munkanap, pihenőnap fogalmát. <p>Ismeri a napok sorrendjét.</p> <ul style="list-style-type: none"> – megevezni, azonosítani a környezetében leggyakrabban előforduló állatokat, növényeket, legfontosabb jellemzőikkel együtt. – elvégezni alapvető csoportosításokat. – egyre biztosabban használni a beszéd közlő és kérdező funkcióját. – együttműködni szociális kapcsolataiban, köszönni felszólítás nélkül, megfelelő módon; iskolán kívüli alkalmakon az elvárt módon viselkedni: fegyelmezi magát, tud sorba állni, várni ruhatárnál, pénztárnál. – aktívan részt venni a családi és iskolai ünnepeken. <p>Ismer verseket, mondókákat, dalokat, és azokat mozgással, ritmussal tudja kísérrni. Szívesen hallgat meséket, és részt vesz azok előadásában (szerepjáték, bábozás).</p>
--	--

OLVASÁS – ÍRÁS

A tantárgy célja, hogy megalapozza és fejlessze az olvasás-írás elsajátításához és gyakorlásához szükséges alapképességeket és a fogalmi gondolkodást, fejlessze a kommunikációs képességet, a grafomotorikát és az artikulációt.

A középsúlyosan értelmi fogyatékos tanuló esetében a pedagógusok feladata elérni, hogy az életkornak és az egyéni képességeknek megfelelő olvasási és írási technikák folyamatos fejlesztésével és alkalmazásával a tanuló legyen képes az információkat elemi szinten megszerezni, átadni, legyen képes könnyen érthető, rövid szöveg elolvasására, értelmezésére, néhány egyszerű gondolat leírására egyre kevesebb segítséggel.

1–2. évfolyam

Az első két évfolyamon az olvasás-írás képességének előkészítése folyik. Minden tevékenység arra irányul, hogy a tanulók érdeklődését felkeltse az írásos információ megszerzésére, megalapozódjanak az olvasás és írás elsajátításához nélkülözhetetlen képességek.

Ehhez a gondolkodási, érzékelési és észlelési funkciók közül elsősorban a figyelemre, az emlékezetre, a szem-kéz koordinációra, a finommanipulációra van szükség.

Az erkölcsi nevelés területét megalapozza az egyszerű szabályok betartása, a feladatok elvégzésének és a csoportos fejlesztési helyzetnek megfelelő viselkedés, segítőkész magatartás a társakkal, egyszerű utasítások megértése és végrehajtása, a szabályok megismerése, a rendezett környezetre, a tanszerek, eszközök megóvására való igény kialakítása.

Az önismeret és a társas kapcsolati kultúra fejlesztésében fontos szerepet tölt be a megfelelő pozitív hozzáállás kialakításával, a türelem megalapozásával, a feladatok végrehajtásával, a társak próbálkozásainak kivárásával és az alkalmazkodóképességgel.

A tanulás tanítását segíti az írásos, képes információk megszerzése iránti igény kialakulása és a tanulás iránti érdeklődés.

A tantárgy az anyanyelvi kommunikáció területét a képek, tárgyak megnevezésével, azonosításával, az alapvető téri relációkban a formák, alakzatok érzékszervekkel történő azonosításával, megnevezésével, az írás megtanulását a tájékozódás segítségével, megfelelő grafomotoros képességek, megfelelő íróeszköz-használat kialakításával és fejlesztésével, a megfelelő nyomaték alkalmazásával és a papírhatárok betartásával támogatja.

A szociális és állampolgári kompetenciaterület fejlődését elősegíti az alapvető viselkedési normák betartása, a koncentrált figyelemhez szükséges tantermi légkör megalapozása, a csoportba való beilleszkedés és a feladathelyzet elfogadása.

A hatékony, önálló tanulás fejlesztése megvalósul a helyes és pontos feladatvégzés iránti igény kialakításával, a munkavégzés pontosságára törekvéssel, a feladattudat és a kitartás megalapozásával.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	1. Beszédfejlesztés		Órakeret 20+12 óra
Előzetes tudás	Szemkontaktus felvétele, tartása.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Hangképző szervek szabályozásának kialakítása, erősítése.		
Fejlesztési feladatok	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok	
<ul style="list-style-type: none"> – Szabályos légzést kialakítani, a levegőt megfelelően beosztani. – Utánzókézséget kialakítani. – Környezet alapvető hangjait megkülönböztetni, a hangforrások irányát felismerni. – Hallásdifferenciáló készséget fejleszteni. – Megfelelő hangerőt használni spontán beszéd során. – Beszédmotiváció egyszerű mondókákkal, versekkel, mozgásos játékkal kísérve. – Kétütemű gyakorlat végzése utánzással. – Ritmusérzék fejlesztése együttműködéssel. – Környezet tárgyait, azok rendeltetését megismerni. – Rákérdezésre adekvát válaszokat, jelzéseket adni. 	<p><i>Ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Beszédtechnika fejlesztése. – Hallásfigyelem-fejlesztés. – Ritmusfejlesztés. – Szókincsbővítés. – Kommunikációs készségfejlesztés. <p><i>Tevékenységek</i></p> <p>Légzéstechnika fejlesztése. Hangképző szervek használatának tudatosítása, gyakorlása. Ajak- és nyelvgyakorlatok. Artikulációs gyakorlatok. Hangok artikulálása, szájról olvasás, állathangok utánzása. Hangforrások, ismert dallamok felismerése, differenciálása. Környezet tárgyainak megnevezése, képolvasás, tevékenységek megnevezése, játékos utasítások végrehajtása. Versek, dalok szövegeinek</p>	<p><i>Ének-zene:</i> ritmizálás.</p> <p><i>Kommunikáció:</i> logopédiai gyakorlatok.</p> <p><i>Játékra nevelés:</i> szerepjáték.</p>	

<ul style="list-style-type: none"> – A környezetre vonatkozó önálló megállapításokat tenni, interaktív kapcsolatot alakítani. – 3–4 hangból álló ritmus letapsolása utánzással. – Egyeztetés: szavakat tárggyal, képpel. 	<p>értelmezése. Köszönés, megszólítás. Irányított közös játék társakkal. Szerepjátékok. Szavak ejtése, szótagolás. Új szavak ismétlése, alkalmazása párbeszédben.</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Fontosabb hangképző szervek, kilégzés, belégzés. Némán, halkán, hangosan. A mozgásokban részt vevő testrészek. Lassú, gyors, egyenletes. Kérdés, felelet, ki? mi? hol? (miért? mikor?) kérdések értelmezése. Alapvető érintkezési formulák. (<i>Rokon, barát, idegen.</i>) Munka, játék. <i>Kedélyállapot</i> kifejezésére szolgáló szavak. <i>Térirány-</i> meghatározások.</p>	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	2. Térorientációs gyakorlatok		Órakeret 20+12 óra
Előzetes tudás	Nagymozgások összerendezése.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Eligazodás nagyobb, ismert térben, helymeghatározás követése.		
Fejlesztési feladat	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok	
<ul style="list-style-type: none"> – A relációs fogalmakat megérteni és helyesen alkalmazni cselekvés során. – Soralkotás, balról jobbra haladás spontán módon. – A bal-jobb oldal, irány differenciálása jelölés segítségével. – Testséma kialakítása. – A könyvek, papírlapok kíméletes használata, előre, hátra lapozás egyésével. 	<p><i>Ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Téri relációk felismerése, létrehozása. – Relációs fogalmak. – Irányok. – Eligazodás nagyobb térben (tanterem). – Irányjelző nyilak ismerete és használata. – Eligazodás két dimenzióban (könyv, feladatlap). <p><i>Tevékenységek</i></p> <p>Tárgyak helyének meghatározása, egymáshoz viszonyítása. Relációs fogalmak megállapítása képen. Térirányok nagymozgásokkal. Téri relációk felismerése síkban</p>	<p><i>Játékra nevelés:</i> didaktikai játékok.</p> <p><i>Kommunikáció:</i> térbeli tájékozódás, viszonyítás.</p>	

	(feladatlapon). Testtájékok megmutatása, megnevezése. Soralkotás tárgyakkal, képekkel, rajzzal. Eldugott tárgyak keresése, helymeghatározások. Nyilak elhelyezése, megfigyelése padokon, táblán, feladatlapon. Adott ábra, kép megkeresése könyvben.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Elöl, hátul, <i>középen, oda, vissza</i> , alatt, fölött, mellett, alá, fölé, mellé, ki, be, fel, le. <i>Irányhatározók:</i> (bele, fölé, mögé), balra, jobbra, középen, bal, jobb, <i>középső, szemben, háttal.</i> Könnyen érzékelhető <i>ellentétpárok:</i> hideg-meleg, sötét-világos, felnőtt- gyerek, öreg-fiatal, férfi-nő. Ki? Mi? <i>Kérdőszó. Tárgy, személy.</i>	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	3. Finommozgások fejlesztése		Órakeret 20+12 óra
Előzetes tudás	Fogáserősség és -gyengeség tudatos irányítása.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Ujjak ügyesítése. Biztos ceruzafogás.		
Fejlesztési feladatok	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok	
<ul style="list-style-type: none"> – A tanuló hüvelyk- és mutatóujjának egyenkénti, önálló mozgatása. – Tárgyak megfogása két-, illetve három ujjal. – Keményebb agyagok, vastagabb drótok alakítása, megmunkálása. – A zsírkréta, kréta, ceruza helyes fogása és tudatos irányítása. – Író- és rajzeszközök használata megfelelő nyomatékkel. – Ismert tárgyak felismerése tapintással. – Ujjak egyenkénti, akaratlagos 	<p><i>Ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Ujjak irányított mozgatása. – Tevékenység apró tárgyakkal. – Kéz izomzatának fejlesztése. – Helyes, szabályos, célszerű ceruzafogás elsajátítása, gyakorlása. – Megfelelő nyomaték gyakorlása. – Érzékelési gyakorlatok tapintással. – Ujjak mozgatásának finomítása. – Eszközök, szerszámok fogása. – Mozdulatok utánzása. 	<p><i>Játékra nevelés:</i> gyakorló játék, kéz és ujj-játékok.</p> <p><i>Ábrázolás-alakítás:</i> papírtépés, sodrás, gyurmázás.</p>	

<p>mozgatása.</p> <ul style="list-style-type: none"> – A szerszámok rendeltetésszerű használata utánzással. – Kételemes mozdulatsor felidézése, utánzása megfigyelés után. 	<p><i>Tevékenységek</i></p> <p>Kézujjak (mondókák), ujjak „számlálása”, „zongorázás”.</p> <p>Gyöngy felszedése, Pötyi játék használata, papír tépkedése, mozaik ragasztása.</p> <p>Gyúrás, nyomkodás agyaggal, drót hajlítása.</p> <p>Vonalak húzása megfelelő nyomatékkel és ceruzafogással.</p> <p>Színezés, spontán rajzolgotás.</p> <p>Tárgyak felismerése, kiválasztása tapintással.</p> <p>Játékos gyakorlatok:</p> <p>„zongorázás”, kopogás, integetés.</p> <p>Kopogás alul, felül, kívül, belül, elöl, hátul.</p> <p>„Szerelés” fogóval, anyacsavarral stb.</p> <p>Mozdulatok alapján mindennapi tevékenység felismerése, utánzása.</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Ujjak, <i>egyenes, behajlított ujj</i>.</p> <p>Kicsi, nagy, egy darab, kerek, lapos, egyenes, <i>görbe</i>, erősen, gyengén, álló-, fekvő egyenes, kör-, kapu- és csészevonal, sötét, halvány, sima, <i>érdes</i>, puha, kemény, gömbölyű, lapos, hosszú, rövid, vastag, vékony, dolgozik, játszik, szerszámok, baleset, óvatosság.</p>	

<p>Tematikai egység/ Fejlesztési cél</p>	<p>4. Szem-kéz koordinációjának fejlesztése</p>		<p>Órakeret 10+12 óra</p>
<p>Előzetes tudás</p>	<p>Egyszerű mozdulatok kitartó ismétlése.</p>		
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>Formák helyes felismerése, megnevezése, egyeztetése.</p>		
<p>Fejlesztési feladatok</p>	<p>Ismeretek – tevékenységek</p>	<p>Kapcsolódási pontok</p>	
<ul style="list-style-type: none"> – Labdadobás, -gurítás célirányosan, labdát elkapni. – Stabil építményt készíteni viszonylag pontos illesztéssel. – Kitartó munkavégzés néhány percig, megfelelő mozdulatokkal. – Szabály megértése és 	<p><i>Ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Célzott gurítás, dobás. – Építés kockával, dominóval, fűzés. – Határok betartása. – Pontok összekötése. – Szemtorna. 	<p><i>Önkiszolgálás:</i> gombolás, fűzés.</p> <p><i>Játékra nevelés:</i> konstrukciós játék.</p>	

<p>betartása, a tanuló képességei szerint.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Feladatmegértés és feladatvégzés kevés segítséggel. – Tekintetét tudatosan irányítani, fixálni. – Feltűnő hasonlóságot megtalálni különböző tárgyakon. – Kitartóan gyakorolni a nagyobb gombok begombolását, próbálkozások során a sikertelenséget elviselni. 	<ul style="list-style-type: none"> – Formák összehasonlítása. – Gombolás. <p><i>Tevékenységek</i></p> <p>Labda dobása, autó gurítása egymásnak, „kapuba”, célba. Kockák egymásra rakása, építés párhuzamosan, minta szerint. Dominó élére állítása. Fűzőtábla használata, nagy gyöngyök fűzése hurkapálcára, drótra, spárgára, ritmikus sor két színnel. Mozaikkirakás, nyomdázás meghatározott helyre, rajzolás során keret tisztán hagyása, autó végigvezetése „úton”. Pontok közé ceruza, pálcika beillesztése, pontok összekötése ujjal, ecsettel, ceruzával. Mozgó tárgy követése szemmel, tájékozódás egy szemmel. Logikai játék, hasonló formák keresése, egyeztetés feladatlapon. Baba- és saját ruha gombolása. Nagy gyöngy fűzése.</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p><i>Gurítás-dobás, cél. A helyváltoztatás szinonimái.</i> Kösd össze! Illesztés, igazítás, pontosság, gyöngysor, hosszabb, rövidebb, eleje, vége, közepe, betöltés, kihagyás, bele, mellé, találat, alapszínnek, sötét, világos, hosszabb rövidebb. hosszában, keresztben, fordítva, méret, szín, forma, ugyanolyan, hasonló. Ruhadarabok.</p>	

<p>Tematikai egység/ Fejlesztési cél</p>	<p>5. Emlékezet-, gondolkodás- és figyelemfejlesztés</p>		<p>Órakeret 20+12 óra</p>
<p>Előzetes tudás</p>	<p>Rövid verbális emlékezet.</p>		
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>Egyszerű összefüggések, különbségek, hasonlóságok felismerése.</p>		
<p>Fejlesztési feladatok</p>	<p>Ismeretek – tevékenységek</p>	<p>Kapcsolódási pontok</p>	
<ul style="list-style-type: none"> – Rövid szavakat utánamondani, ismételni, néhány percnyi szünet után felidézni. 	<p><i>Ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Rövid szavak utánamondása. – Tárgyak megfigyelése, 	<p><i>Játékra nevelés:</i> didaktikus játékok.</p>	

<ul style="list-style-type: none"> – Változásokat észlelni, jelezni. – Egyszerű összefüggéseket felismerni, megfogalmazni. – Halmazból egy-egy meghatározott tárgyat kiválasztani. – Versek, mondókák értő elmondása (együttmondással). – Ismert tárgyakat ismert fogalmak alá rendelni. – Kérdések segítségével eseménykép tartalmát felidézni, elmondani. 	<ul style="list-style-type: none"> változás észlelése. – Összefüggések felismerése. – Csoportosítás. – Mondókák együttmondással. – Szavak utánamondása. – Versek, dalok, mondókák tanulása. – Figyelemfejlesztő játékok. – Képolvasás. <p><i>Tevékenységek</i></p> <p>Szavak felidézése és ismételt mondása játékos formában.</p> <p>Tárgyak sorából „Mi tűnt el? Mi változott?”</p> <p>Eseményképek feldolgozása, egyszerű összefüggések felismerése.</p> <p>Színek szerinti válogatás.</p> <p>Mondókák, versek kiválasztása tartalom alapján, rákérdezéssel, tartalom elmondása.</p> <p>Egyes szavak, képről alkotott mondatok azonnali és késleltetett utánamondása.</p> <p>Lefordított képek megtalálása, képes lottó, puzzle-k.</p> <p>Tematikus kép szereplői, tevékenységük felidézése emlékezetből, kérdések segítségével.</p>	<p><i>Kommunikáció:</i> versek, mondókák közös és egyéni elmondása.</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Ugyanaz, még egyszer, ugyanolyan, hasonló (részben ugyanolyan), Miért? kérdés, válasz. Étel, ruhanemű, jármű, játékok, bútorok, edények, járművek, funkciójuk.</p>	

<p>Tematikai egység/ Fejlesztési cél</p>	<p>6. Íráselemek tanítása</p>		<p>Órakeret 40+12 óra</p>
<p>Előzetes tudás</p>	<p>Kétujjas fogás.</p>		
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>Tárgyak válogatása forma alapján.</p>		
<p>Fejlesztési feladatok</p>	<p>Ismeretek – tevékenységek</p>	<p>Kapcsolódási pontok</p>	

<ul style="list-style-type: none"> – Alapformákat egyeztetni, biztosan differenciálni, felismerni a környezet tárgyain. – Felismerhető formákat létrehozni segítséggel, különböző eszközökkel. – Tanszereket rendeltetésszerűen, kíméletesen használni, a vonalközt figyelembe venni. – Az instrukciókat pontosan követni. – Tudatosan alkalmazni egyenes és görbe vonalakat. – Az íráshoz szükséges körülményeket megszokni. – A hibákat megtalálni, törekedni a hibátlan feladatvégzésre, a hibajavításra. 	<p><i>Ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Formák differenciálása, egyeztetése. – Formák megfigyelése, körüljárása, átrajzolása. – Irányok követése. – Irányított vonal húzása, átírás. – Helyes testtartás, ceruzafogás. – Határok betartása. – Könyv, füzet használata. <p><i>Tevékenységek</i></p> <p>Tárgyak megfigyelése, összehasonlítása, felismerése tapintás útján.</p> <p>Egyenes és görbe vonal követése.</p> <p>Szögletes és kerek formák kirakása, átrajzolása homokba bottal, papírra ujjal, ecsettel, ceruzával.</p> <p>Könyv lapozgatása, előre, hátra lapozás.</p> <p>Képek keresése, füzet lapozása, sorok teleírása, kihagyása, szóköz.</p> <p>Vonal rajzolása le, fel, jobbra, balra.</p> <p>Ábrák, pontok összekötése homokban, táblán, feladatlapon.</p> <p>Egyenes, kör, csigavonal, egyszerű szögletes formák szabályos átírása, másolása áttetsző papírra.</p> <p>A folyamatos munka idejének fokozatos növelése.</p> <p>Ábrák kiegészítése, egyszerű formák rajzolása meghatározott helyre, széles vonalközbe.</p>	<p><i>Mozgásnevelés:</i> téri tájékozódás.</p> <p><i>Ábrázolás-alakítás:</i> homoktáblán, gríztáblán rajzolgatás ujjal, bottal.</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Egyszerű formák: kerek, <i>szögletes</i>, <i>széles</i>, <i>keskeny</i>, rövid, hosszú, egyenes, <i>görbe</i>, kör- és <i>csigavonal</i>. Összehasonlítás: ugyanolyan, <i>ugyanúgy</i>, <i>ugyanarra</i>, <i>ugyanoda</i>. Helymeghatározások. A könyvben való tájékozódás: üres sor, tele sor, ujjnyi köz, vastag vonal, ... Kösd össze! <i>Kerüld ki!</i></p>	

<p>A fejlesztés várt eredményei a két</p>	<p>A tanuló képes a feladathelyzetet elfogadni, együttműködő, motiválható a</p>
--	---

<p>évfolyamos ciklus végén</p>	<p>beszédszervi gyakorlatok végzése során. Képes figyelmét néhány percig a feladatra irányítani. Felismeri környezete hangjait, zörejeit, társai és a vele foglalkozó felnőttek hangját. Képes az irányokat (fentről le, balról jobbra) utánzással alkalmazni. Képes segítséggel alkalmazni – megnevezésre – a téri relációkat. Képes felismerni a soralkotás (két elemből álló) ritmusát, próbálja azt (segítséggel) utánozni. Képes környezete iránt érdeklődni, alapvető kommunikációs készsége alakul (közeledésre adekvát reakció, részvétel közös tevékenységben /passzív is/, elemi szükségletek, igények jelzése). Részt vesz irányított csoportos tevékenységben. Képes a feladatot elvégezni, szabályokat betartani. Képes a tanult verseket, dalokat, mondókákat társaival csoportosan elmondani. Képes elemi szinten a csoportba illeszkedni, ismeri és megnevezi társait és a vele foglalkozó felnőtteket. Képes a különböző íróeszközöket (segítséggel) alkalmazni, gyakorolni a ceruzafogást, tudatosan alkalmazni az író- és rajzeszközök, ceruza megfelelő nyomatékát.</p>
---------------------------------------	--

3–4. évfolyam

Az alsó tagozat végéig az írás és olvasás elemeinek elsajátítása, a betűk megismerése történik, minden esetben a már megismert betűk folyamatos ismétlésével, gyakorlásával.

Az olvasás-írás tantárgy betűismertetése elsősorban a tö/kiinduló-írásos betűtípus megismertetését célozza meg, ezzel párhuzamosan megtörténhet a nagybetűs alak bemutatása, amelyet a tanulók gyakran hamarabb megjegyeznek általánosabb előfordulása miatt.

Az írás tantárgy a sajátos nevelési igény miatt speciális, a láthatósági szempontokat figyelembe vevő, nagyobb vonalközbe történő, fokozatosan csökkenő vonalméretű füzetet igényel, a tanulók egyéni sajátosságaihoz igazodó íróeszközzel.

Az erkölcsi nevelés területén a tantárgy fontos szerepet játszik az alapvető viselkedési szabályok betartásának megalapozásával, a türelmes feladatvégzés és a társakra való odafigyelés kialakításával, a tanszerek és eszközök rendezettségére neveléssel és az írásbeli munka minőségének fejlesztésével.

A nemzeti azonosságtudat, hazafias nevelés fejlesztését az alapvető téri relációkban való eligazodás fejlesztése, a népi mondókák és rövid versek megismerése segíti.

Az állampolgárságra, demokráciára nevelés területén fontos az iskolai házirend szabályainak megismerése, törekvés a szabályok minél önállóbb betartására.

Az önismeret és a társas kapcsolati kultúra fejlesztése a minél jobb teljesítmény elérésére törekvéssel, az önellenőrzés iránti igény kialakításával, feladathelyzetekben a társakkal való együttműködés fejlesztésével, egymás munkájának tiszteletben tartásával, és a türelmes várakozásra neveléssel valósul meg.

A tantárgy a tanulás tanítását a tanulás iránti érdeklődés felkeltésével, az egyénre szabott feladatok megoldására törekvéssel segíti.

Kiemelt szerepet játszik a tantárgy az anyanyelvi kommunikáció kompetenciaterület fejlesztésében, az írásos kommunikáció megértése iránti igény kialakításával, a beszéd vagy más kommunikációs forma árnyaltabbá, tudatosabbá tételével, a magyar nyelv hangjai és a tanult betűformák egyeztetésével, szavakban a tanult hangok felismerésével és a képek, tárgyak, szóképek egyeztetésével.

A szociális és állampolgári kompetencia fejlesztését segíti a közös szabályjátékokban való motivált részvétel, és feladatvégzésekben a saját és mások teljesítményének értékelésében való aktív részvételre nevelés.

A kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia megalapozását segíti a környezet iránti érdeklődés fenntartásával, a közös játékokban történő aktív kezdeményezéssel és feladatvállalással az írott vagy képes információk megismerésében, és az aktív részvétellel az önellenőrzésben, értékelésben.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	1. Beszédfejlesztés		Órakeret 10+9 óra
Előzetes tudás	Hangzódifferenciálás.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Hangszintézis képességének kialakítása.		
Fejlesztési feladatok	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok	
<ul style="list-style-type: none"> – Törekedni az érthető beszédre, figyelmeztetés után a hibák javítására. – Kezdőhang alapján szavakat differenciálni. – Szókincset bővíteni, tudatosabb, árnyaltabb beszéd, az új szavakat szókincsbe építeni. – Rövid mesét végighallgatás után rákérdezésre felidézni, visszamondani. – A kimondott és leírt szó kapcsolatát megérteni. – A csoport előtt önálló „fellépést” vállalni ismert dallal, verssel. 	<p><i>Ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Beszédtechnika fejlesztése. – Hang kiemelése. – Szókincsbővítés. – Irodalmi élmények. – Hangok meghallása szó elején, közben, végén. – Ritmusfejlesztés. <p><i>Tevékenység</i></p> <p>Kezdőhang és befejező hang leválasztása. Hangoztatás. Szótagolás, rövid és hosszú szótagok, szavak ritmikus tapsolása.</p> <p>Versek, mondókák, dalszövegek értelmezéssel.</p> <p>Személyes élmények felidézése.</p> <p>Mesehallgatás, segítséggel visszamondás, dramatizálás.</p> <p>Hangok önálló ejtése hosszan, röviden. Zöngés hangok ejtésének kitapintása.</p> <p>Látott-hallott szavak analízisa,</p>	<p><i>Kommunikáció:</i> logopédiai feladatok, szókincsbővítés.</p> <p><i>Ének-zene:</i> ritmusgyakorlatok.</p>	

	magánhangzók kiemelése. Képes újság nézegetése.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	<i>Különböző kedélyállapotok. Rokon értelmű szavak.</i> Magánhangzó, <i>mássalhangzó</i> . Hang, szó, mondat. Megszólítások, köszönések. <i>Megfelelő hangerő, megfelelő hanghordozás.</i>	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	2. Térorientációs gyakorlatok		Órakeret 15+9 óra
Előzetes tudás	Egyszerűbb soralkotások.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Téri fogalmak helyes használata (elöl-hátul, közel-távol).		
Fejlesztési feladatok	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok	
<ul style="list-style-type: none"> – Emlékeztető segítségével a bal-jobb oldalt, illetve irányt differenciálni. – A balról jobbra haladást rögzíteni, és spontán módon alkalmazni soralkotás alkalmával. – A téri relációk kifejezéseit a spontán beszéd során is helyesen használni. – A hibás helymeghatározást javítani. – Eltérő nagyságú bábuval megfelelő számú és irányú lépést tenni (kis segítséggel). – A megadott instrukciók követése, társak türelmes figyelemmel kísérése. – Adekvát, egyszerű válasz adása ki?, mit csinál?, milyen? kérdésekre. – Felismerni önállóan a felső, alsó, szélső és középső sorokat, oszlopokat. – Az alaprajz és a valóság közti összefüggés felismerése. 	<p><i>Ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Lateralitás gyakorlása. – Soralkotások. – Téri relációk gyakorlása. – Helymeghatározás tanteremben, udvaron, eseményképen, rajzon. – Lépegetés társasjáték-táblán. – Játékos feladatok. – Képolvasás. – Tájékozódási gyakorlat 3x3-as négyzethálón. – Ismerkedés a tanterem alaprajzával. – Szógyűjtés „milyen a...?” kérdésre. <p><i>Tevékenységek</i></p> <p>Bal-jobb megállapítása, jelölése. Sorok átrendezése, új tagok beillesztése (gyerekek, játékok). Cselekvés alapján a kapott utasítás „megfejtése”. Képolvasás, kép kiegészítése meghatározott helyeken (rajz, nyomda). Közös társasjáték, lépés bábuval. Tárgyak eldugása, megkeresése. A kép szereplőinek helyzete,</p>	<p><i>Játékra nevelés:</i> szabályjáték, társasjáték.</p> <p><i>Számolás-mérés:</i> tájékozódás, térbeli viszonyok, összefüggések felismerése.</p>	

	<p>tulajdonságaik elmondása emlékezetből.</p> <p>Adott sor és oszlop („emelet, lakás”) jelölése bábuval, rajzzal.</p> <p>Saját és társai tárgyai és a berendezési tárgyak helyének bejelölése.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	<p>Páros testrészek. Alsó, felső, <i>jobb és bal oldali</i> szomszédok. <i>Térkép, irányok. Pontos helymeghatározások.</i> Sor eleje, vége, közepe, <i>utolsó előtti.</i> Téri relációk. Külső és belső tulajdonságok.</p>	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	3. Finommozgások fejlesztése		Órakeret 15+9 óra
Előzetes tudás	Kézdominancia.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Megfigyelések, látási differenciálás fejlesztése. Íráskészség alapozása.		
Fejlesztési feladatok	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok	
<ul style="list-style-type: none"> – Ügyesítő gyakorlatokat végezni mindkét kézzel. – Az irányokra vonatkozó utasításokat megérteni és követni. – Egyszerű ábrákat másolni a tábláról. Szabad kézzel felismerhető ábra rajzolása. – Feladatvégzés tudatos vonalvezetéssel, megfelelő ceruzafogással és nyomatékkel. – Az előnyben részesített oldal tudatos használata, domináns oldal kialakulása. 	<p><i>Ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Ujjgyakorlatok. – Irányok megkülönböztetése síkban. – Vonalvezetési gyakorlatok. Iránymozgás. <p><i>Tevékenységek</i></p> <p>Zongorázás, kopogás, tevékenységek apró tárgyakkal, tépésmozaik készítés.</p> <p>Eseménykép figurái a középponthoz, illetve egymáshoz viszonyítva.</p> <p>Ceruzával haladás ábrák, párhuzamosok között.</p> <p>„Kockás” papíron kisebb-nagyobb négyzetek, lépcső rajzolása.</p> <p>Színezés, határok betartása.</p> <p>Forma betöltése, kihagyása, színezés sötétre, halványra.</p> <p>Nyomaték tudatos változtatása.</p>	<p><i>Ábrázolás-alakítás:</i> formázások különböző anyagokból, gyurmázás, daratábla, homok.</p> <p>Eltérő vastagságú íróeszközökkel festés, rajzolás.</p>	

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Tevékenységek (csipegetés, sodrás, csavarás...). Fokozás (még feljebb, lepszélén...). Íráselemek, egyszerű alakzatok. Kösd össze!, Karikázd be!, Húzd alá!, Húzd át! utasítások.
------------------------------------	---

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	4. Szem-kéz koordinációjának fejlesztése		Órakeret 14+9 óra
Előzetes tudás	Egy pontra fixálás.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Mozgó figura követése szemmel.		
Fejlesztési feladatok	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok	
<ul style="list-style-type: none"> – Próbálkozni megfelelő erővel a jó irányba dobni. – Szimpla csomó kötése, meghúzása. Segítséggel masnikötés próbálgatása. – Minta után stabil építményt készíteni különböző építőelemekből. – Helymeghatározás alapján a megfelelő elemet kiválasztani. – Két elemet önállóan összeilleszteni, az esetleges hibákat észlelni, javítani. 	<p><i>Ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Célba dobás. – Csomókötés. – Építés. – Soralkotások. – Kép összeillesztése. <p><i>Tevékenységek</i></p> <p>Táblai ábrák célzása babzsákkal, papírrepülővel.</p> <p>Babaruhára, fűző-játékra, saját cipőre csomó kötése.</p> <p>Építés önállóan és minta után.</p> <p>Építőelemek pontos illesztése.</p> <p>Kártyák, dominó sorba rendezése vízszintes és függőleges irányban.</p> <p>Szétvágott kép, mesekocka elemeinek összeillesztése.</p>	<p><i>Mozgásnevelés:</i> labdás gyakorlatok.</p> <p><i>Életvitel és gyakorlat:</i> cipőfűzés, szalagkötés.</p> <p><i>Játékra nevelés:</i> didaktikus játékok.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Cél, irány, közelebb, távolabb, alsódobás, felsődobás, vastag, vékony zsinór, laza, szoros csomó; fal, kerítés, oszlop, torony, vízszintes, függőleges elhelyezés, sorok, oszlopok, szomszédok, következő; kép széle, kerete, fejjel lefelé.		

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	5. Íráselemek tanítása		Órakeret 20+9 óra
Előzetes tudás	Vizuális nyom észlelése és követése.		
A tematikai egység	Vonalrendszer megismerése, tájékozódás a vonalrendszerben.		

nevelési-fejlesztési céljai			
Fejlesztési feladatok		Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Az álló, fekvő és ferde vonalak differenciálása és megfelelő alkalmazása. – Felismerhetően egyszerű formák rajzolása (a sikertelen próbálkozások ne szegjék kedvét). – Betűelemeket átírni, differenciálni, felismerhetően másolni. – A helyes irányt követni, írás során a szó- és sorközöket betartani. – A vonalrendszert megbízhatóan ismerni, íráselemek helyét biztosan ismerni. 		<p><i>Ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Álló, fekvő egyenes. – Kör-, kapu- és csészevonal. – Hurok- és horogvonalak. – Íráselemek írása vonalrendszerbe, sorközbe. <p><i>Tevékenységek</i></p> <p>Ritmikus sor 3-4 elemből (l l – l l – l l).</p> <p>Betűelemek felismerése ábrákban. Ábrák kiegészítése, betűelemekkel.</p> <p>Nyitott és zárt forma differenciálása.</p> <p>Hurok- és horogvonal átírása, másolása. Rajz kiegészítése.</p> <p>Azonos írásjelek felismerése, jelölése, sor folytatása.</p> <p>Ismerkedés a vonalrendszerrel, vastag vonal megállapítása, megkezdett sor folytatása.</p>	<p><i>Ábrázolás-alakítás:</i> festés, rajzolás változatos eszközökkel.</p> <p><i>Játékra nevelés:</i> didaktikus játékok.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	<p>Egyenesekből kirakható jelek (+, –, relációs jel). Kezdőpont, egyező irány, ellenkező irány.</p> <p>Vonalrendszerbe írás fogalmi. Sorköz, határvonal, kisebb, nagyobb, befér, kilóg.</p>		

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	6. Betűtanítás (a, i, í, o, ó, m, l, e, v, u, ú, t, á, s, p)	Órakeret 40+9 óra
Előzetes tudás	Vonalrendszer ismerete.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Rövid – hosszú biztos elkülönítése.	
Fejlesztési feladatok	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Egy-egy hang jelenlétét, hiányát felismerni erősen artikulált, ismert szavakban. – Együttműködve törekedni a 	<p><i>Ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Hangkihallási gyakorlatok. – Magánhangzók felismerése ajakállásról. 	<p><i>Kommunikáció:</i> logopédiai gyakorlatok.</p> <p><i>Ének-zene:</i> ritmizálás.</p>

<p>minél tisztább kiejtésre.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Hangsúlyozott kezdőhangot kihallani ismert szóból. – Különböző szempontok (tartalom, kezdőhang) szerint szavakat differenciálni. – Betűhöz megfelelő hangot, hanghoz betűt társítani. – A tanult betűt felismerni és egyeztetni a megfelelő hanggal, amit hallott és látott a szóban. – Kérdésre megadott szóval mondatot alkotni. – Ismert szót képpel, képet szóval egyeztetni. – Saját nevét felismerni, ismerős hangot és betűt keresni benne. 	<ul style="list-style-type: none"> – Kezdőhang leválasztása. – Ismerkedés az új betűkkel. – Betű felismerése szövegben. – Hang-betű egyeztetés. – Szógyűjtés. – Szó-kép egyeztetés. – A mondat (analóg mondatalkotás). <p><i>Tevékenység</i></p> <p>Játékos hallásfigyelem-fejlesztő gyakorlatok.</p> <p>Hang kihallása szó elején, végén, közepén, kezdőhang kiemelése, önálló hangoztatása hosszan, röviden.</p> <p>Szájról olvasás (nevek, ismert szavak), ajakállások utánzása.</p> <p>Ismert betű kiválasztása betűsorból, felismerése, hangoztatása nevekben, ismert szavakban.</p> <p>Ismert betűk alapján szó felismerése, egyeztetése képpel.</p> <p>Aktuális betű keresése újságban, utcai feliratokon.</p> <p>Szavak szótagolása, tapsolása.</p> <p>Tematikus szógyűjtés.</p> <p>Szavak felismerése körülírás alapján.</p> <p>Képolvasás, két-három szavas mondatok alkotása.</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p><i>Személyek, tárgyak meghatározása:</i> „Ki? Mi?” kérdések. Embert jelölő szavak (válaszok „ki?” kérdésre).</p> <p>A „mondat” egyszerű meghatározása. Kezdőbetű, írásjel. Újságcímek, utcai feliratok.</p>	

<p>Tematikai egység/ Fejlesztési cél</p>	<p style="text-align: center;">7. Olvasás</p>		<p style="text-align: center;">Órakeret 40+9 óra</p>
<p>Előzetes tudás</p>	<p>Tanult hangok biztos felismerése, kihallása.</p>		
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>Rész – egész észlelése.</p>		
<p style="text-align: center;">Fejlesztési feladatok</p>	<p style="text-align: center;">Ismeretek – tevékenységek</p>	<p style="text-align: center;">Kapcsolódási pontok</p>	

<ul style="list-style-type: none"> – A tanult betűt felismerni hallott és látott szóban. – A betűk kirakása, másolása megfelelő sorrendben. – Aktív részvétel a közös munkában. – Egyeztetni szóképeket tárgyakkal, tárgyképekkel. – 3 betűs szót (minta után vagy diktálásra) kirakni önállóan. – A betűk sorrendjét betartani, a hibákat megtalálni, helyét jelezni, segítséggel javítani. – Önállóan olvasott rövid mondat tartalmát megérteni, visszaadni. – Versmondás értelmesen, hangsúlyozva. 	<p><i>Ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Betűfelismerés. – Két betű összeolvasása. – Szógyűjtés kezdő szótaggal. – Tárgykép-szó egyeztetés ismert betűk alapján. – Szó kirakása. – Szó analizálása. – Tőmondatok olvasása. – Versek, mondókák tanulása. <p><i>Tevékenység</i></p> <p>Ismert betűk keresése könyvben, újságban, utcai feliratokon.</p> <p>Szavak felismerése magánhangzók alapján.</p> <p>Azonos kezdőhangú szavak közül a két azonos betűvel kezdődők kiválasztása, elemzése.</p> <p>Azonos szótaggal kezdődő szavak kiválasztása, értelmezése.</p> <p>Szavak felismerése körülírás és kezdőhang alapján.</p> <p>Megadott betűkből szó kirakása.</p> <p>Letakart szó kitalálása 1, 2, 3 felfedett betű alapján.</p> <p>Kép alapján hiányos szó megfejtése, hiányzó betű pótlása.</p> <p>Két szavas mondatok olvasása.</p> <p>Alanyok illetve állítmányok cseréje.</p> <p>Leírt versekben szavak keresése, jelölése.</p> <p>Versek, mondókák közös elmondása, ismert hangok, betűk kiemelése.</p>	<p><i>Kommunikáció:</i> kifejező versmondás.</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Betű, szótag, szó, mondat. Ellentétes szópárok. Szavak alakja, jelentése, írása, kiejtése.</p> <p>Hasonlóság, különbség konkrét példákon. Kérdőszavak, válaszok.</p> <p>Kösd össze!, Karikázd be!, Húzd alá! stb. utasítások.</p>	

<p>Tematikai egység/ Fejlesztési cél</p>	<p>8. Írás</p>	<p>Órakeret 40+9 óra</p>
<p>Előzetes tudás</p>	<p>Betűformák észlelése nagymozgások és finommozgások segítségével.</p>	
<p>A tematikai egység</p>	<p>A megfelelő betűk és hangok biztos összekapcsolása.</p>	

nevelési-fejlesztési céljai		
Fejlesztési feladatok	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Az írás során a betű megfelelő méretben a megfelelő helyre kerüljön. – A sorokat, sorközöket és a haladási irányt betartani. – 2 betűs szót önállóan, annál hosszabb szót segítséggel írni, másolni. – A betűket és hangokat biztosan felismerni és egyeztetni. – Szavakat kiegészíteni igekötővel. – Pontos, figyelmes másolás, az esetleges hibákat segítséggel javítani. – Önálló munkavégzés (5-6 szó leírása), utána közös ellenőrzés, javítás. 	<p><i>Ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Betűforma vázolása. – Írás sorközbe távolságtartással. – Két betűs szavak átírása, másolása. – Írás diktálás után. – Betűk írása sorközbe. – Kétbetűs szavak írása. – Betűk, szótagok, szavak másolása és írása diktálásra. <p><i>Tevékenységek</i></p> <p>Betűalakítás padon, táblán, írólapon.</p> <p>Betű átírása és írása egyesével.</p> <p>Másolás előírásról, tábláról.</p> <p>Betűk írása egyenként, szóközzel.</p> <p>Szógyűjtés azonos magánhangzókkal, a magánhangzók leírása.</p> <p>Megadott kezdőbetűvel tematikus szógyűjtés.</p> <p>Kétbetűs szavak gyűjtése, írása.</p> <p>Szó kiegészítése igekötővel.</p> <p>Igekötő alkalmazása, szó jelentésváltozásának megfigyelése.</p> <p>Kétbetűs szavak kirakása, betűk megfordítása a (le-el, be-eb, lé-él).</p>	<p><i>Mozgásnevelés:</i> téri tájékozódás, alapmozgások.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	<p>Írólap tartása, betű helye, mérete, sor, vastag vonal, margó, kezdőhang – első betű.</p> <p>Hosszú, rövid hangok, jelölésük, szó, szótag, egy szótagú szavak.</p> <p>Hasonló, különböző, ellentétes értelmű szavak.</p>	

A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén	<p>A tanuló képes soralkotás alkalmával spontán módon alkalmazni és rögzíteni a balról jobbra haladást.</p> <p>Képes szavakban a magánhangzót kihallani, adott magánhangzót megjelölni.</p>
---	---

	<p>Kialakul az előnyben részesített oldal tudatos használata.</p> <p>Képes szabad kézzel felismerhető ábrát rajzolni.</p> <p>Feladathelyzetben együttműködő, motiválható, képes figyelmét néhány percig a feladatra irányítani.</p> <p>Képes spontán beszédben helyesen használni a téri relációk kifejezéseit.</p> <p>Képes az alaprajz és a valóság közti összefüggést felismerni.</p> <p>Képes az íráselemek helyének figyelembevételével önállóan sort alkotni a vonalrendszerben.</p> <p>Képes betűelemeket átírni, differenciálni, felismerhetően másolni.</p> <p>Képes a feladatokat tudatos vonalvezetéssel, megfelelő ceruzafogással és nyomatékkal végezni.</p> <p>Képes egyszerű szöveget (betűket), ábrákat másolni a tábláról.</p> <p>Képes szóképeket differenciálni néhány tanult betű alapján.</p> <p>Képes szógyűjtésre tartalom, illetve alaki kritériumok alapján.</p> <p>Képes a helyes irányt követni írás során, a szó- és sorközök betartásával.</p> <p>Képes kétbetűs szavakat gyűjteni, értelmezni, leírni.</p>
--	--

SZÁMOLÁS – MÉRÉS

A tantárgy célja kialakítani a középsúlyosan értelmi fogyatékos tanulóknál olyan elemi ismereteket, amelyek eljuttatják őket az érzékeléstől, észleléstől a tárgyfogalmak kialakulásához; megalapozni és kialakítani a tárgyakkal végzett cselekvésekkel a tanulók gondolkodási funkcióit, elemi számfogalmát.

A pedagógusnak fejlesztenie kell a számolás és mérés elsajátításához szükséges alapkészségeket, az érzékelést, észlelést, figyelmet, emlékezetet, gondolkodási készséget és a problémamegoldó képességet, hogy a tanulók alapvető logikai összefüggések felismerése révén az ismereteket gyakorlatban tudják alkalmazni. Feladata felkelteni, fenntartani a környezet iránti érdeklődést, a környezet megismerése során tudatos tevékenységeket végeztetni, az ismeretek megszerzésére irányuló spontán törekvéseket kialakítani, az alapvető térbeni és időbeni tájékozódást fejleszteni, elérni egyszerű utasítások megértését, követését.

1–2. évfolyam

A tantárgy különösen fontos szerepet játszik az erkölcsi nevelésben, az egyszerű szabályok megértésére és betartására, és a csoportosan végzett tevékenység szabályainak, feltételeinek betartására neveléssel, a képességekhez igazodó feladatok végzésében és befejezésében a minél nagyobb kitartás kialakításával, valamint az alkalmazkodóképesség és feladattudat kialakításával, a türelem és pontosság megalapozásával.

Az önismeret és a társas kultúra fejlesztésében az együttműködéssel történő feladatvégzés megalapozása zajlik, a csoportba való beilleszkedés és az iskolai viszonyrendszerben való eligazodás segítésével.

A tanulás tanítását a tantárgy az által nyújtott információk megismerése iránti igény és az ismeretek befogadása iránti érdeklődés felkeltése támogatja.

Az anyanyelvi kompetenciaterület fejlesztését a tantárgy ismereteihez és tevékenységeihez kapcsolódó kifejezések megismerésének megalapozásával segíti.

A tantárgy főként a matematikai kompetenciaterület fejlesztésében játszik nagy szerepet, amennyiben támogatja az elemek kiválasztásának és megadott szempontok szerinti

sorba rendezésének képességét, a tárgyak tulajdonságainak megismerését, a különbségek és azonosságok felismerését és csoportosításukat, és a problémamegoldó képesség fejlesztését.

A tevékenységekkel kapcsolatos változások megfigyelése, létrehozása, az egyszerű ok-okozati összefüggések felismerése is a matematikai kompetenciaterület fejlesztését segíti.

A szociális és állampolgári kompetenciaterület fejlődéséhez járul hozzá az együttműködő részvétel a feladatok végrehajtásában, a csoportmunkában az alapvető szabályok felismerése, és törekvés azok betartására.

A hatékony, önálló tanulás kompetenciaterület fejlődését segíti a tantárgy a taneszközei, feladatai iránti kíváncsiság felkeltésével, és a számok hétköznapi életben betöltött jelentőségének felismertetésével.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	1. Elemi tapasztalatok a tárgyak tulajdonságairól	Órakeret 40+24 óra
Előzetes tudás	Különbségek érzékelése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Azonosságok (egyezőségek) érzékelése.	
Fejlesztési feladatok	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok
Differenciálás 3 méret között segítséggel. Kerek és szögletes tárgyak szétválogatása irányítással. Három szín megkülönböztetése.	<p><i>Ismeretek</i></p> <p>Tárgyak kiterjedése. Kicsi, kisebb, nagy, nagyobb, ugyanakkora. Formai tulajdonságok. Kerek, szögletes. Érzékelési gyakorlatok. Piros-kék-sárga-zöld-fehér-fekete, puha-kemény, meleg-hideg.</p> <p><i>Tevékenységek</i></p> <p>Tárgyak méretének megtapasztalása. Azonos jellegű tárgyakkal sor kirakása: kicsi-nagyobb-legnagyobb; nagy-kisebb-legkisebb; sor kirakása önállóan, kifejezések hangoztatása. Ugyanakkora keresése, összehasonlítása. Jellegzetes tárgyak kitapogatása zsákban. Vegyes halmazból minta alapján</p>	<p><i>Ének-zene:</i> ritmusgyakorlatok.</p> <p><i>Játékra nevelés:</i> didaktikus játékok.</p>

	egy-egy tárgy kiválasztása. Színek megnevezése egyenként, hasonló színű tárgyak keresése. Gyors és lassú járás, mozdulatok utánzása. Kemény-puha, meleg-hideg tárgyak kitapintása, azonosítása.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Tárgyak tulajdonságait jelölő fogalmak. Felszólítás cselekvésekre: gurítsd! Dobd! Kérem! Tessék!	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	2. Tájékozódás	Órakeret 40+24 óra
Előzetes tudás	Utasítás megértése, betartása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Időbeli és térbeli változások érzékelése cselekvésekkel.	
Fejlesztési feladatok	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok
Megfelelő irányítással, segítségnyújtással a feladatokat végrehajtani a társakra is figyelve. A sorbaállási, helycserés és helyváltó feladatokat megérteni és elvégezni. Felhívásra folyamatokat észrevenni. Türelmesen várakozni majdani eseményekre, várt eredményekre. A „várj! majd!, most!” vezényszavak megértése és alkalmazkodás azokhoz. Egyszerű, konkrét kérdésekre válaszolni az igeidők helyes használatával.	<i>Ismeretek</i> – Térorientációs gyakorlatok: ide, oda, elé, mellett, előtt, mögött, rá, alá irányok. – Időbeli tájékozódás. <i>Tevékenységek</i> Cselekvések végzése változatos formában az adott térirány gyakorlására. Jövő-jelen-múlt érzékeltetése cselekvésekkel. Éjszakai-nappali tevékenységek valóságban és képekkel illusztrálva. Reggeli, ebéd, vacsora (napirend). Lassan, gyorsan gyakorlása cselekvésekkel. Igeidők gyakorlása a napi feladatok elvégzésével és az iskolai napirenddel kapcsolatban.	<i>Kommunikáció:</i> tájékozódás. <i>Olvasás-írás:</i> térorientációs gyakorlatok.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Téri és időbeli tájékozódással kapcsolatos kifejezések, határozószók, irányok (erre, arra, ide, oda, előre, hátra, oldalra, felfelé, lefelé, sorban, mellett, előtt, mögött, alatt, alá, lassan, gyorsan, egyszerre, most, majd utána, előtte). Várj! Most! Majd! Kész!	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	3. Mennyiségek – Műveletek	Órakeret 50+24 óra
Előzetes tudás	Halmazok létrehozása egy szempont alapján.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Relációs jelek ismerete és alkalmazása.	
Fejlesztési feladatok	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok
Közös, egyirányú cselekvést végrehajtani tanárral, társakkal. Önálló, célirányos tevékenység egyszerű feladatvégzés során. A „többet, kevesebbet” önállóan, az „ugyanannyit” segítségével felismerni, jelezni.	<p><i>Ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Cselekvések mennyiségekkel. – Halmazok létrehozása, megváltoztatása. – Mennyiségek összehasonlítása. <p><i>Tevékenységek</i></p> <p>Halmazok létrehozása különböző szempontok szerint (fajta, szín, méret stb.), nagyon különböző elemszámú halmazok összehasonlítása: sok- kevés.</p> <p>Ismerkedés a relációs jellel.</p> <p>Sok-kevés-semmi halmazok létrehozása segítségével, majd önállóan.</p> <p>A „nagyon sok”, a „legtöbb” halmaz létrehozása.</p> <p>Ugyanannyi megállapítása, hangoztatása.</p>	<i>Játékra nevelés:</i> didaktikus játék, szerepjáték.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Sok, kevés, semmi. Tegyé! bele! Vegyé! ki! Öntsd ki mindet! <i>Még, több. Elég! Válaszd ki! Üres, teli.</i> Nagyon sok. <i>Legtöbb</i> , sok, kevés, több, kevesebb, elfogyott, ugyanannyi.	

A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén	<p>A tanuló képes az irányított, közös megismerő tevékenység során társaival együttműködni.</p> <p>Képes érzékelni a tárgyak alapvető formai tulajdonságait, szín, forma és méret szerint (segítséggel) differenciál.</p> <p>Képes felismerni az alapvető tér- és időbeli relációkat, és azokat növekvő önállósággal alkalmazza.</p> <p>A foglalkozás során érdeklődő, a csoportos tevékenységben aktívan részt vesz.</p> <p>Képes együttműködésre.</p>
---	---

	<p>Képes közös, egyirányú cselekvést végrehajtani tanárral, társakkal.</p> <p>Képes felismerni a tárgyak alapvető mennyiségi tulajdonságait, a mennyiségi relációkat, és azokat (segítséggel) helyesen alkalmazni.</p> <p>Képes (segítséggel) használni a megszerzett tapasztalatokat, ismereteket.</p>
--	---

3–4. évfolyam

A tantárgy egyik legfontosabb szerepe és feladata az erkölcsi nevelésben a szabálykövetési képesség megerősítése, a fokozódó önfegyelmre, kitartásra nevelés.

Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése a fokozódó együttműködéssel történő feladatvégzés kialakításával történik.

A tanulás tanításában a tanulás iránti érdeklődés felkeltése, a feladatok elvégzésében a kitartásra és a nehézségek leküzdésére irányuló törekvések erősödnek.

Az anyanyelvi kommunikáció fejlesztését a tantárgy a matematikai gondolkodáshoz szükséges fogalmak, tevékenységek megértésével, és a szókincs bővítésével éri el.

A matematikai kompetencia fejlesztése gyakorlati megfigyeléseken keresztül az egyszerű ok-okozati összefüggések felismerésével és a problémamegoldó képesség fejlesztésével, tevékenységbe ágyazott feladatvégzéssel valósul meg.

A szociális és állampolgári kompetencia fejlesztését elsősorban a feladatmegosztás lehetőségének felismertetésével, a társak munkájának figyelemmel kísérésével, a helyes magatartás kialakításával, a feladatok végrehajtása közbeni kapcsolattartással és az alapvető szabályok betartatásával támogatja.

A hatékony, önálló tanulási kompetencia a kitartó, megfelelő segítséget kérni és elfogadni tudó feladattudat és feladatvégzés kialakításával fejlődik.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	1. Elemi tapasztalatok a tárgyak tulajdonságairól	Órakeret 30+25 óra
Előzetes tudás	A négy alapszín biztos ismerete.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Mértani testek megismerése, megnevezése.	
Fejlesztési feladatok	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<p>A méret alapján történő differenciálás eredményét önállóan megfogalmazni.</p> <p>Az ellentét-párok felismerni.</p> <p>A felismerések helyes alkalmazása a beszéd során.</p> <p>Hasonlóságok, azonosságok, különbözőségek felismerése.</p> <p>Három megadott jellemző</p>	<p><i>Ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Kicsi, nagy, ugyanakkora, rövid-hosszú, egyenlő hosszú. – Vékony, vastag, egyenlő vastagságú. – Kerek, szögletes. – Kocka, gömb. – Keskeny, széles, egyenlő szélességű. 	<p><i>Játékra nevelés:</i> didaktikus játékok.</p>

<p>alapján a megfelelő elemet megkeresni. Tárgyakat jellemezni minél több adattal. A tanult kifejezéseket, fogalmakat a tanuló szókincsébe építeni.</p>	<p><i>Tevékenység</i> Tárgyak, képek egyeztetése, differenciálása, egyeztetése egyre kisebb különbségekkel. Megfigyelések, összehasonlítások, egyenlővé tétel kiegészítéssel, lerövidítéssel. Becslés, ellenőrzés a környezet tárgyain. Válogatás tárgyak között, különböző formák összehasonlítása, tapintás, gurítás, egyeztetés tárgyképpel. Elemek válogatása különböző szempontok szerint. Formaegyeztetés, különbségek, egyezések megfogalmazása. Minta után egyszerű alakzatok kirakása, előrajzolt sablonokba a megfelelő elem illesztése. Tevékenységek logikai játékkal.</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Tárgyak kiterjedésére, formai tulajdonságaira utaló kifejezések. <i>Viszonylagosság</i>, ellentét, ellentétes fogalmak. Hasonló és egyforma közti különbség, <i>mérés</i>, <i>méret</i>.</p>	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	2. Tájékozódás		Órakeret 20+28 óra
Előzetes tudás	Tárgyak sorba rendezése.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A hónapok nevének, évszakokhoz tartozásuknak, sorrendiségüknek biztos ismerete.		
Fejlesztési feladatok	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok	
<p>Térbeli viszonyokat felismerni és megfogalmazni játékos szituációban. Helymeghatározások megértése és érthető megfogalmazása. A balról jobbra és fentről le irány automatikus alkalmazása a különböző tevékenységek során. Soralkotás és írás során a balról jobbra irány spontán alkalmazása.</p>	<p><i>Ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Alatta, fölötte, előtte, mellette, mögötte. – Közel, távol, fokozatokkal. – Elöl, hátul, középen, eleje, közepe, vége. – Alá, fölé, mellé, elé, mögé térben és vízszintes síkban. – Fenn-lenn, fel-le. – Bal-jobb, balra-jobbra. 	<p><i>Játékra nevelés:</i> szerepjáték.</p> <p><i>Olvasás-írás:</i> térorientációs gyakorlatok.</p> <p><i>Kommunikáció:</i> tájékozódás időben, térben.</p>	

<p>A négy fő irányt megérteni és megbízhatóan alkalmazni. Napszakok neveit helyesen alkalmazni a spontán beszédben. Az aktuális nap, a tegnap és holnap meghatározása kis segítséggel. Az évszakok körforgását megérteni, szóbeli megfogalmazásokat és szimbólumokat sorba rendezni. Viszonyítások helyes és tudatos alkalmazása. Helyes igeidők tudatos használata spontán beszéd során. Spontán beszédben a viszonyszavak helyes alkalmazása.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Helymeghatározások. – Múlt, jelen, jövő, volt, van, lesz. – Napszakok, napirend. – Hét napjai. – Évszakok, hónapok. – Életkor fogalma. <p><i>Tevékenységek</i></p> <p>Játékos gyakorlatok, helyzetek létrehozása, megváltoztatása, egyéni feladatok a tanterem tárgyaival.</p> <p>Nagymozgásos feladatok a szabadban, gurítás, dobás távolságának összehasonlítása.</p> <p>Soralkotás tanulókkal, játékokkal, fogalmak gyakorlása tárgyakon, jelölés feladatlapon.</p> <p>Cselekvések helyváltoztatással, tárgyakkal, utasítások követése, megfogalmazása, egymás hibáinak észlelése, javítása.</p> <p>Irányok gyakorlása nagymozgásokkal, cselekvésekkel, vízszintes síkba, feladatlapon.</p> <p>Bal-jobb gyakorlása nagymozgásokkal, táblánál végzett feladatokkal, eligazodás feladatlapon, nyíllal jelölt irányok megértése, betartása.</p> <p>Eligazodás 3x3-as négyzethálóban, meghatározott (bal felső, jobb középső stb.) hely megtalálása, illetve jelölt hely megnevezése.</p> <p>Irányjelző nyilak megfigyelése az utcán.</p> <p>Napi események közös felidézése, eseményképek önálló sorba rakása.</p> <p>Spontán beszélgetés, élmények, tervek megfogalmazása múlt, jelen és jövő idejű igékkel.</p> <p>Napi tevékenységek felsorolása segítséggel, eseményképek helyes</p>	
---	---	--

	<p>sorrendbe rakása.</p> <p>Tevékenységek elhelyezése időben (fogmosás, kézmosás, átöltözés stb.).</p> <p>Napok sorrendjének gyakorlása, munkanapok, pihenőnapok megnevezése.</p> <p>Ünnepek, születésnapok elhelyezése az időben.</p> <p>Évszakok váltakozásáról tabló készítése.</p> <p>Képek nézegetése (különböző életkorú szereplők), öregek, fiatalok, gyerekek a családban.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	<p>Hely- és iránymeghatározások, <i>fokok</i> (<i>távol, távolabb, legtávolabb</i>).</p> <p>Időjárással kapcsolatos kifejezések (fagy, hőség, vihar, köd).</p> <p>Időt jelölő fogalmak (tavaly, tavalyelőtt, alatt, közben, hajnal, éjszaka, kora délután, hétköznap, munkanap, pihenőnap, ünnepnap, hétvége, vakáció). Aktuális köszönések. Időegységek nevei.</p>	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	3. Mennyiségek – Műveletek	Órakeret 50+30 óra
Előzetes tudás	A semmi fogalma.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A hozzáadás következményének, logikájának felismerése.	
Fejlesztési feladatok	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<p>A hozzáadás-elvétel, bővítés-csökkentés logikájának megértése.</p> <p>Hozzávetőleg helyes becslés, mennyiségek reális megítélése.</p> <p>A tanult számjegyeket felismerése és írása.</p> <p>Az 1, 2, 3 számjegy, számkép és mennyiség felismerése, egyeztetése.</p> <p>Számfogalmat kialakítani 5-ig.</p> <p>Mennyiségek számlálása 5-ig mechanikusan.</p> <p>A 0 fogalmának megértése, a tanuló szókincsébe építése.</p>	<p><i>Ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Sok, kevés, semmi, 0 fogalma, írása. – Több, kevesebb, ugyanannyi. – 1, 2, 3 számjegy ismertetése, írása. – Mennyiségek létrehozása. – Mennyiség, számkép, számjegy egyeztetése. – Számkörbővítés 5-ig. – Műveletek 5-ös körben. <p><i>Tevékenység</i></p> <p>Halmazok létrehozása, tárgyak csoportosítása különböző</p>	<p><i>Játékra nevelés:</i></p> <p>didaktikus játékok.</p>

	<p>szempontok szerint.</p> <p>Relációs jelek alkalmazása, mennyiségek átalakítása, azonos halmazok létrehozása, mechanikus számlálás ötös körben.</p> <p>Számlálási gyakorlatok, pótlás, hozzáadás, elvétel; tárgyakkal, feladatlapon, mennyiségek kirakása, számjegy hozzárendelése, vázolója, írása, gyakorlása.</p> <p>Mennyiségek kiegészítése tárgyakkal, rajzzal, számjegyek sorba rendezése, számjegyek keresése a környezetben.</p> <p>Önálló írásos feladatmegoldások 3-as körben.</p> <p>Összehasonlítás, viszonyítás, növelés, elvétel, becslés gyakorlása.</p> <p>Mechanikus számlálással halmazok létrehozása (5 elemig).</p> <p>Meghatározott mennyiség létrehozása elvétellel, hozzáadással.</p> <p>Számjegy, számkép, mennyiség azonosítása.</p> <p>5 bontása tárgyakkal, 5 létrehozása pótlással, hozzáadással.</p> <p>0 fogalma, létrehozása tárgyakkal, cselekvésekkel, illetve cselekvések hiányával.</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Sok, több, kevés, kevesebb, semmi, egyenlő, 1 és egyes, 2 és kettes stb. különbsége;</p> <p>növekvő, csökkenő sor, számkép, számjegy, hármassor, kettes sor, ritmikus sor, kettesével, párosával, hármassával, sorszámnevek, körülbelül, pontosan annyi, emelkedő sorrend, számszomszédok, páros, páratlan számok, nulla, semmi, volt, nincs, fogy, elfogy, üres, „Tegyél hozzá!”, „Vegyél el!” „Tedd egyenlővé!”</p>	

<p>Tematikai egység/ Fejlesztési cél</p>	<p>4. Összefüggések felismerése</p>	<p>Órakeret 30+25 óra</p>
<p>Előzetes tudás</p>	<p>Oszlop és sor.</p>	

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Direkt összefüggések felismerése.	
Fejlesztési feladatok	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<p>Hibák, hiányok észlelése, jelzése. Jól ismert környezeti tárgyakat főfogalom alá rendelni. Egyszerű összefüggéseket felismerni, megfogalmazni. A növekedés és csökkenés fogalmát megérteni, megfelelően alkalmazni a spontán beszédben.</p>	<p><i>Ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Figyelemfejlesztő gyakorlatok. – Emlékezetfejlesztő játékok. – Ok-okozati összefüggések. – Növekvő, csökkenő számú halmazok. – Gondolkodást fejlesztő gyakorlatok. <p><i>Tevékenységek</i></p> <p>Soralkotás. Felsorolásból idegen elem észlelése, jelzése. Vegyes halmazban változtatások, hiányok észlelése. Vegyes halmaz elemeinek csoportosítása különböző szempontok szerint. Hasonló képek között kisebb eltérések észlelése. Memória-játék. Tárgyak felismerése körülírás alapján. Hasonló ábrákon különbségek felfedezése. Különböző ábrákon azonos elemek felfedezése. Meghatározott játék kitapogatása zsákban. Cselekvések késleltetett utánzása. Képolvasás során megfigyelt kép utólagos felelevenítése. Ellentét-párok gyűjtése. Tevékenységek logikai játékkal. Logikai hibák felfedezése rövid történetben, hibák megbeszélése, javítása.</p>	<p><i>Kommunikáció:</i> szókincsfejlesztés, szövegértés.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Különböző, hasonló, ugyanolyan, hiba, hibátlan, sorrend, hasonló-, ellentétes jelentésű szavak, sok, rengeteg, kevés, alig. Gyűjtőfogalmak: edények, írószerek, tisztaságszerek. oszlop, sor, bal, jobb, felső és alsó szomszéd, méret, szín, forma.	

<p>A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén</p>	<p>A tanuló képes</p> <ul style="list-style-type: none"> – megtalálni 3 megadott jellemző alapján a megfelelő elemet; – nagyság szerint önállóan differenciálni; – önállóan megfogalmazni a méret alapján történő differenciálás eredményét; – felismerni az ellentét-párokat, felismeréseit helyesen alkalmazni a beszéd során; – beépíteni szókincsébe a tanult kifejezéseket, fogalmakat; – felismerni és megfogalmazni játékos szituációban térbeli viszonyokat; – megérteni, és érthetően megfogalmazni helymeghatározásokat; – helyesen használni spontán beszédében az igeidőket, a napszakok neveit, a viszonzyszavakat. <p>Ismeri és (segítséggel) helyesen alkalmazza az alapvető tér- és időbeli relációkat.</p> <p>A tanuló képes</p> <ul style="list-style-type: none"> – megérteni, és megbízhatóan alkalmazni a négy fő irányt; – alkalmazni a spontán soralkotást, és írás során a balról jobbra irányt; – elhelyezni időben a rendszeres napi tevékenységeket; – eseményképek segítségével napirendet összeállítani (értelmezéssel); – meghatározni (kis segítséggel) az aktuális napot, a tegnapi és a holnapi napot; – megérteni, és sorba rendezni szóban és szimbólumokkal az évszakok körforgását. <p>Biztos számfogalom, a tanuló tárgyakat megbízhatóan számlál 5-ös körben.</p> <p>A tanuló képes</p> <ul style="list-style-type: none"> – mennyiségi átalakításokat 5-ös körben önállóan végezni; – a növekedés és csökkenés fogalmát érteni, spontán beszédében megfelelően alkalmazni; – automatikusan a balról jobbra és fentről le irányt különböző tevékenységek során alkalmazni; – képes felismerni hasonlóságot, azonosságot, különbözőséget; – felfedezni, jelezni és javítani feladatlapon különböző típusú „hibákat”; – megszerzett tapasztalatokat, ismereteket (segítséggel) használni; – megérteni alapvető fogalmakat, feltenni spontán kérdéseket beszélgetés során; – sort alkotni különböző tárgyakkal (balról jobbra), jelölni a sor elejét, végét, közepét.
--	---

JÁTÉKRA NEVELÉS

A tantárgy célja elérni, hogy a tanuló egyre jobban ismerje meg a játék folyamán környezetét, a tárgyakat, jelenségeket, építsen kapcsolatot társaival és a felnőttekkel, fejlessze kommunikációs készségét.

Használja adekvátan, az érzékszervek intenzív fejlesztésével a játéktárgyakat (vigyázzon rájuk és tartsa rendben azokat).

A pedagógusnak meg kell teremteni annak lehetőségét, hogy a középsúlyosan értelmi fogyatékos tanuló tanuljon meg alkalmazkodni az osztályközösséghez, elfogadja a közösség szabályait, egyre tudatosabban és pontosabban tartsa be a szabályjátékokban a szabályokat.

Kellő motivációval kell kialakítani érdeklődését a játszóeszközök iránt, fejleszteni kreativitását, ízlését, esztétikai érzékét, fantáziáját, törekedve arra, hogy fejlődjön téri orientációs képessége és a környezetben való tájékozódása. Segítséggel tájékozódjon a játékok és játékszerek között, tudjon hosszabb ideig rendeltetészerűen foglalkozni egy-egy játékeszkővel.

Didaktikus játékok segítségével fejlődjenek kognitív funkciói, beszédképessége és a szókinccse.

Az elemi konstrukciós játék során fejlődjön figyelme, képzelete, emlékezete, gondolkodása, finommotorikája, manuális készsége. Aktívan és szívesen vegyen részt a mozgásos játékokban, próbálja az egyenletes lüktetést követni.

A játéktevékenységek feladatai játéktípusonként:

Gyakorló játék: az a játéktevékenység, amelyen keresztül a tanuló különböző képességeit gyakorolja. Ebben a tevékenységben a szerzett tapasztalatok nagymértékben fejlesztik a szenzomotoros funkciókat.

Feladata:

- hang és beszéd játékos gyakorlása,
- mozgást gyakorló játékok alkalmazása,
- játékszerek, eszközök rakosgatásával történő tevékenykedtetés,
- játéktevékenység különböző anyagokkal,
- adott tárgyakkal (pl. kockák, labda) való közvetlen tevékenységen keresztül a tárgyak rendeltetésének (pl. kockából építeni lehet), tulajdonságainak megismerése.

Konstrukciós játék: a manipulációs gyakorlójátékok spontán folytatása, a szerepjáték egyik fajtája. Az egyik olyan játéktevékenységi forma, amelyben a gyerek a felnőttek szerepét, tevékenységét sajátos játékkörülmények között, általánosított formában, képzelete segítségével, felnőttek által használt tárgyak helyettesítésére szolgáló játékeszközökkel újra alkotja.

Feladata:

- a tárgyak használata közben tovább fejlődjenek érzékszervei,
- minél pontosabban figyel meg a környező világot, annál pontosabb a „konstruálás”, fontos feladat tehát a lehető legpontosabb megfigyelgetés,
- képzelet fejlesztése,
- gondolkodás fejlesztése,
- manuális készség fejlesztése.

Szerepjáték: a témát különböző életszakaszokban más és más hordozza. Első életszakasz: a cselekvés, később a tárgy, legkifejlettebb formájában pedig a szerep.

Feladata:

- a különböző élmények legösszetettebb formában való lejátszása,
- képzelet fejlesztése,
- közösségi kapcsolatok fejlődése /együttjátás/,
- megfigyelések pontosítása,
- gondolkodás fejlesztése,
- beszédkésztség fejlesztése,
- érzelmek egészséges elrendezése,
- játékokkal való adekvát bánásmód,
- esztétikai érzékek fejlesztése.

Didaktikus játék: módszer az ismeretek, tapasztalatok bővítésére. Oktatási célok szolgálatába állítható. Sérült gyerekek nevelését ellátó iskolában a didaktikus játék a különböző tantárgyak tanításában a játékoságot segíti elő (pl. számolás-mérés tárgyban páratlan-páros tanításánál játékos párosítások).

Feladata:

- a tárgyak kapcsolatba hozása egymással,
- ismeretek pontosítása, bővítése,
- gondolkodás fejlesztése,
- térbeli elhelyezkedés megismertetése,
- időfogalom fejlesztése,
- szocializációs készség fejlesztése.

Spontán játék: szabadon választott játékkal való játék, szünetekben, délután.

Feladata: ugyanaz, ami a többi játékfajtnál, de mindent a gyerek határoz meg, ő kezdeményez, választ játékot stb.

Szabályjáték: különböző szabályok betartásán alapuló játék. A szabály meghatározza a játék kezdetét, befolyását, befejezését. Kifejezetten közösségi játékforma.

Feladata:

- figyelemfejlesztés,
- fegyelmezettségre nevelés,
- testi fejlesztés, nagy mozgások koordinálása,
- szocializáció fejlődésének segítése,
- értelmi fejlesztés (gondolkodás, figyelem, emlékezet),
- ismeretek, felidézések készsége (pl. Mi változott meg?).

Szabadban játszható játékok: minden játékfajta játszható a szabadban, a mozgásos játékok esetében különösen indokolt a külső helyszín választása.

Feladata: a külső környezet megismerése a játékon keresztül.

1–2. évfolyam

A Játékra nevelés tantárgy az erkölcsi nevelésben kiemelt szerepet játszik a közösségi játékokban megjelenő segítőkészség és önfegyelem viselkedési formáinak megalapozásával, a játékeszközök igazságos elosztásának gyakorlásával, a tevékenység idejének megismerésével,

az együttjátszás képességének kialakításával, a játék menetében a türelem gyakorlásával, a siker és a kudarc feldolgozási képességének fejlesztésével.

A nemzeti azonosságtudat, hazafias nevelés területének fejlesztését segíti a környezetben való tájékozódás erősödése, a hagyományos népi gyermekjátékok, mondókák, népmesék, közmondások megismerése.

Az önismeret és a társas kultúra az alkalmazkodóképesség fejlesztésével, a közösségi játékokban kulturált, kontrollált magatartás kialakításával, a játéktárgyak megosztási képességének fejlesztésével, mások igényeinek figyelésére ösztönzéssel és az érzelmi megnyilvánulások felismerésével és megértésével fejlődik.

A testi és lelki egészségre nevelés területén a tantárgynak fontos szerepe van mozgásos játékok közben a finommotorika, ügyesség, gyorsaság, kitartás fejlesztésében, a játéktevékenység feszültségoldó hatásának felhasználásában, a lelki egészség és a saját és társai testi épségének megvédése érdekében az elővigyázatosságra felkészítésben.

A családi életre nevelést játék közben a családi élet szerepeinek megismertetése, elmélyítése, az esetleges feszültségek feloldását a szerepjátékok támogatják.

Az anyanyelvi kommunikáció az egyszerű közlések, kérdések, utasítások megértésével, adekvát válaszok adásával és a képességeknek megfelelő nyelvi játékok megismerésével, fejlesztésével erősödik.

A matematikai kompetencterületet segíti a szabályok megismerése, betartása, egyszerű logikai sorrendek és következtetések levonása, a kognitív funkciók (érzékelés, észlelés, emlékezet stb.) fejlesztése, és a térbeli viszonyok felismerésének gyakorlása.

A szociális és állampolgári kompetencia fejlesztésében részt vesz a tantárgy a közösség szabályainak megismertetésével és elfogadtatásával, a tevékenységekbe kapcsolódással, a várakozás megtapasztalásával, a kialakult sorrend elfogadásával.

Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség területén a tantárgy az alkotás örömeinek felfedezését, különböző anyagokból tárgyak létrehozását és a képzelet bevonásával helyzetek eljátszását, dramatizálását segíti.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	1. Gyakorló játék		Órakeret 20 óra
Előzetes tudás	Tárgyak megfogása, elengedése.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Testmozgások megfigyelése, utánzása, mozgáskoordináció fejlesztése különféle tevékenységekkel.		
Fejlesztési feladatok	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok	
Felismerni a különböző tárgyak hangját, majd a hangot adó tárgyat megmutatni. Bekapcsolódni a játékos utánzó gyakorlatokba. Együttműködés, odafigyelés különböző járások közben a társakra. Bekapcsolódni kéz- és ujj-	<i>Ismeretek</i> – Hallásfejlesztés, hang és beszéd játékos gyakorlása: hangforrások megfigyelése. – Beszédfejlesztés, artikulációs gyakorlatok. – Játékos utánzási gyakorlatok, énekes, játékos mondókák utánzó mozgással.	<i>Kommunikáció:</i> logopédiai gyakorlatok. <i>Mozgásfejlesztés:</i> egyensúlygyakorlatok, labdás gyakorlatok.	

<p>játékokba. A labdát gurítgatni, eldobni. A földön kúszó-mászó gyakorlatokat végezni, alacsonyabb lejtőn fel-, lemászni. Játszani rövidebb ideig elmélyülten kockákkal, Montessori- eszközökkel. Nagyobb gyöngyöt felfűzni bőrszalagra, damilra (hüvelyk- és mutatóujj együttes mozgásának differenciáltsága). Felismerni különböző tárgyak hangját bekötött szemmel, majd megmutatni, illetve megnevezni azokat.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Kéz- és ujj-játékok. – Húzások, labdagyakorlatok. – Kúszás, mászás, ugrálás, feltérdelés, felülés. – Forgások, forgatások, egyensúlygyakorlatok. – Páros lábon ugrálás játék közben. – Fogások – látás-fogás koordináció kialakítása. <p><i>Tevékenységek</i> Ajak-, arc-, nyelvjátékok. Hangfelismerés, hallásfejlesztés kockákkal, csörgőkkel, haranggal, a gyerek kelt hangot. Hangok gyakorlása (állathangok, harang) utánzása, játékokkal való ismerkedéskor (autó hangjának utánzása tologatás közben). Hintáztatás (eleinte felnőtt térdén), integetés, kéz- és ujjgyakorlatok (mondókákkal kísérvé). Húzogatások, tologatások gördeszkán. Tárgyak rakosgatása. Kockák egymás mellé, egymásra rakása. Gyöngyfűzés szabadon, nagyobb méretű gyönggyel. Homokozás, homok töltése egyik vödörből a másikba, kavicsok rakosgatása.</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>A tevékenységek, tárgyak megnevezése.</p>	

<p>Tematikai egység/ Fejlesztési cél</p>	<p>2. Konstruktív játék, manipulációs gyakorlójáték</p>		<p>Órakeret 20 óra</p>
<p>Előzetes tudás</p>	<p>Egyszerű feladatot megért a tanuló.</p>		
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>Húzó, dugó, csavaró, toló mozdulatok tudatos alkalmazása.</p>		
<p>Fejlesztési feladatok</p>	<p>Ismeretek – tevékenységek</p>	<p>Kapcsolódási pontok</p>	

<p>Elfoglalni magát fakockával rövidebb ideig, elmélyülten rakosgatni, eleinte vízszintes irányban.</p> <p>Összeilleszthető síkidomokból kisebb építményeket készíteni, 2-3 elemet használva.</p> <p>Golyókat, pálcikákat használni. 3-4 játékeszközt megismerni, rendeltetéseiinek megfelelően használni.</p> <p>Saját elgondolásokat megvalósítani, a véletlenszerűen épített konstrukciókat utólag megnevezni.</p>	<p><i>Ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Építőkökből egyszerű konstrukció készítése. – Összeilleszthető síkidomok használata. – Golyók, pálcák használata. – Játékszerszámok használata. – Előre gyártott elemekből konstruálás (a rendelkezésre álló építőjátékkal, pl. Lego, Duplo). <p><i>Tevékenységek</i></p> <p>Fakocka rakosgatása, építkezés vízszintes irányban – egyenes vonal végigrakása kockával a szőnyegen.</p> <p>Összeilleszthető síkidomokból térbeli konstrukció építése 2-3 elem felhasználásával.</p> <p>Kisebb térszerkezet építése golyókból, pálcikákból.</p> <p>Játékszerszámok próbálgatása, pl. kalapács, seprű.</p> <p>Spontán építés tetszés szerint, az építmény utólagos megnevezése.</p> <p>Egyszerűbb konstrukciók létrehozása (a rendelkezésre álló építőjátékból, pl. Lego, Duplo).</p>	<p><i>Olvasás-írás:</i></p> <p>fimommotorika, szem-kéz koordináció.</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Ház, kalapács, seprű, torony, vár, híd, vonat, golyó.</p>	

<p>Tematikai egység/ Fejlesztési cél</p>	<p>3. Szerepjáték</p>		<p>Órakeret 20 óra</p>
<p>Előzetes tudás</p>	<p>Egyszerű metakommunikációs jelzések észlelése, értése és használata.</p>		
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>Azonosulás a választott szereppel.</p>		
<p>Fejlesztési feladatok</p>	<p>Ismeretek – tevékenységek</p>	<p>Kapcsolódási pontok</p>	
<p>Szabadidőben a rendelkezésre álló eszközöket felhasználva eljátszani a környezetében zajló eseményeket, kezdetleges szinten.</p>	<p><i>Ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Természeti és társadalmi környezet hatásainak eljátszása. 	<p><i>Kommunikáció:</i></p> <p>szókincsfejlesztés.</p> <p><i>Ének-zene:</i> mozgásos</p>	

<p>Elfoglalni magát a meglévő, illetve a készített bábokkal.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Gyerekhez közel álló felnőttek munkája, tevékenységei, környezetben történő váratlan események eljátszása. – Spontán bábozás. – Mese dramatizálása. <p><i>Tevékenységek</i></p> <p>Napi tevékenységek eljátszása.</p> <p>Szülők munkájának, illetve otthoni tevékenységek eljátszása.</p> <p>Különböző szakmák eljátszása, pl. eladó, fodrász, sofőr, postás.</p> <p>Kirakott, illetve barkácsolt bábokkal bábozás.</p>	<p>énekek.</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Otthon, iskola, reggel, dél, este, reggeli, ebéd, vacsora, anya, apa, 2-3 foglalkozás, pl. orvos, tanító stb.</p> <p>Kanál, pohár, fésű, autó, baba, telefon, szappan, törülköző, 2-3 gyümölcs, illetve zöldség neve, <i>tanult mesék szereplői</i>.</p>	

<p>Tematikai egység/ Fejlesztési cél</p>	<p>4. Didaktikus játék</p>		<p>Órakeret 20 óra</p>
<p>Előzetes tudás</p>	<p>Közlés megértése, követése.</p>		
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>Fogalom – tárgy – tárgykép asszociáció gyakorlása.</p>		
<p>Fejlesztési feladatok</p>	<p>Ismeretek – tevékenységek</p>	<p>Kapcsolódási pontok</p>	
<p>Differenciálni 2-3 féle anyagot, hangot, ízt, szagot.</p> <p>2-3 formát egyeztetni, feltűnőbb azonosságokat és különbségeket észrevenni.</p> <p>2 részből álló képet szétszedni, később összerakni.</p> <p>Sorba rendezni pár mondatos mese képeit.</p> <p>Egy (több) információt tartalmazó kérést végrehajtani.</p> <p>Kiválasztani több tárgyból, képből a megnevezettet.</p> <p>Színeket egyeztetni.</p>	<p><i>Ismeretek</i></p> <p>A megismerő tevékenység fejlesztését szolgáló didaktikai játékok:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ÉRZÉKELÉST fejlesztő játékok: tapintás fejlesztése. Hallási figyelem, diszkrimináció fejlesztése. Ízlelés, szaglás fejlesztése. – FIGYELEM, EMLÉKEZET fejlesztése: figyelem tartósságának, terjedelmének fejlesztése. A gondolkodás fejlesztését szolgáló didaktikai 	<p><i>Kommunikáció:</i></p> <p>logopédiai gyakorlatok, szókincsbővítés.</p> <p><i>Olvasás-írás:</i></p> <p>finommotorika fejlesztése.</p>	

<p>2 elemből ritmikus sort alkotni.</p>	<p>játékok.</p> <ul style="list-style-type: none"> – ANALIZÁLÓ-SZINTETIZÁLÓ képesség. – LOGIKAI MŰVELETEK játékos formái. – IDŐFOGALOM fejlesztése. – BESZÉDMEGÉRTÉST fejlesztő játékok. Beszédfejlesztő didaktikai játékok. – Játékos ARTIKULÁCIÓS gyakorlatok. – SZÓKINCSfejlesztés. Kultúrtechnikák tanításával kapcsolatos didaktikai játékok: – SZÁMOLÁS-MÉRÉS és OLVASÁS-ÍRÁS körében használatos didaktikai játékok. <p><i>Tevékenységek</i></p> <p>Tapintás-párosítások tapintással, lekötött szemmel ízlelése, szaglása, majd megmutatása, melyik volt, amit értékelték.</p> <p>Saját hang felismerése magnóról.</p> <p>Zörgetéssel egyforma dobozokban lévő tárgyak hangjainak differenciálása.</p> <p>Funkcionálisan összefüggő képek egyeztetése, hiányok pótlása.</p> <p>Rövid mesék képeinek sorba rendezése, lejátszása instrukciók alapján.</p> <p>Egy információt tartalmazó kérések végrehajtására utaló játékok játszása.</p> <p>Kirakott tárgyakból egy adott tárgy kiválasztása /szókincsbővítés/.</p> <p>Játékos színegyeztetések, párosítások, válogatások, játékos összehasonlítások.</p> <p>Ritmikus sorok alkotása 2 elemből.</p> <p>Különböző vonalak, minták</p>	
---	---	--

	<p>kilépegetése, kirakása játékokkal. Barkochba-játék játszása. Játékos instrukciók követése, analógiás sorok kirakása – több dologból több egyforma kiválasztása, kép-tárgy egyeztetése, szín, forma egyeztetése. Mennyiségek játékos összehasonlítása, összemérése.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	<p>Különböző játékok során használt tárgyak, ízek, szagok. Környezetünkben lévő hangok közül néhány. Alapvető formák.</p>	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	5. Szabályjáték		Órakeret 10 óra
Előzetes tudás	Együttműködés társakkal.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Egyszerű szabályok felismerése, megértése és betartása.		
Fejlesztési feladatok	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok	
<p>Bekapcsolódni az egyszerűbb szabályjátékokba és együttműködni társaival. 3-4 körjáték, párválasztó ismerete. Betartani a szabályt egyszerűbb értelemfejlesztő szabályjátékokban. 5-10 percig elmélyülten foglalkozni játékkal.</p>	<p><i>Ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Mozgásos szabályjátékok. – Értelemfejlesztő szabályjátékok. <p><i>Tevékenységek</i></p> <p>Gyakorló és szerepjátékok játszása, amelyekben a műveletek mozzanatai megadott sorrendben követik egymást. Páros játékok játszása először felnőttel, majd egy társal. Egyszerűbb csoportos mozdulatjátékok – körjátékok, párválasztók játszása. Érzékelést fejlesztő játékok játszása. Megfigyelést fejlesztő játékok játszása, pl.: Mi változott meg? – játék három tárggyal. Figyelmet fejlesztő szabályjátékok három tárggyal –</p>	<p><i>Mozgásnevelés:</i> mozgásügyesítés.</p> <p><i>Ének-zene:</i> ritmuskövetés.</p>	

	a figyelem tartósságának, terjedelmének növelése különböző játékok játszásával.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Sor, kör, vonal, pár, labda.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	6. Spontán játék		Órakeret 20 óra
Előzetes tudás	Játékeszközök használatának ismerete.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Társak megkeresése és elfogadása a játék során.		
Fejlesztési feladatok	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok	
Segítséggel választás a felkínált játéklehetőségek közül, adekvát játék a játéktárgyakkal.	<p><i>Ismeretek</i> Spontán játék szabadon választott játéktárgyakkal és szabadon választott társakkal, segítségnyújtás mellett.</p> <p><i>Tevékenységek</i> Szabad játék bármilyen önállóan választott játéktárggyal és társsal. A felkínált lehetőségek (a már megismert játéktárgyak szabadpolcos elhelyezésével) közül választás segítséggel.</p>	<i>Mozgásnevelés:</i> dobások, labdás gyakorlatok, kéziszer-gyakorlatok.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Elérhető játéktárgyak neve.		

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	7. Szabadban játszható játékok		Órakeret 20 óra
Előzetes tudás	Szabálykövetés segítséggel.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Eszközök figyelmes használata, testi épség megóvására törekvés.		
Fejlesztési feladatok	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok	
A tanuló tudja elfoglalni magát a szabadban, játékot találni magának. Tudjon figyelni játék közben	<p><i>Ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Játék a szabadtéri foglalkozási eszközökkel. – Minden említett játékforma, 	<i>Mozgásnevelés:</i> téri tájékozódás.	

<p>társaira (pl. a homokozóban ne szórja a homokot). Tudjon futó- és fogójátékokba bekapcsolódni.</p>	<p>ami a szabadban is játszható.</p> <p><i>Tevékenységek</i> Hintázás, mászókézés, csúszdázás segítségével. Homokozóban építkezés, egyszerűbb, nagyobb formák megtöltése, kiborítása. Homokozóban „főzés”, illetve építkezés – forma megtöltése, kiborítása. Vár, gödör építése. Kavicsok rakosgatása. Segítség mellett futó- és fogójátékok játssza.</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Hinta, mászóka, homok, „torta”, „süti”, „vár”, kő, sár, gödör, csúszda, fogó, futás.</p>	

<p>A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén</p>	<p>A tanuló képes együttműködni felnőttel, társaival, játékeszközt a gyakorló játékok szintjén adekvátan használni. Képes különböző építőjátékokkal, konstrukciós játékok elemeivel elmélyülten elfoglalni magát, a kirakott formákat utánozni és önállóan alkotni, a megismert eszközöket adekvát módon használni. Képes eljátszani kezdetleges szinten a környezetében zajló eseményeket. Képes bekapcsolódni és a szabályokat követni a didaktikai játékokban. Képes bekapcsolódni a páros, illetve csoportos mozgásos játékba, követni a szabályokat, társaira figyelni. Képes segítséggel választani a felkínált játéklehetőségek közül, adekvátan játszani a játéktárgyakkal. Képes elfoglalni magát a meglévő, illetve a készített bábokkal. Képes társaival hosszabb ideig balesetmentesen játszani.</p>
--	--

3–4. évfolyam

A tantárgy szerepe az erkölcsi nevelésben a közösségi játékok során a segítőkészség és az önfegyelem viselkedési formáinak fejlesztése, a játékeszközök igazságos elosztásának megerősítése, a közös játéktevékenység formáinak bővítése, a türelem, kitartás gyakorlása a játék menetében, a siker és a kudarc feldolgozási képességének fejlesztése. Emellett fontos a gyermek személyiségének kibontakoztatása alkalmazkodóképességének fejlesztésével, pozitív érzelmi légkörű, játékos, változatos helyzetekben.

A nemzeti azonosságtudat, hazafias nevelés területe a környezetben való téri és időbeni tájékozódás megerősítésével, a hagyományos népi gyermekjátékok, mondókák, népmesék, közmondások ismeretének bővítésével erősödik.

A tantárgy az önismeret és a társas kapcsolati kultúra fejlesztését az alkalmazkodóképesség megerősítésével, a közösségi játékokban a kulturált, kontrollált magatartás fejlesztésével, a játéktárgyak megosztási képességének belső igénnyé válásával és mások igényeinek figyelembe vételével éri el.

A tantárgy segíti a reális énkép kialakulását, az önálló, kreatív kezdeményezések megjelenését.

A testi és lelki egészségre nevelésben szerepet játszik a mozgásos játékok közbeni finommotorika, ügyesség, gyorsaság, kitartás fejlesztése, a játéktevékenység feszültségoldó hatásának segítségével a lelki egészség megvédése, a saját és a társak testi épségének megőrzése, és a felkészítés az elővigyázatosságra.

A családi életre nevelés területén el lehet érni játék közben a családi élet feladatainak, szerepeinek megismerését, elmélyítését, szerepjátékokkal a családi feszültségek, konfliktusok feloldását.

Az anyanyelvi kommunikációt a tantárgy az egyszerű közlések, kérdések, utasítások megértésének, adekvát válaszok adásának fejlesztésével, mesék, versek, mondókák, közmondások értelmezésével és a képességeknek megfelelő nyelvi játékok megismertetésével támogatja.

A matematikai kompetenciaterület a szabályok megismerésével, betartásával, logikai sorrendek és következtetések levonásával, a kognitív képességek, figyelem, emlékezet, érzékelés, észlelés, gondolkodás fejlesztésével, a térbeli viszonyok, a téri orientáció felismerésével, gyakorlásával valósul meg.

A szociális és állampolgári kompetencia fejlesztését a közösség szabályainak megismerése és elfogadása, a tevékenységekbe történő bekapcsolódás, együttműködés, feladatvállalás, a várakozás megtapasztalása, a kialakult sorrend elfogadása szolgálja.

A kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia a tevékenységekben közreműködő társak bevonásával, az önálló és közös tervezés gyakorlásával, a szerepek és feladatok elosztásával és elvállalásával fejlődik.

Az esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképeség az alkotás örömeinek megélése, különböző anyagokból tárgyak, alakzatok létrehozása, a fantázia bevonásával szerepek eljátszása, helyzetek dramatizálása, mesék, versek, mondókák hallgatása és előadása által fejlődik.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	3. Szerepjáték		Órakeret 25 óra
Előzetes tudás	Együttműködés és türelem.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Beszéddel, mozgással kísért játék játszása.		
Fejlesztési feladatok	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok	
Szerepjáték 3-4 gyerek között. Egymás „szabályait” elfogadni. A környezetében zajló eseményeket játékában megjeleníteni.	<i>Ismeretek</i> – Élmények eljátszása. – Családi élet eseményei. – Családtagok egymáshoz való viszonya, munkájuk.	<i>Kommunikáció:</i> foglalkozások, család, mesék. <i>Ének-zene:</i> felelgetős	

<p>Bábokkal elfoglalni magát, rövidebb eseménysorokat eljátszani. Bekapcsolódní dramatizálásba, neki megfelelő szerepet eljátszani.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Felnőttek tevékenységei, munkái, váratlan események. – Bábozás, dramatizálás. <p><i>Tevékenységek</i> Napi programok eljátszása, időbeliség figyelembevételével. Baba gondozása. Családi kapcsolatok eljátszása (anya, nagymama, testvér). Különböző munkák eljátszása (mosogatás, seprés). Különböző foglalkozások eljátszása (boltos, fodrász, orvos). Többször hallott és látott mese bábozása, a szöveg hallgatása közben. 2-5 szereplős mesék dramatizálása.</p>	<p>játékok.</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Reggel-reggeli, dél-ebéd, este-vacsora, testrészek, néhány konyhai, illetve fürdőszobai eszköz, néhány élelmiszer, gyümölcs, zöldség, tanult mesék új fogalmai.</p>	

<p>Tematikai egység/ Fejlesztési cél</p>	<p>4. Didaktikus játék</p>		<p>Órakeret 15 óra</p>
<p>Előzetes tudás</p>	<p>Szerep és beszéd összhangja.</p>		
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>Logikai és funkcionális összefüggések észrevétele.</p>		
<p>Fejlesztési feladatok</p>	<p>Ismeretek – tevékenységek</p>	<p>Kapcsolódási pontok</p>	
<p>Differenciálni 6-8 féle hangot. Megnevezni az alapszíneket. Ismerni testrészeit, érzékszerveit. Felismerni a napszakokat képek alapján. 6-8 képből álló eseménysor képeit sorba rakni. 3 elemből ritmikus sorokat alkotni (betűkből, számjegyekből is). Ismerni a sok-kevés, kicsi-nagy</p>	<p><i>Ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – FIGYELEM, EMLÉKEZET, ÉRZÉKELÉS: hallási figyelem, hallási diszkrimináció fejlesztése, ízlelés, szaglás fejlesztése. – ANALIZÁLÓ-SZINTETIZÁLÓ képesség fejlesztése. – LOGIKAI MŰVELETEK játékos formái. – IDŐFOGALOM, időbeli 	<p><i>Olvasás- írás:</i> térorientációs gyakorlatok.</p> <p><i>Számolás, mérés:</i> tájékozódás, összefüggések felismerése.</p>	

<p>fogalmakat és használni ezeket. A tanult formákat megnevezni. Magánhangzókat, számjegyeket egyeztetni, kilépni, végigrakni. Szabályokat követni a didaktikai játékok során.</p>	<p>tájékozódás fejlesztése.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Beszédfejlesztő didaktikai játékok, ARTIKULÁCIÓS gyakorlatok. – BESZÉDMEGÉRTÉST fejlesztő játékok, SZÓKINCS bővítése. Kultúrtechnikák tanításával kapcsolatos didaktikai játékok: – SZÁMOLÁS-MÉRÉS és OLVASÁS-ÍRÁS során alkalmazott didaktikai játékok. <p><i>Tevékenységek</i></p> <p>„Zsákbamacska” játék játszása, a kitapintott tárgy utólagos megnevezése.</p> <p>Magas-mély differenciálása, halkhangos differenciálása különböző játékok során.</p> <p>Tárgyak megfigyelése (kirakott tárgyak figyelése, majd letakarás után a megfigyelt tárgyak felsorolása).</p> <p>Mi hiányzik? képkiegészítés – pl. arcon érzékszervek, házon ablak.</p> <p>5-6 képből álló eseménysor sorba rendezése, pl. virág növekedése.</p> <p>3 információt tartalmazó artikulációs gyakorlatok játszása, pl.: különböző arckifejezések utánzása – sírás, nevetés stb.</p> <p>Analógiás sorok kirakása – több tárgyból, illetve képből több hasonló kiválasztása.</p> <p>Azonos fogalom, eltérő ábra egyeztetése.</p> <p>Logikailag, funkcionálisan összefüggő képek egyeztetése.</p> <p>„Gondoltam valamire” játék.</p> <p>Különböző szín, forma, magánhangzó, számjegyegeteztetések, magánhangzókat, számjegyek válogatása, játékkal kirakása, kilépése.</p>	
--	--	--

Kulcsfogalmak/ fogalmak	„Gondoltam valamire” játék során szóba kerülő tárgyak, állatok.
--------------------------------	---

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	5. Szabályjáték		Órakeret 30 óra
Előzetes tudás	Elmélyült játék.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Szabályok megértése, elfogadása, az előforduló viták közös rendezése.		
Fejlesztési feladatok	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok	
<p>Bekapcsolódni, aktívan részt venni a mozgásos szabályjátékokban.</p> <p>A szabályokat követni, társaira figyelni.</p> <p>A vereséget elfogadni, elviselni.</p> <p>Értelemfejlesztő szabályjátékokban a szabályokat követni:</p> <p>20-30 percig képes legyen odafigyelni a tanuló egy-egy szabályjáték menetére.</p> <p>Türelmesen kivárni, amíg sorra kerül.</p>	<p><i>Ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Mozdulásos szabályjátékok. – Értelemfejlesztő szabályjátékok. <p><i>Tevékenységek</i></p> <p>Csoportos mozdulatjátékok játszása, különböző körjátékokban, párválasztókban részvétel.</p> <p>Labdajátékok játszása – célba dobások: gurítás, dobás egymásnak.</p> <p>Csoportos ügyességi játékok (kötélhúzás, kosárba dobás, futójátékok).</p> <p>Könnyebb versenyjátékok játszása – egyéni, illetve csoportos versengésekben való részvétel.</p> <p>Érzékelést fejlesztő játékok játszása.</p> <p>Megfigyelést fejlesztő játékok játszása (Mi változott meg? 6-8 tárgygal).</p> <p>Figyelmet fejlesztő játékok.</p> <p>Szelektív figyelmi funkciók fejlesztése (méret- és formaérzékelő játékok játszása bekötött szemmel).</p> <p>Társasjátékok játszása közösen, illetve egyszerűbbeket párban (színegyeztetésen alapuló</p>	<p><i>Mozgásnevelés:</i> labdás gyakorlatok, sorversenyek.</p> <p><i>Ének-zene:</i> körjátékok, párválasztók.</p>	

	lépegetés).	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Pár, sor, kör, vonal, labda, dobás, gurítás, futás.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	6. Spontán játék		Órakeret 25 óra
Előzetes tudás	Érdeklődés játéktárgyak iránt, kreativitás.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Szabályok betartása, játékeszközök közül választás.		
Fejlesztési feladatok	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok	
Segítséggel a felkínált játéklehetőségek közül választani, adekvátan játszani a rendelkezésére álló játékokkal.	<p><i>Ismeretek</i> Spontán játék szabadon választott játékokkal és szabadon választott társakkal, segítségnyújtás mellett.</p> <p><i>Tevékenység</i> Szabad játék bármilyen önállóan választott játéktárggyal és társsal. A felkínált lehetőségek közül választás segítségével (a már megismert játéktárgyak szabadpolcos elhelyezésével).</p>	<i>Kommunikáció:</i> beszélgetés, egyszerű szófordulatok, szókincs.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Elérhető játéktárgyak neve.		

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	7. Szabadban játszható játékok		Órakeret 35 óra
Előzetes tudás	Balesetek elkerülése, megfelelő óvatosság.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Türelmes várakozás a játékeszköz használatára.		

Fejlesztési feladatok	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok
Betartani a balesetvédelmi szabályokat játék közben.	<p><i>Ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Játék játszótéri eszközökön. – Minden említett játékforma, ami a szabadban is játszható. – Játék a természet kínálta játékokkal. – Télen: hógolyózás, szánkózás, hóemberépítés. <p><i>Tevékenységek</i></p> <p>Hintázás, csúszdázás, mászókázás, rollerezés, tricikli használata.</p> <p>Homokozóban építkezés, formatöltés-kiöntés, vár, gödör, alagút építése.</p> <p>Fára mászás. Aszfaltra rajzolás.</p> <p>Ugróiskola.</p> <p>Ugrókötel, hullahopp-karika használata.</p> <p>Kavicsokkal sorkirakás, válogatás.</p> <p>Futó- és fogójátékok játéka.</p> <p>Hógolyózás, szánkózás segítséggel.</p>	<i>Ábrázolás, alakítás:</i> formázások különböző anyagokból.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Hinta, mászóka, homok, víz, sár, vár, <i>gödör</i> , <i>alagút</i> , fa, ág, kavics, kő, <i>fogó</i> , futás, hó, hógolyó, hóember, szánkó.	

A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén	<p>A tanuló képes bekapcsolódni a dramatizálásba, neki megfelelő szerepet vállalni.</p> <p>Képes szabályokat elfogadni, követni és újakat alkotni a tárgyakkal folytatott tevékenység közben.</p> <p>Képes figyelni az akusztikus, vizuális, kinezetikus ingerekre, a téri orientációs képesség alakulására, a sorrendiség alapjaira.</p> <p>Képes együtt játszani társaival és egyszerű játékszabályokat betartani.</p> <p>Képes fogni, emelni, letenni, összeilleszteni, dobni, gurítani, nyitni, csukni, játékon keresztül az anyagok, tárgyak alapvető tulajdonságaival ismerkedni.</p> <p>Képes önállóan kitalált tevékenységeket játszani növekvő időtartamban, tárgyakat mással helyettesíteni.</p> <p>Képes betartani a balesetvédelmi szabályokat játék közben.</p>
---	--

ÖNKISZOLGÁLÁS

A tantárgy célja a középsúlyosan értelmi fogyatékos tanulók alapvető szociális képességeit az iskoláskor előtti nevelési tapasztalatokra építve tevékenységeken keresztül úgy fejleszteni, hogy önkiszolgálásukban a képességek szerinti részleges vagy teljes önállóságot elérjék.

Feladat a fejlesztések során, hogy a tanulónak egyéni üteméhez és képességeihez igazodva kialakuljon szociális szokásrendszere, és alkalmazásával fejlődjön praktikus képessége, alkalmazkodni tudása, önkiszolgálási, önellátási és önállósági szintje.

A tanuló igényelje a rendet és a tisztaságot, alakuljon ki a személyi higiénia iránti igénye. Késztesse a tanulókat ez az igény az ehhez kapcsolódó eszközök alkalmazására.

Célirányos tevékenységek rendszeres gyakorlásával alakuljanak ki a kívánatos önellátási szokások. A minél kevesebb segítséggel végzendő önellátás érdekében kívánatos a nagymozgásokat célirányossá tenni és a tanuló kismozgásait úgy fejleszteni, hogy ezzel lehetővé váljon az egyre önállóbb öltözés, tisztálkodás.

A tantárgyi fejlesztés alakítsa ki a tanulók fejlettségének megfelelő, olyan önkiszolgálási, önellátási képességeket, valamint szociális motívumokat, amelyek képessé teszik őket magasabb szintű gondolkodási, életviteli és gyakorlati ismeretek befogadására.

A tantárgy fontos szerepet tölt be az erkölcsi nevelésben a rend és a rendszeresség iránti igény kialakításával, a testi és lelki egészségre nevelésben az egészséges táplálkozás alapvető szabályainak megismerésével és az étkezés közben a mértékletesség betartására törekvés kialakításával.

Az anyanyelvi kommunikáció kompetenciaterületet az önkiszolgálás során előforduló eszközök és tevékenységek nevei, és az ezeket jelölő gesztusok, jelek elsajátításával, a szükségletek jelzési lehetőségeinek, az egyéni képességekhez illeszkedő, megfelelő verbális vagy nem verbális kommunikáció elsajátításával segíti.

A szociális és állampolgári kompetencia fejlesztésében a személyes higiénia eléréséhez megfelelő szokásrendszer kialakítása vesz részt.

1-2. évfolyam

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	1. Öltözködés		Órakeret 30+14 óra
Előzetes tudás	Együttműködés az öltözködésnél.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Saját ruhadarabok felismerése.		
Fejlesztési feladatok	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok	
<ul style="list-style-type: none"> – Együttműködés az öltözködés során. – Az időjárásnak megfelelő ruhadarabok kiválasztása. – A tanuló képességeihez mérten, felnőtt segítségével bekapcsolódni az alapvető 	<p><i>Ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Alsó- és felsőruházat fel- és levétele. – Ruházarak kezelése. – Évszaknak megfelelő öltözködés. – Lábbelik ápolása. 	<p><i>Játékra nevelés:</i> babaruha válogatás, rakosgatás, csoportosítás.</p> <p><i>Kommunikáció:</i> szókincsbővítés.</p>	

gondozási munkába.	<ul style="list-style-type: none"> – Ruhák hajtogatása. – Fogas, vállfa használata. <p><i>Tevékenységek</i></p> <p>Alsó-és felsőruházat felvétele együttműködéssel.</p> <p>Kis segítséggel az öltözködés begyakorlása, megtanulása.</p> <p>Nagy gombok gombolása, cipzár, csat, patent használata.</p> <p>Az évszaknak megfelelő ruhaneműk kiválasztása.</p> <p>Cipő befűzése, letörlése, lábtörlő használata.</p> <p>Ruhák gondos elhelyezése fogason, vállfán, polcon.</p>	<i>Mozgásnevelés:</i> finommotorika.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	<p>Ruhadarabok, alsó ruházat, felsőruházat, <i>ruhazárak</i>, ruhaneműk: kabát, sapka, sál, kesztyű, cipő, nadrág, zokni, ing, blúz, pulóver, <i>vállfa</i>, fogas,</p> <p>időjárás – évszakok: tél-hideg, nyár-meleg, ruhaneműk: eső-esőkabát, hó-csizma, lábtörlő, cipőtisztítás, cipőtisztító kefe.</p>	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	2. Testápolás - személyi higiénia		Órakeret 40+14 óra
Előzetes tudás	Felismerni, ha szükséges a kézmosás.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tisztálkodási eszközök megfelelő használata.		
Fejlesztési feladatok	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok	
<ul style="list-style-type: none"> – Kis segítséggel helyesen alkalmazni a tisztálkodó eszközöket és a zsebkendőt. – A szárazra törölközés megtanulása. – WC-használat, fokozódó önállósággal. 	<p><i>Ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Mosakodás. – WC használata. – Fogápolás. – Zsebkendő használata. <p><i>Tevékenységek</i></p> <p>Kéz- és arcmosás megtanulása, törölközés.</p> <p>Szükséglet jelzése, vetkőzés, öltözés, WC lehúzása, kézmosás.</p> <p>Tükör előtt a helyes fogmosás technikai begyakorlása.</p> <p>Orrfújás helyesen, a használt zsebkendő elhelyezése.</p>	<p><i>Kommunikáció:</i> testkép, testrészek.</p>	

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Piszkos – tiszta, tisztálkodási eszközök: szappan, szappantartó, körömkéfe, víz, vízcsap, hideg víz, meleg víz, törölköző, mosdókagyló, WC-papír, fogkefe, fogkrém, zsebkendő.
------------------------------------	--

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	3. Étkezés		Órakeret 30+15 óra
Előzetes tudás	Az étkezéshez szükséges eszközök felismerése.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Étkezés során az evőeszközök megfelelő használata.		
Fejlesztési feladatok	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok	
<ul style="list-style-type: none"> – Betartani a kulturált étkezés szabályait. – Az evőeszközöket rendeltetésszerűen használni. – Önállóan étkezni. 	<p><i>Ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Étkezés kanállal, villával. – Merőkanál használata. – Terítés. – Felelősi teendők ellátása. <p><i>Tevékenységek</i></p> <p>Kézmosás étkezés előtt.</p> <p>Kulturált étkezés evőeszközökkel.</p> <p>Segítséggel leves szedése.</p> <p>Terítés tizóraihoz, ebédhez, uzsonnához.</p> <p>Szükséges eszközök előkészítése a terítéshez, asztal leszedése.</p>	<p><i>Kommunikáció:</i> szókincs, szófordulatok, kifejezések.</p> <p><i>Játékra nevelés:</i> babakönyha.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	<p>Evőeszközök: kanál, villa, pohár, merőkanál, szalvéta, levestál, <i>abrosz</i>, mélytányér, lapostányér, kistányér.</p> <p>A kulturált étkezéshez szükséges kifejezések: Jó étvágyat kívánok! Egészségetekre! Kérem szépen... Köszönöm szépen...</p>		

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	4. Környezetrendezés – Környezetmegóvás		Órakeret 30+14 óra
Előzetes tudás	A szemét megfelelő helyre dobása.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tárgyak rendeltetésszerű használatának és megóvásának megismerése.		
Fejlesztési feladatok	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok	
<ul style="list-style-type: none"> – Maga körül rendet tartani kis segítséggel, illetve 	<p><i>Ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Taneszközök, játékok 	<p><i>Kommunikáció:</i> szókincs.</p>	

<p>irányítással.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Ismerni az eszközök funkcióját (melyik eszközt mire használjuk). – Különbséget tenni a saját tulajdon, és a közösség, vagy társai tulajdona között. – A szemetet a megfelelő helyre tenni. 	<p>elővétele, elrakása.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Saját tulajdon felismerése. – Polcok, szekrények használata. – Rendrakás. – Virágápolás. <p><i>Tevékenységek</i></p> <p>Játéktér rendberakása, a játékok eltevése.</p> <p>Taneszközök épségének, tisztaságának megőrzése.</p> <p>Foglalkozások után taneszközök elrakása.</p> <p>Saját tulajdon kiválasztása, elkülönítése másétől (kölsönadom, visszakérem).</p> <p>Étkezések, foglalkozások befejezése után rendrakás, hulladék összegyűjtése.</p> <p>Virágöntözés.</p>	<p><i>Játékra nevelés:</i> eszközök használata, helyrerakása.</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Játékok, taneszközök, könyvespolc, játékpalc, tanulói asztal, szekrény, szemetesvödör /hulladékgyűjtő/, partvis, lapát, asztaltörlő, partvis, hulladék, locsoló kanna, öntözővíz, rendrakás, enyém, másé, kölcsönadni, visszakérni.</p>	

<p>A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén</p> <p>Követelmény</p>	<p>A tanuló képes együttműködésre az öltözködés során.</p> <p>Képes saját ruhadarabokat felismerni.</p> <p>Képes cipőjét irányítással fűzni.</p> <p>Képes jelezni, ha fázik, vagy melege van.</p> <p>Képes segítséggel WC használatára és a mosdó használatával kapcsolatos teendőket (személyi higiénia) elvégezni, szárazra törölközni, szükséges esetekben felszólítás nélkül zsebkendőt használni.</p> <p>Képes a fogmosást kis segítséggel végezni.</p> <p>Étkezése kulturált, tiszta.</p> <p>Képes a személyi higiénéjével kapcsolatos teendőket elvégezni étkezések előtt és után.</p> <p>Képes a megfelelő evőeszközzel (de legalább kanállal) enni, pohárból inni, kancsóból tölteni, szalvétát rendeltetés szerint használni.</p> <p>Képes az étkezéshez kapcsolódó udvariassági kifejezések spontán használatára.</p> <p>Képes a terem rendjére ügyelni, az eszközöket rendeltetés szerint használni, helyére tenni.</p> <p>Képes saját tárgyait számon tartani, elkülönítve kezelni, másét tulajdonosának átadni.</p>
--	---

TECHNIKA, ÉLETVITEL ÉS GYAKORLAT

A tantárgy célja fejleszteni a tanuló manuális képességeit, finommotorikáját és mozgáskoordinációját úgy, hogy tevékenysége során az eszközök használata váljon célirányossá, alakuljon ki elemi munkavégző képessége. Alkalmazni tudja a tanult ismereteket egyre nagyobb önállósággal a gyakorlati tevékenység során, a részfeladatok technológiájának és kapcsolatának megismerésével, a megtanult munkafolyamatok sorrendjének alkalmazásával. Biztosítani kell olyan személyiségjegyek kialakulását, amelyek az iskola befejezését követő új életközegben az eredményes szocializációhoz, munkatevékenységek végzéséhez megfelelő alapot teremthet.

A tantárgy feladata továbbá, hogy járuljon hozzá a tanulók esztétikai neveléséhez, alakítson ki olyan szokásokat, hogy igényük legyen közvetlen környezetük rendben tartására, az otthoni életben is tudják gyakorolni és alkalmazni ismereteiket, hozzájárulva környezetük gondozásához.

A fejlesztés során minél több és változatosabb feladathelyzetben ismerkedjenek meg a tanulók saját és közvetlen környezetüknek, a hétköznapok során szükséges, az önellátáshoz kapcsolódó feladatoknak, munkatevékenységeknek az elsajátításával, alapvető technikák gyakorlásával. Cél a biztos eszközhasználat elérése a háztartásban és a ház körül előforduló szerszámokkal.

Ebben a folyamatban alakulnak ki olyan szokások, készségek, képességek, amelyekkel a mindennapi életben előforduló, egyszerű önellátó, konyhai, takarítási és gondozási feladatok elvégzésére a középsúlyosan értelmi fogyatékos tanuló kisebb irányítással képessé válik.

3–4. évfolyam

A tantárgy az erkölcsi nevelést a mindennapi életben előforduló önellátással és környezetgondozással összefüggő tevékenységek felelősségének megalapozásával, a napi kötelezettségek elvégzésére neveléssel alapozza meg.

A testi és lelki egészségre nevelést a környezet és a ruházat egészséges, praktikus megválasztására, kialakítására, javítására, és a munka, szórakozás, pihenés helyes egyensúlyának megismerésére törekvéssel segíti.

A tantárgy segíti a családi életre nevelés céljainak elérését, a családi munkamegosztásban a képességekhez, érdeklődéshez igazodó részvételre és a vállalt feladatok elvégzésére ösztönzéssel.

A természettudományos és technikai kompetencia fejlesztését a környezet alapanyagainak, tárgyainak, eszközeinek és ezek tulajdonságainak és felhasználási lehetőségeinek megismerésével, valamint az egészség megóvására és a betegségek elkerülésére neveléssel támogatja.

A szociális és állampolgári kompetenciaterület céljainak elérését a családi munkamegosztáshoz szükséges alapismeretek elsajátítása, a közösségi környezetért és egyéni érdekekben végzett munkatevékenység összehangolása segíti.

A kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia az önellátásban a képességek és lehetőségek határainak felismerésével, a célok elérése érdekében a kitartó és megtervezett tevékenység elvégzésével erősödik.

Az esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség fejlődésére kihat a személyes megjelenés és a környezet esztétikumára törekvés és ennek felismerése.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	1. Textilmunkák	Órakeret 30+18 óra
Előzetes tudás	Érzékelés, tapintással.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Anyagok tulajdonságainak megismertetése és megtapasztaltatása.	
Fejlesztési feladatok	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<p>Saját tapasztalatai alapján vizsgálni az anyagokat adott szempontok alapján.</p> <p>Utánzókézséget, kreativitást fejleszteni, adott anyagból ábrát, formát, tárgyat készíteni (minta után, saját elképzelés alapján).</p> <p>Környezetében található használati tárgyak közül textileket gyűjteni.</p> <p>Az olló használatát elsajátítani.</p>	<p><i>Ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Anyagok tulajdonságai, alkalmazásuk. – Anyagok alakíthatósága. – Ismerkedés textillel. – Olló használata. – Nyírás, vágás. <p><i>Tevékenységek</i></p> <p>Anyagok válogatása eltérő szempontok szerint: puha, kemény, törékeny, éghető, tűzálló, természetes anyag, műanyag.</p> <p>Formák kirakása adott anyagokból (gesztenye, kavics, lencse).</p> <p>Vessző hajlítása, szalmából, drótból, fonalból fonat készítése.</p> <p>Homokvár építése a homokozóban, formázás homokozó edényekkel, homoktálcán ábrák készítése.</p> <p>Textilek gyűjtése tanteremben, otthon (képek, tárgyak válogatása, csoportosítása, megnevezése, a tulajdonságra utaló mondatalkotás).</p> <p>Tapintással, bőrön keresztül az anyagra következtetni (selyem, bársony, zsákvászon, gyapjú, tüll), bekötött szemmel felismerési gyakorlat.</p> <p>Az olló használatának gyakorlása: nyírás, különböző vastagságú textilanyagok nyirkálása, vágás: egyenes vonal mentén,</p>	<p><i>Kommunikáció:</i> szókincs.</p> <p><i>Játékra nevelés:</i> manipuláció természetes anyagokkal.</p> <p><i>Ábrázolás-alakítás:</i> kreativitás az alapanyagok felhasználásában, tárgyak készítése.</p>

	forma kivágása. Textilből kivágott formákból kép összeállítása, felragasztása kartonra, különböző vastagságú fonalból vonal követése, formakitöltés.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Természetes anyag, műanyag, termés, alapanyag, textiltípusok, az olló részei, használatával kapcsolatos fogalmak.	

Tematikai egység / Fejlesztési cél	2. Egyszerű háztartási munkák	Órakeret 40+18 óra
Előzetes tudás	Hulladékgyűjtés fontossága.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Feladatot vállalása és jó elvégzése.	
Fejlesztési feladatok	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<p>Az eszközök használatához szükséges mozdulatok, fogások gyakorlása eszközzel és eszköz nélkül.</p> <p>Felelősi rendszer kialakítása, a szükséges munkák jelzésére, az eszközök kiosztására, végzésére. Irányítással használni a megismert eszközöket.</p> <p>Szabadtéri- és szobanövényeket gondozni, fejlődésüket figyelemmel kísérni, arról rajzos (képes) naplót vezetni.</p> <p>A növénygondozást felelősi rendszerben végezni.</p>	<p><i>Ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – A ház körüli takarítási feladatokhoz használható eszközök és feladatok. – Tanteremben, folyosón egyszerű takarítási munkák. – Tisztítószer tulajdonságai és használatuk. – Növénygondozás. <p><i>Tevékenységek</i></p> <p>Szabadban használt takarítóeszközök (seprű, szemétlapát, szeméttároló, komposztáló, lombseprű, gereblye, hólapát) megnevezése, használatuk.</p> <p>Az utak, játszótér, udvar rendben tartása.</p> <p>Szemétszedés, a szemétyűjtők megfigyelése, ha megtelt, jelenteni a felnőtteknek.</p> <p>Az évszaknak megfelelő takarítási munkák, a hulladék szelektív gyűjtése (zöld hulladékot komposztálóba), a járdák, utak seprése, télen</p>	<p><i>Kommunikáció:</i> szókincs.</p> <p><i>Játékra nevelés:</i> szerepjáték.</p>

	<p>hólapátolás, csúszós út szórása. Seprés, portörölés, játékok lemosása (seprű, lapát, lemosó szivacs, porrongy használata). Tisztítószer használata ellenőrzés mellett. A környezet szépítése, az évszaknak megfelelően szükséges növényápolási munkák végzésébe bekapcsolódni, állandó irányítás mellett. Szabadtéri növények (vetés, palántázás, kapálás, öntözés, elnyílt virágok levágása, komposztálása) gondozása. Szobanövények gondozása a tanteremben, folyosókon, irányítás mellett.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Eszközök, a gondozott növényekkel kapcsolatos elnevezések.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	3. Személyes szükséglettel kapcsolatos teendők	Órakeret 30+18 óra
Előzetes tudás	Saját ruha felismerése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Alkalomnak és az időjárásnak megfelelő öltözet kiválasztása.	
Fejlesztési feladat	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<p>Megtanulni, hogy az alsó ruházatot naponta szükséges váltani. Rendszereteket kialakítani. Felszólítás nélkül váltócipőt használni. A rendszeres tisztálkodást természetes szükségletnek tartani.</p>	<p><i>Ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Ruhák válogatása, csoportosítása. – Ruha gondozása, tárolása. – Cipőápolás. – Személyes tisztálkodás. – Bőrápolás. <p><i>Tevékenységek</i></p> <p>Ruházat kiválasztásának gyakorlása (babaruha, kép, saját ruhák [évszak, időjárás, alkalom]). Az öltöző rendjének megtartása,</p>	<p><i>Kommunikáció:</i> főfogalom alá rendelés.</p> <p><i>Játékra nevelés:</i> szerepjáték.</p>

	<p>ruhák, cipők elhelyezése a kijelölt helyen.</p> <p>Cipőfűzés, cipőkötés gyakorlása.</p> <p>A cipőápolás eszközei, ápolószerek, használatuk módja.</p> <p>Kézmosás módja (fürdés, hajmosás), fontosságának megértése.</p> <p>Takarékos vízhasználat, bőrápolás, allergia megelőzése (megfelelő tisztító- és ápolószerek használata).</p> <p>Fog- és szájaápolás fontossága és ajánlott módja.</p> <p>Az időjárás káros hatásainak kivédése (szél, hideg, napsugárzás), panaszait, kérdéseit bátran mondja el.</p> <p>Tanulmányi séta, tisztálkodási- és bőrápoló szereket árusító üzlet meglátogatása, néhány használati utasítás elolvasása, ajánlott szerek kiválasztása, a választás indoklása.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	A tisztálkodó szerek és ápolószerek használatával kapcsolatos fogalmak.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	4. Anyagok alakítása		Órakeret 30+18 óra
Előzetes tudás	Papír gyűrése, simítása.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A papír tulajdonságainak megismerése, alakítása különféle eszközökkel és technikákkal.		
Fejlesztési feladatok	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok	
A papír változatos, sokoldalú használatát megismerni, technikákat elsajátítani, esztétikus alkotásokat készíteni. A megfelelő anyagokhoz megfelelő eszközöket választani.	<p><i>Ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Papírok tulajdonsága, alakíthatóságuk (hajtogatás, tépés, sodrás, vágás, ragasztás, fűzés). – Ajándékok, elemi kompozíciók létrehozása. – Varrás kemény papírlemezre. 	<p><i>Ábrázolás-alakítás:</i> tárgykészítés, anyagismeret.</p>	

	<p><i>Tevékenységek</i></p> <p>Papírból különböző formák készítése – eltérő vastagságú papírok hajtogatása (legyező), felezőhajtés, sarkok illesztése, hajtások megerősítése, segítséggel csákó, hajó hajtogatása.</p> <p>Tépés, hajtés mentén, formakitépés tetszés szerint, mozaikkép, kép ragasztása előkészített alapra.</p> <p>Alkalmas papírok sodrása, formakitöltés, képkészítés az előkészített anyagból.</p> <p>Ollóval csikvágás vonal mentén, a csikokból füzér készítése.</p> <p>Előrajzolt forma kivágása, felragasztása, képkészítés (téli kép, karácsonyi, anyák napi, húsvéti).</p> <p>Papírfűzés, a technika elsajátítása, ritmikus sorok fűzése, az elkészült minta rögzítése.</p> <p>Kartonból, hullámpapírból varrással, festéssel, ragasztással tárgy készítése. Előlyukasztott lemezre varrás egyszerű öltéssel.</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Papírfajták, merkelőtű, ragasztófajták, öltések.</p>	

<p>A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén</p>	<p>A tanuló képes a megismert anyagokat adott szempontok szerint csoportosítani, legfontosabb tulajdonságaikat, alkalmazásukat ismerni.</p> <p>Képes az ollót balesetmentesen, kis segítséggel használni.</p> <p>Irányítással, rendszeresen részt vesz a kerti és szobanövények gondozásában.</p> <p>Rendszeresen részt vesz a tanterem, öltöző takarításában (söprés, szemétszedés, portörítés).</p> <p>Szokásává válik az alsóruha napi cseréje, a rendszeres fogápolás.</p> <p>Képes minta alapján munkadarabot készíteni, alkotását magáénak érezni, büszkeséget érezni.</p>
--	--

ÉNEK-ZENE

A tantárgy célja az együtténeklés örömeivel segíteni a jó hangulat kialakulását, megéreztetni a zene jelentőségét, mozgásos-táncos feladatokat végezni, segítséggel vagy csoportban rövid gyermek- vagy népdalokat közösen és egyénileg előadni. A középsúlyosan értelmi fogyatékos gyerekek számára járás közben, különböző mozgásokkal érzékelhető a dalokban, mondókákban, zenedarabokban a mérő lüktetés, a ritmus.

A pedagógusok feladata, hogy a tanulók a dalok, mondókák ritmusát fokozódó önállósággal tapsolják, kopogják, a tempó és a dinamika figyelembevételével végezzék a gyakorlatokat. Ismertessenek meg a tanulók egyéni képességeihez és érdeklődéséhez mérten minél több mondókát, verset, gyermekdalt, a családi és társadalmi ünnepkörök dalait, azért, hogy a tanulók egyre kevesebb segítséggel vehessenek részt körjátékokban, a pedagógussal megvalósuló együttműködés hatására bevonódjanak a páros játékokba.

Eközben felkelthető a figyelem és az érdeklődés a zene és a hangok, a hangszerek megismerése iránt.

Az ének-zenével mint közös nyelvvel lehetőség nyílik a közösség kialakítására, a sérült és nem sérült emberek összekapcsolására.

1–2. évfolyam

A tantárgy szerepe az erkölcsi nevelésben az egyszerű szabályok megértésének, a közösségi életben nélkülözhetetlen türelemnek és várakozni tudásnak, valamint a csoportos helyzetekben, közös éneklések alkalmával alapvető egymásra figyelés igényének a kialakításában és gyakorlásában van.

A nemzeti azonosságtudatot, hazafias nevelést a népi hagyományok, népszokások megismerésével a magyar népi gyermekjátékokon, gyermekdalokon keresztül támogatjuk.

Az önismeret és a társas kultúra fejlesztését a tantárgy tanítása a felszabadult légkör biztosításával a harmonikus személyiségfejlődéssel, a félénkség, a gátlás, a szorongás leküzdésével éri el; hozzájárul a reális önbizalom és önértékelés kialakulásához a társas kapcsolatok visszajelzései alapján, megalapozza az alkalmazkodó- és együttműködési képességet.

A testi és lelki egészségre nevelés a mozgás harmóniájának megismerésével, a zene és a mozgás összhangjának megteremtésére törekvéssel, a dalok és zenék hangulatának megfigyelésével történik.

A családi életre neveléshez a családi ünnepek jellegzetes dallamainak alkalomhoz illő hallgatásával, előadásával, megismerésével kapcsolódik.

A médiatudatosságra neveléshez a hangulathoz illő zenék kiválasztásával, a különféle adathordozók és médialehetőségek igénybevételi lehetőségeinek megismertetésével járul hozzá.

Az anyanyelvi kommunikáció fejlesztése a szókincs, kifejezőkészség fejlesztésén keresztül a dalok, mondókák megismerésével, a szövegértés fejlesztésével, mozgásos utánzó, dalos játékok segítségével valósul meg.

A szociális és állampolgári kompetencia fejlődése a közösségi énekléssel, a zenés produkciókkal, a kapcsolatteremtés és kapcsolattartás kialakításával, a közösségi érzés kialakításában történő aktív részvétellel valósul meg.

A tantárgy tanítása az esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőkészség fejlesztését a közös tevékenységek örömeinek felismertetésével, az igény kialakításával és a zenei élmények befogadásával éri el.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	1. Gyermekdalok – Népdalok	Órakeret 40 óra
Előzetes tudás	A tanuló tudjon együttműködéssel, irányítással lépegetni egyenes vonalon.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Társak testi közelségének, érintésének elfogadtatása.	
Fejlesztési feladatok	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<p>Leutánozni mozgást, dallamot dúdolni. Együttműködni. Főbb testrészeket megmutatni. Együttműködéssel egyenes vonalon járni, körbejárni, iránytartással lépegetni, guggolni, körben haladni. Örömmel részt venni a közös éneklésben. Bekapcsolódni a közös játékba. Mondóka, dal ritmusával összehangolni a mozgást. Segítséggel rövid párbeszédet előadni.</p>	<p><i>Ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Altatók. – Tenyérjátékok. – Simogatók. – Ujj- játékok. – Hintáztatók. – Lovagoltatók. – Sétáltatók. – Dalok. – Kőrjátékok. – Felelgetős játékok. <p><i>Tevékenységek</i></p> <p>A tanult dalok, mondókák ismétlése, egyre bátrabb előadása. Dallam dúdolásával, éneklésével baba ringatása. Mondóka, dal ütemére tapsolás, tenyér körkörös simogatása, csiklاندozása. Mondókák ritmusára testrészek, tárgyak megérintése, simogatása. Egyszerűbb ujj-kiszámoló, mondókákra tenyér ökölbe szorítása, majd az ujjak egyenkénti nyitása, csukása, rázása. Ritmusra test, törzs, láb hintáztatása jobbra, balra (Hinta, palinta stb.). Rövid mondókákra lovaglás ritmusának érzékeltetése térden ülve. Énekek, mondókák ütemére</p>	<p><i>Mozgásnevelés:</i> menetelés.</p> <p><i>Kommunikáció:</i> beszédképesség.</p> <p><i>Játékra nevelés:</i> gyakorló és szerepjátékok.</p>

	léptetés, egyenes vonalon, körben (Dombon török a diót stb.). Néhány soros egyszerű dal mozgással kísért előadása (taps, kopogás). Körjátékok játszása egyszerű szabályok betartásával (Ég a gyertya, ég., Lánc, lánc, eszterlánc stb.). Mondóka, dal ritmusára test, törzs, láb hintáztatása jobbra-balra, előre-hátra. Néhány rövid párbeszédű felelgetős játék megtanulása, pl. Volt nekem egy kecském.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Alszik, ébren van, taps, tenyér, simogatás, csiklandozás, kérdez, válaszol, kar, kéz, tenyér, fej, nyak, törzs, láb, ujjak, ököl, jobb, bal, előre, hátra, ugrik, szalad, vágat, lovaglás, egyenes vonal, kör, guggolás, megáll, elindul, kapu, híd, kézfogás, átbújás, ló.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	2. Ünnepek dalai		Órakeret 30 óra
Előzetes tudás	Figyelemmel követni a közös éneket.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Egyszerű dallam felismertetése.		
Fejlesztési feladatok	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok	
Bekapcsolódni a közös éneklésbe.	<i>Ismeretek</i> – Családi ünnepek dalai. – Dalok karácsonyra, húsvétra, anyák napjára. <i>Tevékenységek</i> Születésnapra, karácsonyra, húsvétra, anyák napjára rövid dalok, versek tanulása. Közös előadások iskolai ünnepélyeken.	<i>Kommunikáció:</i> ünnepek.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Születésnap, karácsony, húsvét, anyák napja, <i>pünkösd</i> .		

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	3. Ritmus- és hallásfejlesztés		Órakeret 40 óra
Előzetes tudás	A tanuló képes mozgásokat utánozni.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az egyenletes lüktetés érzékeltetése. Hang- és hallásfejlesztés.		
Fejlesztési feladatok	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok	
Ritmust tapsolni. Utánozni a mozgásokat. Felismerni a gyors és lassú mozgásokat. Együttműködni.	<p><i>Ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Ritmikai és dinamikai gyakorlatok. – Fékező és ingerlő gyakorlatok. – Tempóérzékeltető gyakorlatok. <p><i>Tevékenység</i></p> <p>Mozgás közben ritmus tapsolása, hangok ritmizálása.</p> <p>Dallamok, mondókák kíséretével gyorsító-lassító mozgások érzékelése.</p> <p>Gyors és lassú mozgás közötti különbség érzékelése.</p> <p>Állathangok megkülönböztetése egymástól.</p> <p>Jól elkülöníthető zörejek, hangok felismertetése.</p> <p>Magasabb és mélyebb hangok közötti különbség érzékelése hangszerjátékok bemutatásával.</p>	<p><i>Játékra nevelés:</i> gyakorló játék, szerepjáték.</p> <p><i>Mozgásnevelés:</i> alapmozgások, szabadgyakorlatok.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Ritmus, taps, kopogás, dobbantás, gyors, lassú, halk, hangos, magas, mély; dalok, mondókák, dob, <i>triangulum</i> , cintányér, karlendítés, ujjmozgatás.		

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	4. Zenehallgatás		Órakeret 20 óra
Előzetes tudás	A tanuló néhány percig figyel a zenére.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Énekhangok, beszédhangok elválasztatása.		
Fejlesztési feladatok	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok	

<p>Bekapcsolódni az éneklésbe. Néhány percig a zenére figyelni.</p>	<p><i>Ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Élőzene hallgatása (dallamok furulyán, gitáron, szintetizátoron stb.). – Egyszerűbb szövegű és dallamú gyermekdalok többszöri eléneklése. – Zenehallgatás hanghordozóról (rádió, magnetofon, DVD). <p><i>Tevékenységek</i></p> <p>Egyszerű dallam hangszeres előadásának többszöri meghallgatása, közös dúdolása.</p> <p>Rövid dalok meghallgatása, közös dúdolgatása, éneklése.</p> <p>Tanult, ismert gyermekdalok meghallgatása.</p> <p>Kedvencek kívánság szerinti meghallgatása.</p>	<p><i>Kommunikáció:</i> logopédiai feladatok.</p> <p><i>Játékra nevelés:</i> gyakorlójáték.</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>A dalokban előforduló fogalmak; halk, gyors, szomorú, vidám.</p>	

<p>A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén</p>	<p>A tanuló segítséggel tud mozgást utánozni, végrehajtani. Képes segítséggel rövid párbeszédet előadni. Bekapcsolódik a közös éneklésbe, képes társaival együtt közönségnek énekelni. Képes a gyors és lassú mozgásokat differenciálni, követni. Képes együttműködni. Képes néhány percig a zenére figyelni. Szívesen hallgat zenét.</p>
--	---

3–4. évfolyam

Az erkölcsi neveléshez kapcsolódóan az előző évek munkájára alapozva történik meg az egyszerű gyermek- és népdalok érzelmi hangulatának megéreztetése, a bennük megjelenő alapvető emberi értékek, érzelmek megfigyelése. A nemzeti azonosságtudat és hazafias nevelés a népi hagyományok és a magyar kultúra ápolásával, az ünnepkörök dalainak, zenéinek megismerésével, téri és időbeli relációkban a tájékozódási képesség erősítésével valósul meg.

Az önismeret és társas kultúra fejlesztésében a tantárgy kiemelten törekszik az együttműködési készség erősítésére közös énekes-táncos tevékenységekkel, az önbizalom erősítésével, a helyes önismeret fejlesztésével a közösségi környezet visszajelzései alapján.

A testi és lelki egészségre nevelést a tantárgy a zene, a ritmus és a mozgás összefüggésének megfigyeltetésével, a zenének, éneknek egyszerű mozgással történő kísérésével, és az érzelmek megjelenítésének megalapozásával támogatja, amelyhez a lelki állapothoz, hangulathoz illő zenék és ének kiválasztása, hallgatása is társul.

A családi életre nevelést és az anyanyelvi kommunikációt a családi ünnepekhez kötődő dalok és zenék ismeretének bővítése, készülődés ezek előadására, mondókákkal, gyermek- és népdalokkal a nyelvi kifejezőképesség fejlesztése segíti.

A tantárgy tanítása a médiatudatosságra nevelés fejlesztését a hangulatnak, ízlésnek megfelelő zenék, dalok keresésének segítségével, a médiumok és a zenehallgatás különböző lehetőségeinek bemutatásával; a szociális és állampolgári kompetencia fejlesztését a társakkal való együttműködéssel, közös éneklés és zenélés keretében az egymásra figyelés erősítésével éri el. Fontos az eredmények elérésében a gyermekjátékokban és táncos produkciókban a partnerrel való kapcsolattartás gyakorlása is.

Az esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség fejlődését segíti a zenehallgatás és éneklés iránti igény fenntartása, az ízlésvilág formálása zenei élményeken keresztül, és az alkalomhoz és hangulathoz illeszkedő, kedvelt zenék és dalok választásának segítése.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	1. Gyermekdalok – Népdalok		Órakeret 30 óra
Előzetes tudás	A mondóka, dal ritmusát és saját mozgását össze tudja hangolni a tanuló.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Felelgetős játékokban aktív részvételre ösztönzés.		
Fejlesztési feladatok	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok	
Ismerni 15–20 gyermekdalt. Részt venni közös éneklésben. A dal szövegét mozgással összekötni. Segítséggel rövid felelgetős játékot előadni. Együttműködéssel utánozni tánclépéseket.	<p><i>Ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Dalok. – A tanult dalok folyamatos ismétlése, új dalok tanulása. – Körjátékok. – Felelgetős játék. – Táncok énekes kísérettel. <p><i>Tevékenységek</i></p> <p>Évszakokról, ünnepekről, állatokról, virágokról szóló dalok tanulása.</p> <p>Rövid dalok mozgással kísért előadása.</p> <p>A dalok szövegének és dallamának egyre biztosabb elsajátítása, változatos ritmuskísérettel (dob, csörgődob, ütőfa).</p>	<p><i>Kommunikáció:</i> szövegek ismerete.</p> <p><i>Játékra nevelés:</i> szerepjáték, spontán játék.</p> <p><i>Mozgásnevelés:</i> utánzómozgások.</p>	

	<p>Körjátékok tanulása.</p> <p>Néhány rövid párbeszédű felelgetős játék előadása (Gyertek haza ludaim, Fehér liliomszál stb.).</p> <p>Rida jobbra-balra, utánzással.</p> <p>Zárt rida: kis térdhajlítással előre.</p> <p>Keresztbe lépés és féltalpon oldalt lépés.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	A dalokban található fogalmak: zsebkendő, koszorú; kör, guggolás, kapu, híd, átbújás, kézfogás <i>keresztbe</i> , oldalt, jobbra, balra, ugrás, megtámasztás, utánzás, kérdés, felelet.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	2. Ünnepekörök dalai		Órakeret 40 óra
Előzetes tudás	A tanuló bekapcsolódik a közös éneklésbe.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Érzelmi kapcsolatok kialakítása az ünnepekkel.		
Fejlesztési feladatok	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok	
Az adott ünnepnek megfelelő rövid dalt segítséggel énekelni. Ünnepeken énekelni társakkal és önállóan.	<p><i>Ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Ünnepek dalai. – Új szokások kialakítása a szűk közösség ünnepeihez kapcsolódva (születésnapok, karácsony, anyák napja). <p><i>Tevékenységek</i></p> <p>Karácsonyra, húsvétra, anyák napjára, születésnapra, pünkösdre dalok tanulása, éneklése.</p> <p>Aktuális ünnepre rövid műsor készítése és előadása, közös- és egyéni szereplési lehetőségek.</p> <p>A születésnapok, névnapok számontartása, az ünneplés megszervezése.</p>	<i>Kommunikáció:</i> ünnepek, szereplés.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Karácsony, húsvét, anyák napja, pünkösd, születésnap, az ünnepekhez kapcsolható fogalmak. Műsor, várakozás, siker feladat, vállalás.		

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	3. Ritmus- és hallásfejlesztés		Órakeret 40 óra
Előzetes tudás	Felismerni és megkülönböztetni a magas- és mély hangokat.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Ritmus visszaadása tapssal, kopogással. Hang- és hallásfejlesztés.		
Fejlesztési feladatok	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok	
<p>A mozgás és a dal ritmusát összehangolni. Önállóan előtapsolni a csoportnak. Játékot elindítani tempó megadásával. Hangzás alapján hangszert felismerni. Felismerni a hangszerek hangjának különbözőségét.</p>	<p><i>Ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Ritmikai és dinamikai gyakorlatok. – Fékező és gyorsító gyakorlatok. – Tempóérzékeltető gyakorlatok. – Ritmushangszerek használata. <p><i>Tevékenység</i></p> <p>Az egyenletes lüktetés és a ritmus összekapcsolása. Lassú-gyors járás kísérése tapssal, dobolással. Tempótartás játékos mozdulatokkal. Egymástól eltérő zörejek, hangok felismerése. Társak és felnőttek hangjának felismerése és elkülönítése magnóról. Dob, cintányér, triangulum megszólaltatása. Hangfelismerési gyakorlatok bekötött szemmel: hangszer hangjának felismerése.</p>	<p><i>Mozgásnevelés:</i> alapmozgások.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	<p>Csigavonal, hullámvonal, kivárás, újraindítás, gyerek, felnőtt, magas, mély; taps, koppantás, erős lépés, lábütögetés, <i>kivár, újraindít, tempót tart, dalritmus, egyforma, egyenletes ritmus.</i> Fából, fémből készült hangszerek. Halk, hangos, <i>tompa</i>, éles, fa, fényes, csengő.</p>		

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	4. Zenehallgatás		Órakeret 20 óra
Előzetes tudás	Szívesen hallgat zenét.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A kulturált zenehallgatás kialakítása.		
Fejlesztési feladatok	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok	
<p>Felismerni az adott ünnepnek megfelelő zenedarabot.</p> <p>A zene hallgatásához szükséges figyelmet és fegyelmet kialakítani.</p> <p>Elsajátítani a kulturált zenehallgatás szabályait.</p>	<p><i>Ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Évszakokhoz kötődő zenék hallgatása. – Kedvenc zene megmutatása társaknak (DVD, kazetta, stb.). – Megzenésített gyerekversek hallgatása élő és gépzenei előadásban. – A mindennapokban hallható zene közös hallgatása, elemzése. <p><i>Tevékenységek</i></p> <p>Már ismert dalok, dallamok hallgatása az ünnephez kapcsolható hangszerelésben, speciális hangszerekkel, pl.: karácsonyi orgonamuzsika, harangjáték stb.).</p> <p>Türelmesség és udvariasság a közös zenehallgatás során.</p> <p>Élő koncerten részvétel, az alkalom előtt az előadó eddigi produkcióinak megismerése (kazetta, DVD), a legkedvesebb dalok megtanulása, közös éneklése.</p> <p>A zenedarabokban szereplő hangszerek, és az előadó énekes felismerése, a darab hangulatának, dinamikájának megállapítása.</p>	<p><i>Játékra nevelés:</i> spontán játék.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Orgona, harangjáték, türelem, sorra kerül, kedvenc, választás. Ütemezve éneklés, dal, ritmus, zene, vers.		

<p>A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén</p>	<p>A tanuló ismer 10–15 verset, gyermekdalt, segítséggel elő tudja adni. Tud lá-lá-val énekelni. Képes a dal szövegét mozgással összekötni, együttműködéssel a lépéseket utánozni. Tud együttműködéssel szerepjátékot játszani. A tanuló tud az ünnepeken énekelni, társakkal és önállóan is. A tanuló ismer hangszereket, ismeri a hangos, halk fogalmát, és tudja differenciálni. Képes a dal ritmusát segítséggel tapsolni, kopogni. Képes társaival is kontaktust teremteni játék közben. A tanuló képes a zene hallgatásához szükséges figyelmet és fegyelmet tanúsítani.</p>
--	--

ÁBRÁZOLÁS – ALAKÍTÁS

A tantárgy célja megalapozni a funkcióöröm motivációs hátterével a különböző ábrázoló-alakító tevékenységekben az alkotóképességet, alakítani és fejleszteni az igényt a kreatív önkifejezésre a vizuális művészetek eszköztárának felhasználásával.

A pedagógusnak törekednie kell arra, hogy fejlődjön a tantárgy szemléletformáló hatása által a középsúlyosan értelmi fogyatékos tanuló képzelőereje, fantáziája, esztétikai érzéke, alakuljon ki a pozitív énképe, fejlődjön önismerete a felfedezések és a siker örömeivel. Támogassa a munkavégzés során a tanulóknak az anyagokról szerzett tapasztalatait, tevékenykedjenek szívesen, fejlődjön alkotásvágyuk a tárgyak, cselekvések, jelenségek megfigyelése és a figyelem, feladattudat, észlelés, finommotorika fejlődése segítségével, tapasztalati élményeik alapján ismerjék meg az ábrázolás-alakításhoz szükséges eszközöket, építészeti és művészeti értékeket. A környezeti adottságok és a differenciálás lehetőségeinek megteremtése támogatja, hogy folyamatosan bővüljenek a tanulók ismeretei a hagyományápolásról, népszokásokról, a nevezetes napokról, megismerkedjenek műalkotásokkal, tantárgy-specifikus jártasságaik, készségeik fejlődjenek.

Fejlesztési (terápiás) feladatok:

Készségek: koordinált mozgáskészség (szem-kéz koordináció) és alakítási készségek fejlesztése.

Képességek, attitűdök:

Formaalkotási képességek, kompozíciós képesség.

Vizuális ritmus képzése, tárgykészítés képessége.

Képzeteket felidéző ábrázolási képesség.

Képolvasás, képi közlés képessége.

Plasztikus formaalakítás. Finommozgás fejlesztése.

Pszichikus funkció:

Vizuális, taktikus percepció. Figyelemfejlesztés.

Érzelmi fejlesztés: motiváció, örömezés keltése alkotó tevékenység révén.

Emlékezet, alkotó képzelet, forma- és térészlelés, gondolkodás fejlesztése.

Gondolkodási műveletek:

Megkülönböztetés, azonosítás, összehasonlítás.

Variálás, kombinálás. Analízis-szintézis.

Asszociáció, általánosítás, absztrakció, következtetés, ítéletalkotás.

Gondolkodásfajták: perceptív, cselekvéses, analógiás, asszociatív, algoritmikus, kreatív, logikus.

1–2. évfolyam

A nemzeti azonosságtudat, hazafias nevelésben a tantárgy különösen fontos szerepet játszik a hagyományok, a közösségi múlt jellemzőinek megismerésén keresztül, az alapvető kötődés kialakításával a tanuló környezetéhez.

Az önismeret és a társas kapcsolati kultúra fejlesztésében a megfigyelőképesség fejlesztése, az önértékelés és az önbizalom megalapozása történik.

Az esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség kompetencia fejlesztésével a tantárgy hozzájárul az esztétikai érzék fejlesztéséhez és a művészetek iránti érdeklődés felkeltéséhez.

A vizuális ábrázoláson keresztül kialakul a gondolatok, érzelmek megjelenítésének igénye.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	1. Formázások különböző anyagokból	Órakeret 60 óra
Előzetes tudás	Alakító tevékenység szándékának megjelenése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Eltérő tulajdonságok megismerésének elősegítése közvetlen tapasztalatszerzéssel.	
Fejlesztési feladatok	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok
Együttműködéssel a tárgyak tulajdonságainak, jellegzetességeinek megfigyelése. Próbálkozások, adott tevékenységek végrehajása együttműködéssel. Együttműködéssel különböző formák kialakításához szükséges mozgások végrehajása. Különböző formák alakítása együttműködéssel.	<i>Ismeretek</i> – Anyagok tulajdonságai. – Alakíthatóság. <i>Tevékenységek</i> A tanuló környezetében található tárgyak megfigyelése manipulációval. Homok formázása, edények megtöltése, kiöntése, dombkészítés, gödörásás, taposás, nyomhagyás. Hó formázása, hógolyó, hóbucka, hóember készítése. Gyurmázás (plasztilin, só-liszt gyurma, agyag), gyúrás, puhítás, gömbölyítés, lapítás, hengerítés, mélyítés, kicsípés. Gipszmunka, benyomkodott agyagba, öntőformába folyékony gipsz öntése. Száradás után	<i>Olvasás-írás:</i> finommozgások fejlesztése.

	kiborítása.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	A tárgyak tapintással megfigyelhető tulajdonságaival kapcsolatos fogalmak; eszközökkel, cselekvésekkel, térbeli tulajdonságokkal, felületi jellemzőkkel kapcsolatos fogalmak.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	2. Építés		Órakeret 40 óra
Előzetes tudás	Tárgyak csoportosítása.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Alapvető manuális kontroll (megfogás, elengedés) kialakítása.		
Fejlesztési feladatok	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok	
Tárgyak csoportosítása segítséggel. Segítséggel próbálkozás a gyöngyök ritmikus váltogatására. Segítséggel próbálkozás ritmikus sor készzésére.	<p><i>Ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Kirakás. – Fűzés. – Nyomótechnikák. – Szűrőjátékok. <p><i>Tevékenységek</i></p> <p>Különböző tárgyak egymás mellé helyezésével új formák létrehozása.</p> <p>Előrajzolt formák kirakása pálcikával, terményekkel.</p> <p>Toronyépítés kockából.</p> <p>Nagyméretű gyöngyök felfűzése pálcikára rendszer nélkül.</p> <p>Nyomhagyás agyagban, gyurmában különböző tárgyak segítségével, nyomdázás.</p> <p>Gyöngymozaik rendszer nélküli kirakása.</p>	<p><i>Olvasás-írás:</i> szem-kéz koordinációjának fejlesztése, térorientációs gyakorlatok.</p> <p><i>Játékra nevelés:</i> gyakorló játék.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	A kirakáshoz felhasznált tárgyak. Cselekvések, térirányok. Gyöngy, pálcika, fűzés. Eszközök, cselekvések: (belenyom), tesz, nyom, szűr. A kirakáshoz felhasznált tárgyak. Tevékenységek: épít, tesz, rak, vesz. Sor: kicsi-nagy, színek, pl. piros-kék, egyik-másik.		

Tematikai egység/	3. Papír formálása, alakítása	Órakeret
--------------------------	--------------------------------------	-----------------

Fejlesztési cél		44 óra
Előzetes tudás	Együttműködés alakító tevékenységben.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Alapvető manuális készségek (markolás, csippentés) kialakítása, gyakoroltatása.	
Fejlesztési feladatok	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok
Az aktuális feladatok sikeres végrehajtása segítséggel. Segítséggel pontos illesztések. Olló használatának próbálgatása, helyes használat gyakorlása segítséggel. Papírdarabkák kívánt módon egymás mellé helyezése segítséggel.	<p><i>Ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Gyűrés-simítás. – Tépés. – Hajtogatás. – Nyírás. – Ragasztás. <p><i>Tevékenységek</i></p> <p>Különböző papírfélékből labda gyűrése. Az összegyűrt papír kisimítása. Szabálytalan formák tépése, csíktépés. Egyszerű ráhajítás, átlóshajítás elképzéssel. Szabálytalan formák nyírása. Olló nyitása, csukása, segítséggel csíkvágás. Kialakított papírdarabok egymás mellé helyezése, ragasztás felületen.</p>	<i>Olvasás-írás:</i> finommozgások fejlesztése.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Anyag, tevékenység és elkészített tárgy (papír, gyúr, labda, könyv, füzet, hajt). Formák hasonlóság alapján. A papírfélék jellegzetes tulajdonságai és színe, eszközök.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	4. Vizuális ábrázolás	Órakeret 50 óra
Előzetes tudás	Kézvel festés együttműködéssel.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Formakitöltéshez szükséges mozgáskontroll kialakítása.	
Fejlesztési feladatok	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok
A kívánt mozgás végrehajtása segítséggel.	<p><i>Ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Festés. 	<i>Olvasás-írás:</i> finommozgások fejlesztése, szem, kéz

<p>Törekvés papírhatár betartására. Az ecset megfelelő használata. Színek differenciálása. A rajzolás eszközeinek megfelelő használata. Egyszerű ember-, állat-, növényábrázolások segítségével.</p>	<p>– Rajzolás.</p> <p><i>Tevékenységek</i></p> <p>Festékes kéz- és ujjnyom hagyás. Nagy, sima felületek vízfestékekkel történő betöltése szivaccsal, vastag ecsettel. Álló, fekvő egyenesek, egyszerű formák, kör, hullámvonal rajzolása pálcikával homokba, krétával aszfalton és táblán; zsírkrétával csomagolópapírra, vastag ceruzával rajzlapra. Szabadfirka, átrajzolás, rárajzolás, körülrajzolás. Egyszerű formák színezése.</p>	<p>koordinációja, térorientációs gyakorlatok.</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Eszközök (szivacs, ecset, ecsettál). Tevékenységek (<i>törlés, kenés, festés</i>). Főbb színek: piros, kék, sárga, zöld. Vonalak és ezekből képzett egyszerű figurák.</p>	

<p>A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén</p>	<p>A tanuló képes segítséggel megadott tulajdonságok alapján (szín, forma, nagyság) tárgyakat csoportosítani. Segítséggel képes ritmikusan váltogatni a gyöngyöket. Együttműködéssel végrehajt a különböző formák kialakításához szükséges mozgásokat. Képes a szükséges eszközöket kiválasztani és megfelelően használni, együttműködéssel ollót használni. Képes segítséggel a kívánt módon egymás mellé helyezni a papírdarabkákat. Papírhatárt és vonalhatárt igyekszik betartani. Megfelelően használja a festés és rajzolás eszközeit. Differenciálja és megnevezésre felismeri a főbb színeket. Megpróbál egyszerű ember-, állat-, növényábrázolásokat létrehozni.</p>
--	---

3–4. évfolyam

A népi művészeti alkotások megismerésével, megnevezésével, az önismeret és a társas kapcsolati kultúra, az együttműködő készség megalapozásával, a közös alkotások létrehozásával és a saját alkotás értékelésével kell lehetőséget teremteni a középsúlyosan értelmi fogyatékos tanuló fejlődésére.

A természettudományos és technikai kompetencia fejlesztését elősegíti a környezet tárgyainak és anyagainak alapos és részletes, vizuális és taktilis megfigyelése, megismerése.

Az esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség kompetencia fejlesztéséhez a vizuális művészetek iránti érdeklődés felkeltésével és az önálló ízlés és stílus megalapozásával járul hozzá a tantárgy.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	1. Formázások különböző anyagokból		Órakeret 40 óra
Előzetes tudás	Alakító tevékenység végzése segítségével.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Szükséges mozgássémák kialakítása gömbölyítéshez, lapításhoz.		
Fejlesztési feladatok	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok	
<p>A természetes és mesterséges formák hasonlóságainak megfigyelése segítségével.</p> <p>Adott tevékenységek végzése segítségével.</p> <p>Egyszerű emberalak készítése segítségével.</p> <p>Egyszerű formák, tárgyak készítése segítségével.</p> <p>Irányítással jellemző jegyeik alapján felismerhető ember-, állat-, növényábrázolások készítése.</p>	<p><i>Ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Anyagvizsgálat érzékszervi tapasztalás útján, tulajdonságok. – Felület, szilárdság, forma, méret megismerése. – Anyagok alakíthatósága. <p><i>Tevékenységek</i></p> <p>A természetes és mesterséges környezet tárgyainak összehasonlítása.</p> <p>Homok formázása, homokvár építése. Homokozó formák használata.</p> <p>Hó formázása, hógolyó, hóember készítése.</p> <p>Alapelemek összeillesztésével emberalak készítése.</p> <p>Állatalakok ábrázolása jellegzetes jegyeik alapján.</p> <p>Gyurmázás (plasztilin, só-liszt gyurma, agyag formázása).</p> <p>Gipszmunka, bekarcolt, benyomkodott agyaglapra gipsz öntése, száradás után agyag eltávolítása.</p>	<p><i>Olvasás-írás:</i> finommotorika fejlesztése.</p> <p><i>Játékra nevelés:</i> konstrukciós játék, szabadban játszható játék (homokozás, hóember).</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	<p>Tevékenységek: hoz, visz, tesz, kever, önt, szór, ás, borít.</p> <p>Anyagtulajdonságok: folyik, szárad, kemény, folyékony, Felületre (sima-érdes), szilárdságra (kemény-puha), formára (kerek, hosszúkás), méretre (kicsi, nagy) vonatkozó fogalmak.</p> <p>Építmény részei: fal, ablak, ajtó.</p>		

Emberi testrészek. Ember, állat, növény részei.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	2. Építés		Órakeret 30 óra
Előzetes tudás	Építés néhány elemből.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Két kéz manipulációjának összehangolása.		
Fejlesztési feladatok	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok	
<p>Tagolt építmények építése különféle építőjátékokból önállóan.</p> <p>Vonalhatárt tartva előrajzolt forma kitöltése.</p> <p>Irányítással, majd önállóan ritmikus sor képzése.</p>	<p><i>Ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Kirakás. – Fűzés. – Nyomótechnikák. – Szűrőjátékok. <p><i>Tevékenységek</i></p> <p>Egymásba helyezhető építőelemek használatával különböző térbeli építmények létrehozása.</p> <p>Előrajzolt forma kirakása, kitöltése különböző anyagokkal.</p> <p>Pálcikák fektetése színváltogatással, formaképzéssel.</p> <p>Gyöngyfűzés alak, szín, nagyság variálásával.</p> <p>Pecsételés, nyomdázás, forma, szín, nagyság váltogatásával.</p> <p>Szabad kompozíció, pl.: agyagkép.</p> <p>Sor- és formaképzés a játék elemeiből.</p> <p>Ritmikus sor képzése 2, majd 3 változó elemmel.</p> <p>Alapformák kirakásával labda, virág, házika stb. kirakása.</p>	<p><i>Olvasás-írás:</i> finommotorika fejlesztése, szem-kéz koordináció.</p> <p><i>Játékra nevelés:</i> konstrukciós játék.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	<p>Főbb színek. Egyszerű formák (kocka, gömb, tégl), kicsi-nagy.</p> <p>Színek, formák, nagyság fogalmai. Elkészítendő tárgyak, ékszerek.</p> <p>Építmények (ház, garázs, híd stb.), építmények részei.</p> <p>Térbeli relációk (alá, mellé, fölé stb.).</p>		

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	3. Papír formálása, alakítása		Órakeret 30 óra
Előzetes tudás	Formálási, alakítási tevékenységek végzése segítséggel.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A különböző tulajdonságú papírokhoz alkalmazható adekvát alakítási módok ismeretének megszilárdítása.		
Fejlesztési feladatok	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok	
Tevékenységek végzése irányítással. Egyszerű formák tépése segítséggel. Hajtások pontos illesztéssel. Egyszerű formák kivágása segítséggel. Segítséggel a papírkép elemeinek illesztése.	<p><i>Ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Gyűrés-simítás. – Tépés. – Hajtogatás. – Nyírás. – Ragasztás. <p><i>Tevékenységek</i></p> <p>Különböző papírfajták gyűrése, simítása különböző méretben. Előrajzolt formák tépése különböző méretben. Felező- és átlóshajtás gyakorlása, él képzése. Alapformák kivágása különböző méretben és színben. A fenti technikákkal kialakított elemek illesztése, rögzítése. Ember, állat, növény ábrázolása.</p>	<p><i>Olvasás-írás:</i> finommozgások fejlesztése.</p> <p><i>Játékra nevelés:</i> spontán játék.</p> <p><i>Kommunikáció:</i> élőlények tulajdonságai.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	<p>Papírfajták tulajdonságai, elkészített tárgy (csákó, hajó stb.), tevékenységek.</p> <p>Nagyságra, formára vonatkozó fogalmak: csík, kör, kisebb, nagyobb stb., differenciáltabb formák.</p> <p>Eszközök. Ember, állat, növény részei.</p> <p>Írányok, térbeli relációk. Illesztéssel kapcsolatos fogalmak.</p>		

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	4. Vizuális ábrázolás		Órakeret 30 óra
Előzetes tudás	Ábrázolás eszközeinek használata segítséggel.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A papír- és vonalhatár betartási igényének kialakítása.		
Fejlesztési feladatok	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok	

<p>A festés eszközeinek megfelelő használata. Körök és egyenesek segítségével különböző élőlények és tárgyak ábrázolása és megnevezése. Kifestésnél a vonalhatár betartása. Együttműködési készség igényének kialakulása közös alkotás elkészítésénél. Különböző élőlények és tárgyak jellemző tulajdonságai alapján a rájuk emlékeztető vizuális leképezésük. Színezésnél vonalhatár betartása.</p>	<p><i>Ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Festés. – Rajzolás. <p><i>Tevékenység</i></p> <p>Körökből, egyenesekből ember-, állat-, növényábrázolások megfelelő színhasználattal. Egyszerű figurális kompozíció készítése megadott témában (őszi erdő, téli táj, virágos rét, család stb.). Szabad festési gyakorlatok tetszőleges színhasználattal csomagolópapíron – közös munka. Ember, állat, növény, tárgy rajzolása, színezés. A figurák kompozícióba illesztése (pl.: meseillusztráció, családrajz, tájkép), színezés.</p>	<p><i>Mozgásnevelés:</i> térorientáció.</p> <p><i>Olvadás-írás:</i> finommozgás.</p> <p><i>Kommunikáció:</i> színek, természeti témák, ember, állat, növény tulajdonságai.</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Vonalak iránya, alapformák, festési technikák, színek. Ábrázolt élőlények, tárgyak, részek.</p>	

<p>A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén</p>	<p>A tanuló képes elsajátítani különböző ábrázoló, alakító technikákat. Önállóan épít különféle építőjátékokból tagolt építményeket. Önállóan tud ritmikus sort képezni. Pontos illesztéssel hajt, egyszerű formákat tép, vág, illeszti a papírkép elemeit. Képes kifestésnél, színezésnél a vonalhatárt betartani. Próbál együttműködni közös alkotás elkészítésénél. Képes segítséggel megfelelően használni a festés eszközeit. Irányítással jellemző jegyeik alapján felismerhető ember-, állat-, növényábrázolásokat készít.</p>
--	---

MOZGÁSNEVELÉS

A tantárgy célja kialakítani a középsúlyosan értelmi fogyatékos tanulók mozgáskultúráját, javítani a mozgás összerendezettségét. A mozgást a motorikus fejletlenségek, testtartási rendellenességek korrekciójának eszközévé tenni a helyi lehetőségekhez igazodó terápiás eljárások alkalmazásával, kialakítva olyan ismereteket, jártasságokat, készségeket, képességeket, amely a későbbi mozgásos cselekvési biztonságukat, rendszeres fizikai aktivitásukat megalapozza, motorikus képességeiket hatékonyan fejleszti.

A tantárgy sajátos módszereivel, versenyekkel, mozgásos játékokkal segíti a tanulók mozgásvágyának fenntartását, valamint élmények gyűjtését.

A pedagógus feladata a megtanult, begyakorolt testhelyzetek, gimnasztikai gyakorlatok, elemi mozgássorok reprodukálását segíteni az alapmozgások gyakorlásával (csúszás, kúszás, mászás, járás, futás, ugrás, dobás), erősíteni a pozitív személyiségjegyeket. A mozgáskedv felkeltésével a játék az örömforrás, a kapcsolatteremtés eszközévé tehető, rendszeres testedzéssel az ügyességet, állóképességet, gyorsaságot, bátorságot, edzettséget, fizikai állóképességet lehet fejleszteni, az izomerőt növelni.

Az elemi munkavégzéshez szükséges fizikai, szociális képességek kialakítását, a tanulók társadalmi mobilizációját elősegíti a téri orientációt, a feladattudatot és feladattartást fejlesztő gyakorlatok, tevékenységek megtervezése. A tanulók társadalmi mobilizációjának elősegítése valósul meg az elemi munkavégzéshez szükséges fizikai, szociális képességek kialakításával. A mindennapi élethez szükséges összerendezett mozgáskészségek kialakítása, térbeli irányok, viszonyfogalmak használata, testhelyzetek, mozgások utánzásának gyakorolása, a gimnasztikai alapformájú gyakorlatok rögzítése, ciklikus mozgássorok elsajátítása is ezt szolgálja.

A tantárgyi fejlesztés támogatja a mozgásos emlékezet, mozgáskészség fejlesztését, kontrollált mozgássorok rögzítését, tornaszerek adekvát, egyre önállóbb használatát.

Csapatjátékokban az együttműködési képesség kialakítása erősödik a játékokkal, versenyekkel és a figyelem, gyorsaság, kitartás és koncentrációs képesség fejlesztése is megvalósul a mozgásos és eszközös feladatokban. A sporttevékenységek teremtenek lehetőséget az egyszerű szabályok betartásának gyakorlására, a mozgásos versenyhelyzetekben, csapatjátékokban a győzelem és a vereség kulturált megélésének kialakítására.

1–2. évfolyam

A tantárgy a segítőkészség, az együttműködés kialakításával, a becsületes és szabályos tevékenységek megalapozásával mozgásos feladathelyzetekben, játékokban támogatja az erkölcsi nevelést.

A nemzeti azonosságtudat, hazafias nevelés céljait a téri tájékozódás fejlesztésével és a helyes testtartásban történő mozgások gyakorlásával segíti.

Fejleszti az önismeretet és a társas kapcsolati kultúrát a pozitív személyiségjegyek megerősítésével, az egészséges önbizalom kialakításával, a fizikai képességek reális megismertetésével, segíti a féltékenység és a szorongás érzésének csökkentését a mozgásos tevékenységekben.

Fontos szerepet játszik a felelősségvállalásban a tanuló saját testi épségének, és a társak testi épségének megóvására törekvés. Megalapozódik a siker és a sikertelenség élményének helyes feldolgozása.

A tantárgy a testi és lelki egészségre nevelésben a mozgásos cselekvési biztonság kialakításával, a bátorság megalapozásával vesz részt a feladatok kivitelezése közben, amelyet a motorikus képességek ügyesítésével, az egyensúly, a figyelem fejlesztésével ér el. A balesetveszélyes helyzetek felismerése és az elkerülés technikáinak gyakorlása segít a testi épség megőrzésében.

Az anyanyelvi kommunikáció kompetenciaterületet az egyszerű utasítások megértése, végrehajtása, a szóbeli irányítás megértésének és elfogadásának megalapozása támogatja.

A szociális és állampolgári kompetencia fejlesztése a társas, mozgásos tevékenységekben, csapatjátékokban, versenyekben megfelelő magatartás kialakításával, az együttműködés, egymásra figyelés megalapozásával valósul meg.

Az esztétikai és művészeti tudatosságot és kifejezőképességet a tantárgy a mozgás esztétikumának felismerésével, az érzelmek, indulatok mozgáson keresztül történő kifejezésével és levezetésével segíti.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	1. Rendgyakorlatok, téri tájékozódás		Órakeret 50 óra
Előzetes tudás	Egyenes testtartás. Kapott utasítás megértése.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Térbeli tájékozódás fejlesztése.		
Fejlesztési feladatok	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok	
<ul style="list-style-type: none"> – Oszlopba, vonalba sorakozni, körbe állni és járni. – Bekapcsolódni egyszerű mozgásos tevékenységekbe. – Egyszerű cselekvéseket végrehajtani irányítással. 	<p><i>Ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Alakzatok. – Térbeli tájékozódás. – Helyzetgyakorlatok. – Egyszerű utasítások végrehajtása. <p><i>Tevékenységek</i></p> <p>Segítséggel álljanak körbe, oszlopba, vonalba sík talajon.</p> <p>Az előtte, mellette, mögötte, eleje, fent, lent, vége utasítások alkalmazása.</p> <p>Futás, kúszás, mászás, csúszás, gurulás.</p> <p>Irányítással: menj az ablakhoz, ülj le a padra utasítások végrehajtása.</p>	<p><i>Ének-zene:</i> ritmus.</p> <p><i>Kommunikáció:</i> fogalmak, szókincs.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Kör, oszlop, vonal; elől, hátul, fent, lent, előtte, alatta, irány.		

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	2. Alapvető testhelyzetek, szabad- és kéziszergyakorlatok		Órakeret 50 óra
Előzetes tudás	Saját test ismerete.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Testtudat, testérzékelés fejlesztése.		
Fejlesztési feladatok	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok	
<ul style="list-style-type: none"> – Részvétel különféle mozgásszituációkban. – Gyakorlatok végzése utánzással. 	<p><i>Ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Statikus helyzetek. – Testrészek. – Páros gyakorlatok. – Testkép: fej, törzs, végtagok. <p><i>Tevékenység</i></p> <p>Segítséggel statikus helyzetek felvétele utánzás alapján, ülés, állás, fekvés, guggolás.</p> <p>Testkép: fej, törzs, végtagok.</p> <p>Testrészek mozgatása utánzás alapján.</p> <p>Harangozás, fűrészelés.</p>	<p><i>Kommunikáció:</i> szókinés.</p> <p><i>Játékra nevelés:</i> szerepjáték.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Ülni, állni, feküdni hanyatt, hason, mondókák, húzz, testrészek, érzékszervek.		

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	3. Légzőgyakorlatok		Órakeret 24 óra
Előzetes tudás	Száj nyitása, zárása.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Légzés szabályozása.		
Fejlesztési feladatok	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok	
<ul style="list-style-type: none"> – Utánzással gyakorlatokat végezni. – A helyes légzést gyakorolni. 	<p><i>Ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Álló helyzetben ki-be légzés. – Ki-be légzés. <p><i>Tevékenység</i></p> <p>Utánzással ki-be légzéskor karok fel-leengedése.</p> <p>Különböző testhelyzetek felvétele.</p>	<p><i>Kommunikáció:</i> logopédiai gyakorlatok.</p>	

	Fújások ki-be légzéskor. Fel-leemelések.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Ki, be, száj nyitva, csukva, fújni, szívni.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	4. Dobások, labdás gyakorlatok		Órakeret 50 óra
Előzetes tudás	Labda megfogás, elengedés két kézzel.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Labdadobás cél felé.		
Fejlesztési feladatok	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok	
Labdát dobni, gurítani, birtokba venni egyre nagyobb önállósággal.	<i>Ismeretek</i> <ul style="list-style-type: none"> – Labdagyakorlatok. – Páros gyakorlatok. <i>Tevékenységek</i> <ul style="list-style-type: none"> – Irányítással: ülő és álló helyzetben labdagurítás, ütögetés, elkapás. – Egy-, kétkezes alsó dobás meghatározott irányba. – Labdagurítás egymásnak. 	<i>Játékra nevelés:</i> szabályjáték.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Gömbölyű, gurul, pattog, pöttyös.		

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	5. Játékos versenyek		Órakeret 70 óra
Előzetes tudás	Aktivitás, motiváltság a mozgásos tevékenységekre.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Figyelmeztetésre szabály megtartása.		
Fejlesztési feladatok	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok	
<ul style="list-style-type: none"> – Egyszerű szabályokat felismerni. – Lehetőség szerint bekapcsolódni a megismert játékokba. 	<i>Ismeretek</i> <ul style="list-style-type: none"> – Gyakorló játékok. – Szabályjátékok. – Sorverseny. 	<i>Játékra nevelés:</i> szabályjáték.	

	<i>Tevékenységek</i> Ugrálás. Hintázás. Akadályversenyek, székfoglaló. Sorversenyek: kötélhúzás.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Verseny, ki a győztes? ki, be, magas, alacsony.	

A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén	A tanuló képes <ul style="list-style-type: none"> – egyhelyben állni, – segítséggel körbe állni, járni és oszlopba, vonalba sorakozni, – ülésben és állásban egyszerű gyakorlatokat végezni, kúszni, mászni, – lépcsőn lefelé kapaszkodással, felfelé utánlépéssel járni, – saját és társai testrészeit megmutatni, megnevezni, – együttműködni a közös foglalkozásokon, – utánzással gyakorlatokat végezni, bekapcsolódni egyszerű mozgásos tevékenységekbe, – a helyes légzést elsajátítani, – labdát dobni, gurítani, birtokba venni, – felismerni egyszerű szabályokat, lehetőség szerint a játékba bekapcsolódni, – együtt játszani társaival, irányítással futkározni.
---	---

3–4. évfolyam

A tantárgy az erkölcsi nevelést folyamatosan támogatja a szabálykövetési képesség kialakításával, a szabálybetartás igényének megalapozásával, a közösségi tevékenységek során az együttműködés, türelem, önfegyelem fejlesztésével.

Az állampolgárságra, demokráciára nevelés elveit és céljait az egymás segítése iránti érzékenység és a csapatösszetartás érzésének felkeltésével támogatja.

Hozzájárul az önismeret és a társas kultúra fejlesztéséhez a konfliktushelyzetekben az önuralom megtartására, a játék helyzet és a valós helyzet felismerésére és adekvát viselkedésre ösztönzéssel. Segíti a féltékenység, szorongás érzésének csökkenését, az önbizalom fejlesztését sikerélmény biztosításával mozgásos tevékenységekben.

Kialakul az alkalmazkodási képesség, a tanuló saját és mások fizikai teljesítőképességének reális felmérése.

A testi és lelki egészségre nevelésben nagy szerepet játszik a fizikai állóképesség és erőnlét javítása, a mozgásigény felkeltése, a helyes testtartás folyamatos javítása.

Az anyanyelvi kommunikáció fejlesztéséhez hozzájárul a mozgásos tevékenységek verbális utasításainak megértésével, a sport- és játéktevékenységek eszközeinek, szabályainak megnevezésével, a fogalmak adekvát megértésével.

A szociális és állampolgári kompetencia a kapcsolatok kialakítására való képességek fejlesztésével, a közösségi játékokban való együttműködéssel, a beilleszkedés fejlesztésével erősödik.

A mozgás esztétikumának megismerése, a mozgás és ritmus tudatos alkalmazása, összekapcsolása az esztétikai- művészeti tudatosság és kifejezőképesség kompetenciaterület fejlődésében játszik nagy szerepet.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	1. Rendgyakorlatok téri tájékozódás		Órakeret 30 óra
Előzetes tudás	Irányítással egyszerű cselekvéseket végrehajtani.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Tájékozódás alapvető téri helyzetekben.		
Fejlesztési feladatok	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok	
<ul style="list-style-type: none"> – Térbeli irányokat alkalmazni segítséggel. – Irányokat helyesen használni. 	<p><i>Ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Tornasor kialakítása. – Testfordulatok. – Térérzékelés. – Egyszerű alakzatok kialakítása. <p><i>Tevékenységek</i></p> <p>Segítséggel sorakozó magasság alapján.</p> <p>Hol a helyem a tornasorban? Ki mellett álltam?</p> <p>Fordulás jelre: jobbra-balra.</p> <p>Rövid utasítások végrehajtása.</p>	<p><i>Ének-zene:</i> ritmuskíséret, énekszó.</p> <p><i>Olvasás-írás:</i> térorientációs gyakorlatok.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Alacsony, magas, jobb-bal, oszlop, vonal, kicsi, nagy.		

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	2. Alapmozgások		Órakeret 62 óra
Előzetes tudás	Egyensúlyozás statikus és mozgásos helyzetben.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Összehangolni a kúszáshoz, mászáshoz szükséges mozdulatokat.		
Fejlesztési feladatok	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok	

<ul style="list-style-type: none"> – Lépcsőn lefelé kapaszkodással, felfelé uránlépéssel járni. – Járás közben tárgyakat átlépni. – Egyes járásmódokat felismerni, egyszerű alapmozgásokat reprodukálni bemutatás alapján. 	<p><i>Ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Egyensúlyozó gyakorlatok. – Gurulás. – Statikus helyzetek. – Lépcsőn járás. – Függeszkedés. – Kúszás, mászás, szökdelés. <p><i>Tevékenységek</i></p> <p>Segítséggel járás tornapadon, lépcsőn.</p> <p>Járás külső-belső talpélen.</p> <p>Guruló átfordulás előre, guggolásba érkezés.</p> <p>Törökülés, nyújtott ülés.</p> <p>Segítséggel: kéz- és lábtámaszok.</p> <p>Lefelé járás lépcsőn folyamatosan utánlépéssel.</p> <p>Bordásfalon függés (térdfelhúzással).</p> <p>Kúszás-mászás akadályok alatt.</p> <p>Folyamatosan szökdelés előre hátra.</p>	<p><i>Olvasás-írás:</i> térorientációs gyakorlatok.</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Pad, billeg, egyensúly, előre, hátra, emelkedő, lejtő.</p>	

<p>Tematikai egység/ Fejlesztési cél</p>	<p>3. Alapvető testhelyzetek, légző-, szabad- és kéziser-gyakorlatok</p>		<p>Órakeret 62 óra</p>
<p>Előzetes tudás</p>	<p>Segítséggel alkalmazni az alapvető testhelyzeteket, és a légző-gyakorlatokat.</p>		
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>Társakkal ütem tartása.</p>		
<p>Fejlesztési feladatok</p>	<p>Ismeretek – tevékenységek</p>	<p>Kapcsolódási pontok</p>	
<ul style="list-style-type: none"> – Két elemből álló mozdulatsort bemutatás után visszaadni. – A levegővételt és kifújást jelre végrehajtani. – Vezényszavakat ismerni és követni. 	<p><i>Ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Szabadgyakorlatok. – Mozgáskontroll. – Hasi légzés. – Testrészekkel végezhető gyakorlatok. <p><i>Tevékenység</i></p>	<p><i>Olvasás-írás:</i> finommozgás fejlesztése.</p> <p><i>Ének-zene:</i> ritmustartás, ritmusváltás.</p>	

	<p>Segítséggel: testrészek mozgatása, ütemre: fej, kar, láb, törzs.</p> <p>Tükör előtt végzett gyakorlatok: döntések, hajlítások, kar- és lábemelések.</p> <p>Ki-be légzés körmozgással ülésben, állásban.</p> <p>Segítséggel szabad- és kéziszergyakorlatok.</p> <p>Két egyszerű mozgáselem összekapcsolása (ugrás terpeszbe, taps fej fölött).</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Testséma, légzés, ütem, egyenletes lüktetés, fújni, szívni.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	4. Dobások, labdás gyakorlatok		Órakeret 88 óra
Előzetes tudás	Labda tudatos kezelése két kézzel.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Labda földhöz ütögetése és elkapása, pattogtatás.		
Fejlesztési feladatok	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok	
<ul style="list-style-type: none"> – Labdát fogni, elkapni, célba dobni, pattogtatni. – Labdát rúgni, célba juttatni. 	<p><i>Ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Alsó, felső dobás. – Labda pattogtatása minél hosszabb ideig. – Páros labdagurítás. <p><i>Tevékenységek</i></p> <p>Segítséggel: egy- és kétkezes alsó és felső dobás társnak, megadott célba, levegőbe.</p> <p>Labdagurítás társnak ülő és álló helyzetben.</p>	<p><i>Olvasás-írás:</i> finommozgás fejlesztése, térorientációs gyakorlatok.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Alul, felül, cél, alsó dobás, felső dobás.		

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	5. Játékos versenyek		Órakeret 82 óra
Előzetes tudás	Képes egyszerű szabályokat felismerni, betartani.		

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Együttműködés a játék során.	
Fejlesztési feladatok	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok
Egyszerű játékszabályokat betartani.	<p><i>Ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Szabályjátékok. – Versenyjátékok. – Fogójátékok. – Mozgásos népi játékok. <p><i>Tevékenységek</i></p> <p>Bújócska, kötélhúzás, versenyfutás.</p> <p>Labdával végezhető váltóversenyek.</p> <p>Karikafogó, fogócska, sapkafogó, kutya fogó.</p> <p>Bújj, bújj itt, megyek..., Lipem-lopom..., Héja, héja...</p>	<p><i>Kommunikáció:</i> szövegértelmezés, szövegválogatás, felelgetősök.</p> <p><i>Ének-zene:</i> énekes népi játékok, táncok.</p>

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Cél, célba érés, győztes, sorverseny, fogócska, fogó, kiszámoló.
------------------------------------	--

A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén	<p>A tanuló képes</p> <ul style="list-style-type: none"> – segítséggel tájékozódni alapvető téri helyzetben, a térbeli irányokat alkalmazni. – járásmódokat, egyszerű alapmozgásokat felismerni, bemutatás alapján reprodukálni. – lépcsőn segítség és kapaszkodás nélkül járni. – járás közben tárgyakat átlépni. – szóbeli utasításra, utánzással egyszerű alapmozgásokat, elemi szabadgyakorlatokat végrehajtani. <p>Törekszik a helyes légzésre.</p> <p>A tanuló képes</p> <ul style="list-style-type: none"> – a labdát kezelni, dobni, elkapni. – egyszerű mozgásos tevékenységekbe bekapcsolódni, adott jelre mozgását elindítani, megállítani. – felismerni és betartani egyszerű szabályokat.
---	--